

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

2023 оны 07 дугаар сарын 24
№27 (1275)

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН АЛБАН МЭДЭЭЛЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН
ТАМГЫН ГАЗАР

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН
ТАМГЫН ГАЗАР

ГАРЧИГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

323.Боловсролын ерөнхий хууль/Шинэчилсэн найруулга/	1767
324.Боловсролын тухай хууль хүчингүй болсонд тооцох тухай	1871
325.Сургуулийн өмнөх боловсролын тухай хууль хүчингүй болсонд тооцох тухай	1872
326.Бага, дунд боловсролын тухай хууль хүчингүй болсонд тооцох тухай	1873
327.Дээд боловсролын тухай хууль хүчингүй болсонд тооцох тухай	1874
328.Дээд боловсролын санхүүжилт, суралцагчдын нийгмийн баталгааны тухай хууль хүчингүй болсонд тооцох тухай	1875
329.Авлигын эсрэг хуулийн зарим заалт хүчингүй болсонд тооцох тухай	1876
330.Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн зарим хэсэг, заалт хүчингүй болсонд тооцох тухай	1877
331.Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн зарим заалт хүчингүй болсонд тооцох тухай	1878
332.Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуулийн зарим заалт хүчингүй болсонд тооцох тухай	1879
333.Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн зарим хэсэг хүчингүй болсонд тооцох тухай	1880
334.Залуучуудын хөгжлийг дэмжих тухай хуулийн зарим хэсэг, заалт хүчингүй болсонд тооцох тухай	1881
335.Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай	1882

336.Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих тухай хуулийн зарим хэсэг хүчингүй болсонд тооцох тухай	1883
337.Монгол Улсын батлан хамгаалах тухай хуулийн зарим заалт хүчингүй болсонд тооцох тухай	1884
338.Ойн тухай хуулийн зарим заалт хүчингүй болсонд тооцох тухай	1885
339.Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай	1886
340.Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай	1887
341.Хог хаягдлын тухай хуулийн зарим заалт хүчингүй болсонд тооцох тухай	1888
342.Хүн худалдаалахтай тэмцэх тухай хуулийн зарим заалт хүчингүй болсонд тооцох тухай	1889
343.Эрүүл ахуйн тухай хуулийн зарим хэсэг хүчингүй болсонд тооцох тухай	1890
344.Ерөнхий боловсролын сургуулийн хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээний тухай хуулийн зарим заалт хүчингүй болсонд тооцох тухай	1891
345.Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай	1892
346.Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай	1893
347.Төрийн хэмнэлтийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай	1894
348.Боловсролын ерөнхий хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийг дагаж мөрдөх журмын тухай	1895
349.Сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсролын тухай /Шинэчилсэн найруулга/	1897

350.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай /Шинэчилсэн найруулга/	1946
351.Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын тухай хууль хүчингүй болсонд тооцох тухай	2003
352.Багшийн хөгжлийг дэмжих тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	2004
353.Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай	2005
354.Зөрчлийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай	2006
355.Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	2007
356.Хөдөлмөрийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай	2009
357.Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	2010
358.Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	2012
359.Дээд боловсролын тухай/Шинэчилсэн найруулга/	2014

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

360.Хууль, тогтоолын төслүүд буцаах тухай	Дугаар 49	2068
361.Хуулийн төсөл буцаах тухай	Дугаар 61	2069
362.Хууль баталсантай холбогдуулан авах арга хэмжээний тухай	Дугаар 73	2070

1764

1765

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 07 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

БОЛОВСРОЛЫН ЕРӨНХИЙ ХУУЛЬ /Шинэчилсэн найруулга/

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ **НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ**

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь боловсролын зорилго, зарчим, тогтолцоо, боловсролын харилцаанд оролцогчдын эрх зүйн байдал, нийгмийн баталгааг тогтоохтой холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл.Боловсролын хууль тогтоомж

2.1.Боловсролын хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль¹, Сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсролын тухай хууль², Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хууль³, Дээд боловсролын тухай хууль⁴, Багшийн хөгжлийг дэмжих тухай хууль⁵, энэ хууль болон эдгээр хуультай нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.2.Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

3 дугаар зүйл.Хуулийн нэр томьёоны тодорхойлолт

3.1.Энэ хуульд хэрэглэсэн дараах нэр томьёог доор дурдсан утгаар ойлгоно:

3.1.1.“ерөнхий боловсрол” гэж бага, суурь, бүрэн дунд боловсролын түвшин бүхий нийт 12 жилийн хугацаанд эзэмших боловсролыг;

¹Монгол Улсын Үндсэн хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 1992 оны 01 дугаарт нийтлэгдсэн.

²Сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсролын тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2023 оны 27 дугаарт нийтлэгдсэн.

³Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2023 оны 27 дугаарт нийтлэгдсэн.

⁴Дээд боловсролын тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2023 оны 27 дугаарт нийтлэгдсэн.

⁵Багшийн хөгжлийг дэмжих тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2018 оны 31 дугаарт нийтлэгдсэн.

3.1.2.“боловсролын агуулга” гэж боловсролын тухайн түвшинд суралцагчийн эзэмшвэл зохих мэдлэг, чадвар, төлөвшлийн цогцыг;

3.1.3.“боловсролын түвшин” гэж сургуулийн өмнөх, ерөнхий боловсрол, мэргэжлийн болон техникийн, дээд боловсролыг;

3.1.4.“багц цаг” гэж боловсролын агуулгын багтаамжийг хэмжих нэгжийг;

3.1.5.“зайн сургалт” гэж боловсролын агуулгыг суралцагчид орон зай, цаг хугацаанаас үл хамааран зохион байгуулах сургалтын үйл ажиллагааг;

3.1.6.“мэргэжлийн чиглэл” гэж мэргэжил эзэмших хөтөлбөрийн ангиллыг;

3.1.7.“насан туршийн суралцахуй” гэж хүн хэрэгцээ, сонирхол, боломж, нөхцөлдөө нийцүүлэн орон зай, цаг хугацаанаас үл хамааран мэргэжил, боловсрол, мэдлэг, чадвараа албан, албан бус сургалтаар болон амьдралын орчинд суралцах замаар тасралтгүй хөгжүүлэх, дээшлүүлэх үйл ажиллагааг;

3.1.8.“албан боловсрол” гэж боловсролын сургалтын байгууллагаар дамжуулж, эрх бүхий байгууллагаас баталсан сургалтын хөтөлбөрийн дагуу суралцагчийн боловсрол эзэмших, үр дүнг боловсролын баримт бичгээр баталгаажуулдаг зохион байгуулалттай үйл ажиллагааг;

3.1.9.“албан бус боловсрол” гэж иргэн, хуулийн этгээдээс хүний хэрэгцээ, сонирхолд нийцүүлэн боловсруулсан сургалтын хөтөлбөрийн дагуу чадвар, боловсрол эзэмших үйл ажиллагааг;

3.1.10.“амьдралын орчинд суралцахуй” гэж хүний ажил, амьдрал, нийгмийн орчинд бие даан чадвар, боловсрол эзэмших үйл ажиллагааг;

3.1.11.“суралцагч” гэж боловсролын сургалтын байгууллагад албан ёсоор суралцаж байгаа хүнийг;

3.1.12.“сургалтын орчин” гэж сургалтын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах, эрх бүхий байгууллагаас баталсан стандарт, техникийн зохицуулалтад нийцсэн материаллаг болон сэтгэл зүйн нөхцөл, сурах, сургах харилцааг;

3.1.13.“сургалтын хөтөлбөр” гэж суралцагчийн эзэмших мэдлэг, чадвар, төлөвшил, зорилго, зорилт, үнэлгээ, арга зүй, орчин, хэрэглэгдэхүүнийг тусгасан цогц баримт бичгийг;

3.1.14.“төлөвшил” гэж хүмүүжил, хандлага, эрхэмлэх үнэт зүйлийг;

3.1.15.“мэргэшлийн үндэсний шаталсан бүтэц” гэж хүний эзэмшсэн чадвар, чадамжийг ангилан төрөлжүүлж, түвшнээр нь эрэмбэлсэн бүтцийг;

3.1.16.“хувьсах зардал” гэж сургуулийн өмнөх боловсрол, ерөнхий боловсрол, мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах нэг суралцагчид ногдох шууд болон шууд бус өртөгт суурилсан зардлын дундаж хэмжээг;

3.1.17.“цахим сургалт” гэж цахим технологи ашиглан зохион байгуулах сургалтын үйл ажиллагааг;

3.1.18.“цэрэг, цагдаагийн дээд боловсролын сургалтын байгууллага” гэж зэвсэгт хүчин, тагнуул, хил хамгаалах, цагдаа, онцгой байдлын мэргэжлийн чиглэлээр сургалт эрхэлдэг хуулийн этгээдийг;

3.1.19.“боловсролын үнэлгээ” гэж боловсрол, сургалтын үйл ажиллагааны явц, үр дүнгийн мэдээлэл цуглуулах, шинжилгээ хийх, дүгнэх, баталгаажуулах, цахим технологи ашиглан тайлагнах үйл явцыг;

3.1.20.“чанарын баталгаажуулалт” гэж боловсрол, сургалтын чанарыг хууль тогтоомжид заасан шаардлага, чанарын шалгуур, стандартад нийцсэн эсэхийг үнэлж дүгнэх, сайжруулах, үр дүнг баталгаажуулах үйл явцыг;

3.1.21.“хөндлөнгийн үнэлгээ” гэж эрх бүхий мэргэжлийн байгууллагаас үнэлэх үнэлгээг;

3.1.22.“магадлан итгэмжлэл” гэж боловсролын сургалтын байгууллага, хөтөлбөрийн чанар нь эрх бүхий байгууллагаас тогтоосон шалгуурыг хангаж байгаа эсэхэд мэргэжлийн, хараат бус үнэлгээ хийж, ахиц дэвшлийг мэргэжлийн хүрээнд хүлээн зөвшөөрөх үйл явцыг;

3.1.23.“эндаументын сан” гэж дээд боловсролын сургалтын байгууллагад иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагаас ашиг олох зорилгогүй шилжүүлсэн мөнгөн хөрөнгө болон бусад хөрөнгийг;

3.1.24. “ялгаатай хэрэгцээ” гэж хүний боловсрол эзэмшихтэй холбоотой хөгжлийн бэрхшээл, онцгой авьяас, хэл, соёл, жендэр, нийгэм, эдийн засаг, байршлын ялгаанаас үүдэлтэй хэрэгцээг.

4 дүгээр зүйл. Боловсролын зорилго

4.1. Монгол Улсын боловсролын зорилго нь хүн бүрд чанартай боловсрол эзэмших тэгш боломж бүрдүүлж, насан туршдаа суралцаж, ажиллах, ёс суртахуунтай, сайн зан чанартай иргэнийг төлөвшүүлэхэд оршино.

5 дугаар зүйл. Боловсролын зарчим

5.1. Боловсрол нь хөгжлийн тэргүүлэх салбар байх бөгөөд бодлого, үйл ажиллагаандаа дараах зарчмыг баримтална:

5.1.1. үндэсний болон хүн төрөлхтний нийтлэг соёл, үнэт зүйл, өв уламжлал, шинжлэх ухааны дэвшилтэт чиг хандлагад тулгуурласан байх;

5.1.2. тогтвортой, уялдаатай, уян хатан байх;

5.1.3. тэгш хүртээмжтэй, ялгаварлан гадуурхахгүй, нээлттэй байх;

5.1.4. төр, олон нийтийн оролцоог хангасан, хамтын хариуцлагатай байх;

5.1.5. насан туршийн суралцахуйг дэмжсэн байх;

5.1.6. мэргэшлийн үндэсний шаталсан бүтцэд нийцсэн байх;

5.1.7. улс төр, ашиг сонирхлын зөрчлөөс ангид байх;

5.1.8. хүний эрх, эрх чөлөө, төрт ёс, түүх, соёлын уламжлал, үнэт зүйлсийг нандигнан өвлөсөн, ардчилсан, хүмүүнлэг ёсыг дээдлэн сахисан байх.

5.2. Боловсролын санхүүжилтийн тогтолцоо чанар, гүйцэтгэл, үр дүнд суурилсан, бие даасан, ил тод, үр ашигтай байх зарчмыг баримтална.

6 дугаар зүйл. Боловсрол эзэмшүүлэх сургалтын хэл

6.1. Монгол Улсад боловсрол эзэмшүүлэх сургалтыг төрийн албан ёсны хэлээр явуулна. Сургалтын үндсэн гадаад хэл нь англи хэл байх бөгөөд эх хэлээрээ суралцах болон бусад гадаад хэл суралцах эрхийг үл хөндөнө.

6.2.Зөвшөөрлийн тухай хууль⁶ болон энэ хуульд заасан шаардлагыг хангасан боловсролын сургалтын байгууллага гадаад хэлээр сургалтын үйл ажиллагаа эрхэлж болно.

6.3.Боловсролын сургалтын байгууллага энэ хуулийн 6.4-т заасан агуулгыг монгол хэлээр эзэмшүүлэхээс гадна тухайн боловсролын сургалтын байгууллагын төлөвлөгөөнд заасан гадаад хэлийг судлахад энэ хуулийн 6.1 дэх хэсэг хамаарахгүй.

6.4.Энэ хуулийн 6.2-т заасан боловсролын сургалтын байгууллага суралцагчид монгол хэл, үндэсний бичиг, уран зохиол, монголын түүхийн агуулгыг заавал монгол хэлээр эзэмшүүлнэ.

6.5.Сонсголын бэрхшээлтэй суралцагчид боловсрол эзэмшүүлэх сургалт, үйл ажиллагааг Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хуулийн⁷ 12 дугаар зүйлд заасан дохионы хэлээр явуулна.

7 дугаар зүйл.Боловсролын тогтолцоо

7.1.Боловсролын тогтолцоо нь албан, албан бус боловсрол болон амьдралын орчинд суралцахуйгаас бүрдэнэ.

7.2.Албан боловсрол нь сургуулийн өмнөх боловсрол, ерөнхий боловсрол, мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, дээд боловсрол гэсэн түвшинтэй байна.

7.3.Иргэний амьдралын орчинд суралцахуйг хүлээн зөвшөөрч, үр дүнг баталгаажуулж болно.

7.4.Албан болон албан бус боловсролын агуулга, стандартыг энэ хуульд заасны дагуу тогтооно.

8 дугаар зүйл.Боловсрол эзэмшүүлэх сургалтын хэлбэр

8.1.Сургалт нь танхимын, танхимын бус, эдгээрийн хосолсон хэлбэрийн зохион байгуулалттай байна.

8.2.Танхимын бус сургалтад зайн, хувилбарт болон цахим, дадлага сургалт хамаарна.

⁶Зөвшөөрлийн тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2022 оны 38 дугаарт нийтлэгдсэн.

⁷Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2016 оны 09 дугаарт нийтлэгдсэн.

8.3.Хөгжлийн бэрхшээлтэй суралцагчид эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчийн хүсэлт, зөвшөөрлийн дагуу ганцаарчилсан сургалт явуулж болно.

8.4.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалт энэ хуулийн 8.1-д зааснаас гадна хосмог болон ажлын байрны сургалтын хэлбэртэй байж болно.

9 дүгээр зүйл.Боловсролын болон сургалтын баримт бичиг

9.1.Боловсролын баримт бичиг нь суралцагчийн эзэмшсэн боловсролын түвшин, мэргэжил болон чадамжийн түвшнийг гэрчилсэн албан ёсны баталгаа мөн.

9.2.Суурь, бүрэн дунд боловсрол эзэмшсэн төгсөгчид гэрчилгээ, мэргэжлийн боловсрол эзэмшсэн төгсөгчид гэрчилгээ, үнэмлэх, техникийн болон дээд боловсрол эзэмшсэн төгсөгчид диплом олгоно.

9.3.Боловсролын болон сургалтын баримт бичгийн загвар, түүнийг хөтлөх, олгох журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

9.4.Сургалтын баримт бичиг суралцагчийн бүртгэл, мэдээлэл, багшийн журнал байна. Сургалтын баримт бичиг нь цахим хэлбэртэй байж болно.

9.5.Гадаад улсын боловсролын болон сургалтын баримт бичгийг Монгол Улсын боловсролын баримт бичигтэй дүйцүүлэх, багц цаг харилцан хүлээн зөвшөөрөх журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

9.6.Гадаад улсын, эсхүл олон улсын хөтөлбөр хэрэгжүүлдэг боловсролын сургалтын байгууллагаас Монгол Улсын боловсролын сургалтын байгууллагад шилжин суралцах тохиолдолд суралцагчийн эзэмшсэн чадамжийг үнэлж, дүйцүүлэх, багц цаг тооцох журмыг боловсролын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын дарга батална.

9.7.Суралцагч нь тухайн түвшний боловсролын агуулгыг бүрэн эзэмшээгүй тохиолдолд аливаа боловсролын баримт бичиг олгохгүй.

9.8.Боловсролын баримт бичиг цаасан болон цахим хэлбэртэй байна.

10 дугаар зүйл.Суралцагчийн эрх, үүрэг

10.1.Суралцагч дараах эрхтэй:

10.1.1.эрүүл, аюулгүй, жендэрийн тэгш байдлыг хангасан орчин, нөхцөлд суралцах;

10.1.2.уламжлалт соёл, зан заншлыг өвлөх, сургуулийн орчинд эх хэлээрээ харилцах;

10.1.3.чадамжаа үнэлүүлэх, хүлээн зөвшөөрүүлэх, дүйцүүлэх, баталгаажуулах;

10.1.4.сургалтын төлбөр, хандивын зарцуулалт, ашиглалтын талаар мэдээлэл авах, хяналт тавих;

10.1.5.суралцагчийн өөрийн удирдлагын байгууллагаар дамжуулан боловсролын сургалтын байгууллагын үйл ажиллагаанд оролцох;

10.1.6.сургалтын чанар, сургалтын хөтөлбөр, агуулгын талаар санал, хүсэлт илэрхийлэх, судалгаа, шинжилгээний ажилд оролцох;

10.1.7.хүмүүнлэгийн болон сайн дурын үйл ажиллагааг санаачлах, оролцох;

10.1.8.хууль тогтоомжид заасны дагуу тусламж авах, хөнгөлөлт эдлэх, нийгмийн баталгаагаар хангагдах;

10.1.9.хөгжлийн бэрхшээлтэй суралцагч нь бусад суралцагчийн адил боловсрол эзэмших тэгш боломж, нөхцөлөөр хангагдах;

10.1.10.эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч болон суралцагчийн зөвшөөрөлгүй эрүүл мэндийн үзлэг, шинжилгээ, сэтгэл зүйн зөвлөгөө, сорилд хамрагдахгүй байх;

10.1.11.ялгаатай хэрэгцээнээс үл хамааран чанартай боловсрол эзэмших тэгш боломжоор хангагдах;

10.1.12.хуульд заасан бусад.

10.2.Суралцагч дараах үүрэгтэй:

10.2.1.сургалтын хөтөлбөр, агуулгыг эзэмших;

10.2.2.багш, ажилтны хууль ёсны шаардлага, өгсөн үүрэг, даалгаврыг биелүүлэх;

10.2.3.багш, ажилтан, суралцагч, хамт олны харилцааг эрхэмлэх, бусдыг хүндэтгэх;

10.2.4.боловсролын сургалтын байгууллагатай байгуулсан гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлэх;

10.2.5.ерөнхий боловсролыг заавал эзэмших;

10.2.6.бусдын ялгаатай байдлыг хүлээн зөвшөөрч, хүний эрх, эрх чөлөөг дээдэлж, ялгаварлан гадуурхах, дарамтлах, доромжлох, нэр төр, алдар хүндийг нь гутаах үйлдэл гаргахгүй байх;

10.2.7.хуульд заасан бусад.

11 дүгээр зүйл.Суралцагчийн нийгмийн баталгаа

11.1.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсрол, мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагад суралцагчид ногдох хувьсах зардлыг төр хариуцна.

11.2.Ерөнхий боловсролын сургуулийн суралцагчид сургуулийн автобусаар үйлчилж болно.

11.3.Гадаадын болон дотоодын мэргэжлийн, техникийн, дээд боловсролын сургалтын байгууллагад суралцагчид Засгийн газраас тогтоосон шалгуур, шаардлагыг хангасан тохиолдолд суралцагчийн тэтгэлэг олгоно.

11.4.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагад суралцагчид тэтгэлэг олгож болно.

11.5.Тэргүүлэх, эрэлттэй мэргэжлээр суралцагчид сургалтын төлбөрийн хөнгөлөлт, тэтгэлэг, зээл олгоно.

11.6.Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хуулийн 4.1.1-д заасан суралцагч боловсрол эзэмшихэд шаардагдах тохирох хэрэглэгдэхүүн, дэмжих үйлчилгээгээр хангагдана.

11.7.Холбогдох хууль тогтоомжид заасан бусад баталгаагаар хангагдана.

12 дугаар зүйл.Багш, ажилтны мэргэжлийн хөгжлийн тогтолцоо

12.1.Багш, ажилтан нь боловсролын хууль тогтоомж, Хөдөлмөрийн тухай хуулийн⁸ 17.6-д заасан ажил мэргэжлийн стандарт, албан тушаалын тодорхойлолтод заасан чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ.

12.2.Ерөнхий боловсролын сургуулийн ахлах ангид багш мэргэжлийн сонгон бүлэг хичээллүүлж, амжилттай төгсөгчийг багш бэлтгэх дээд боловсролын сургалтын байгууллагад элсэн суралцахад нь төрөөс дэмжлэг үзүүлнэ.

12.3.Энэ хуулийн 12.2-т заасан дэмжлэг үзүүлэх журмыг Засгийн газар батална.

12.4.Багш, ажилтны мэргэжлийн хөгжлийн үйл ажиллагаа, багш мэргэжлийн сонгон бүлэг зохион байгуулах журам, сургалтын хөтөлбөрт тавих шаардлагыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

12.5.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага магадлан итгэмжлэгдсэн хөтөлбөрөөр багшийг бэлтгэнэ. Багшаас бусад мэргэжилтэй иргэн багш бэлтгэх хувилбарт сургалтад хамрагдан багшаар ажиллаж болно.

12.6.Багш бэлтгэх сургалтын хөтөлбөр энэ хуулийн 5.1.4-т заасан зарчимд үндэслэсэн, Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 17.6-д заасан ажил мэргэжлийн стандартад нийцсэн байна.

12.7.Багш бэлтгэх сургалтын хөтөлбөрөөр амжилттай суралцсан суралцагчид сургалтын төлбөрийн хөнгөлөлт, дэмжлэг төрөөс үзүүлнэ.

12.8.Сургуулийн өмнөх, ерөнхий боловсрол, мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын багш нь багшлах эрхийн гэрчилгээтэй байна.

12.9.Багшийн хөгжлийг дэмжих тухай хуулийн 8.5-д заасан багшлах эрхийг энэ хуулийн 12.8-д заасан багшлах эрхийн гэрчилгээтэйд тооцно.

12.10.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн сул орон тоонд аймаг, сум, дүүрэг, баг, тосгоны удирдлагын захиалгаар, эсхүл өөрийн хүсэлтээр гурваас доошгүй жил мэргэжлээрээ ажиллах гэрээ байгуулсан багшид төрөөс дэмжлэг үзүүлнэ.

⁸Хөдөлмөрийн тухай хууль "Төрийн мэдээлэл" эмхэтгэлийн 2021 оны 31 дугаарт нийтлэгдсэн.

12.11.Багшийн мэргэжлийн хөгжлийн үйл ажиллагааг үндэсний болон орон нутгийн түвшинд тухайн түвшний боловсролын сургалтын байгууллага болон багш бэлтгэх дээд боловсролын сургалтын байгууллагыг түшиглэн боловсролын харилцаанд оролцогч талуудтай хамтран зохион байгуулна.

12.12.Багшийн мэргэжлийн хөгжлийн цахим системтэй байна.

12.13.Багшийн хөгжлийг дэмжих тухай хуулийн 3.1.3-т заасан төв нь багш, ажилтны мэргэжлийн хөгжлийн үйл ажиллагааг зохион байгуулах бие даасан нэгжтэй байх бөгөөд нэгжийн жишиг бүтэц, орон тоог боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

12.14.Төрийн болон орон нутгийн өмчийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллежийн багш, удирдах ажилтныг өөртэй нь тохиролцон тухайн аймаг, сум, дүүрэг, баг, тосгоны боловсролын сургалтын байгууллагын адил чанарын өөр ажилд шилжүүлэн ажиллуулж болно.

12.15.Энэ хуулийн 12.14-т заасан багш, удирдах ажилтныг шилжүүлэн ажиллуулах хугацаа, журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

12.16.Багш бэлтгэх дээд боловсролын сургалтын байгууллагын төгсөх ангийн суралцагчийг цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн багшийн сул орон тоонд Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 62 дугаар зүйлд заасан дагалдан багшаар ажиллуулж болно.

12.17.Багш үндсэн ажлын цагаас бусад цагт өөр ажил олгогчтой зэрэгцсэн хөдөлмөрийн гэрээ байгуулж, нэмэлт орлого олж болно. Энэ харилцааг Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 57 дугаар зүйлд заасны дагуу зохицуулна.

13 дугаар зүйл.Багшийн эрх, үүрэг, багш, ажилтны нийгмийн баталгаа

13.1.Багш дараах эрхтэй:

13.1.1.эрүүл, аюулгүй, стандартын шаардлага хангасан орчин, нөхцөлд хууль тогтоомжид заасан чиг үүргийг хэрэгжүүлж, гүйцэтгэсэн ажил үүрэгтээ тохирсон цалин хөлс авах;

13.1.2.судалгаа шинжилгээний ажил хийх;

13.1.3.жил тутам холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамрагдах;

13.1.4.боловсролын сургалтын байгууллагын хөгжлийн бодлого, хөтөлбөр, төлөвлөгөө, дүрэм, журам боловсруулах, хэрэгжүүлэх, төсөв, хөрөнгө оруулалтын төлөвлөлт хийх болон шийдвэр гаргахад санал өгөх;

13.1.5.хүмүүнлэгийн болон сайн дурын үйл ажиллагааг санаачлах, оролцох;

13.1.6.хууль тогтоомжид заасны дагуу тусламж авах, хөнгөлөлт эдлэх, нийгмийн баталгаагаар хангагдах;

13.1.7.цахим сургалт зохион байгуулах хэрэгцээнд суурилсан мэргэжлийн хөгжлийн орчин, нөхцөлөөр хангагдах;

13.1.8.хуульд заасан бусад.

13.2.Багш дараах үүрэгтэй:

13.2.1.суралцагчид тогтоосон хугацаанд сургалтын хөтөлбөр, агуулгыг чанартай, бүрэн эзэмшүүлэх;

13.2.2.суралцагчийн ялгаатай хэрэгцээ, сурлагын түвшинг харгалзан сургалтыг үр дүнтэй удирдан зохион байгуулах, чиглүүлэх;

13.2.3.суралцагчийн чадамжийг бодитой үнэлэх, тэдний авьяас, хөгжлийн онцлог, хэрэгцээ, шаардлагыг судлан суралцахуйг дэмжих;

13.2.4.суралцагчийн төлөвшил, хувийн зан чанарыг судлах, сонирхол, сайн тал, авьяас, чадварыг илрүүлэх, хөгжүүлэн дэмжих;

13.2.5.суралцагчаа хүндэтгэх, бие даасан байр суурь, үзэл бодол, онцлог байдлыг нь хүлээн зөвшөөрч зөв хандлагаар чиглүүлж, хөгжүүлэх;

13.2.6.хувь хүний нууцыг хадгалах, хамгаалах, суралцагчийг ялгаварлан гадуурхсан аливаа үйлдэл гаргахгүй байх, суралцах арга барилыг дэмжих;

13.2.7.багшийн мэргэжлийн ёс зүйг чандлан сахиж, нэр төрийг эрхэмлэх;

13.2.8.Хүүхэд хамгааллын тухай хуулийн⁹ 6.3-т заасан үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх;

⁹Хүүхэд хамгааллын тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2016 оны 09 дугаарт нийтлэгдсэн.

13.2.9.сургалтад цахим технологи, хэрэглэгдэхүүнийг үр дүнтэй ашиглах арга зүйд суралцах, цахим сургалт, контент бүтээх, сургалтын нээлттэй нөөц материал болон бусад цахим системийг ашиглах;

13.2.10.ажлын байранд болон бусад хэлбэрээр мэргэжлээ дээшлүүлэн, өөрийгөө хөгжүүлж, бусадтай хамтран ажиллах, бусдыг хүндэтгэх;

13.2.11.суралцагчийн эрхийг зөрчих болон сургалтын хэвийн үйл ажиллагааг алдагдуулахад чиглэсэн арга хэмжээ төлөвлөх, зохион байгуулах, тэдгээрт оролцох, багш, удирдах ажилтан хууль тогтоомжоор хүлээсэн албан үүргээ гүйцэтгэхэд саад учруулах үйлдэл гаргахгүй байх;

13.2.12.байгууллагын үйл ажиллагаанд оролцох, байгууллагын өөрийн удирдлага, бусад багш, ажилтан, суралцагчийн болон эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, тэдгээрийн төлөөллийн байгууллагатай хамтран ажиллах, дэмжин туслах;

13.2.13.улс төрөөс ангид байж, хуулиар зөвшөөрснөөс бусад улс төрийн аливаа үйл ажиллагаанд оролцохгүй байх;

13.2.14.холбогдох хууль тогтоомж, дүрэм, журам, заавар, аргачлалыг чанд сахин мөрдөх;

13.2.15.суралцагч болон сургалтын мэдээллийг цахим мэдээллийн санд хугацаанд нь бүртгэх, тайлагнах;

13.2.16.ажлын гүйцэтгэлийн үнэлгээнд хамрагдах, үр дүнд үндэслэн мэргэжлийн хөгжлийн хэрэгцээг тодорхойлж, төлөвлөх, хэрэгжүүлэх;

13.2.17.суралцагч, эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчтэй хамтран ажиллах, зөвлөн туслах;

13.2.18.хуульд заасан бусад.

13.3.Багш, ажилтан дараах нийгмийн баталгаагаар хангагдана:

13.3.1.хөдөлмөрийн онцлогийг харгалзан бүх түвшний боловсролын сургалтын байгууллагын захирал, эрхлэгч болон бусад ажилтанд ажлын 15 өдөр, багш, багшийн туслах, дотуур байрны багш, нийгмийн ажилтан, хоол зүйч, сэтгэл зүйч, арга зүйч, сургалтын менежерт ажлын 33 өдрийн нэмэгдэл амралт олгох;

13.3.2.тухайн нутаг дэвсгэрийн онцлог, төвөөс алслагдсан байдлыг харгалзан багш нэмэгдэл цалин, урамшуулал, бусад дэмжлэг авах;

13.3.3.сум, баг, тосгон дахь төрийн болон орон нутгийн өмчийн цэцэрлэгийн эрхлэгч, ерөнхий боловсролын сургууль, мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын захирал, сургалтын менежер, сургуулийн нийгмийн ажилтан, дотуур байрны багш, албан бус боловсролын багш, цэцэрлэгийн арга зүйч, сургуулийн номын санч, эмч, хоол зүйч, тогооч, багш, багшийн туслах, сэтгэл зүйчид эхний тав дахь жил болон дараагийн гурав дахь жил тутамд нэг удаа зургаан сарын үндсэн цалинтай нь тэнцэх хэмжээний мөнгөн тэтгэмжийг улсын төсвөөс олгох;

13.3.4.төрийн болон орон нутгийн өмчийн сургуулийн өмнөх, ерөнхий боловсрол, мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын багш, ажилтанд өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгоход Төрийн албаны тухай хуульд¹⁰ заасны дагуу нэг удаагийн буцалтгүй тусламж олгох;

13.3.5.дээд боловсролын сургалтын байгууллагын багш, ажилтан өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгоход Хөдөлмөрийн тухай хуульд заасны дагуу тэтгэмжийг тухайн боловсролын сургалтын байгууллагаас олгох;

13.3.6.төрийн болон орон нутгийн өмчийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллежид 15-аас доошгүй жил тасралтгүй ажилласан багш, ажилтны нэг хүүхдийг тэргүүлэх, эрэлттэй мэргэжлээр төрийн өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагад үнэ төлбөргүй, хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр суралцуулах бөгөөд холбогдох журмыг Засгийн газар батлах.

13.4.Багш, ажилтны амьдрах нөхцөлийг сайжруулах, орон сууцжуулахад төрөөс дэмжлэг үзүүлнэ.

13.5.Бүх түвшний боловсролын сургалтын байгууллага нь багшийг сургалтын үйл ажиллагаанд шаардагдах техник, тоног төхөөрөмж, хэрэглэгдэхүүн, бичиг хэргийн материалаар хангана.

13.6.Багш, ажилтны ээлжийн амралтын үндсэн хугацааг Хөдөлмөрийн тухай хуулиар зохицуулна.

13.7.Хөдөлмөрийн тухай хуульд заасан ажилласан хугацаа, хөдөлмөрийн нөхцөлийг харгалзсан нэмэгдэл амралт энэ хуулийн 13.3.1-д заасан албан тушаалтанд хамаарахгүй.

¹⁰Төрийн албаны тухай хууль "Төрийн мэдээлэл" эмхэтгэлийн 2018 оны 01 дугаарт нийтлэгдсэн.

13.8.Өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон, буцалтгүй тусламж авсан багш, ажилтныг төрийн болон орон нутгийн өмчийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуульд хөдөлмөрийн хууль тогтоомжийн хүрээнд үргэлжлүүлэн ажиллуулах тохиолдолд энэ хуулийн 13.3.3 дахь заалт хамаарахгүй.

13.9.Боловсролын болон хөдөлмөрийн хууль тогтоомжид зааснаас бусад чиг үүргийг багшаар гүйцэтгүүлэхийг хориглоно.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ БОЛОВСРОЛЫН ХӨТӨЛБӨР, АГУУЛГА, СТАНДАРТ

14 дүгээр зүйл.Албан боловсролын хөтөлбөр, агуулга

14.1.Албан боловсролын агуулга нь суралцагчийн нас, хөгжлийн онцлог, авьяас, сонирхол, хувь хүний болон нийгмийн хэрэгцээ, үндэсний соёл, өв уламжлал, шинжлэх ухаан, технологийн хөгжлийн хандлагад нийцүүлэн боловсролын зорилгыг хэрэгжүүлэхэд чиглэнэ.

14.2.Албан боловсролын агуулгыг мэргэшлийн үндэсний шаталсан бүтэцтэй нийцүүлэн сургуулийн өмнөх, ерөнхий боловсрол, мэргэжлийн болон техникийн боловсролын, дипломын, бакалавр, магистр, докторын гэж ангилах бөгөөд агуулгыг сургалтын хөтөлбөрөөр хэрэгжүүлнэ.

14.3.Сургуулийн өмнөх боловсрол, ерөнхий боловсрол, мэргэжлийн болон техникийн, дээд боловсролын хөтөлбөр, агуулгатай холбоотой харилцааг холбогдох хуулиар зохицуулна.

14.4.Бүх түвшний боловсролын сургалтын хөтөлбөрт дараах агуулгыг заавал тусгаж, боловсролын сургалтын байгууллага өмчийн хэлбэр харгалзахгүй хэрэгжүүлнэ:

14.4.1.монголын түүх, монгол хэл, уран зохиол, үндэсний бичиг, соёл, үндэсний өв уламжлал, зан заншил, эх оронч сэтгэлгээ, төлөвшил;

14.4.2.хувь хүн, гэр бүлийн төлөвшил, амьдрах ухаан, хүн төрөлхтний нийтлэг үнэт зүйл;

14.4.3.хүний эрхийн боловсрол, жендэрийн эрх тэгш байдал;

14.4.4.иргэний ёс зүйн болон зан төлөвийн боловсрол;

14.4.5.эрүүл мэндийн боловсрол;

14.4.6.хүмүүнлэг иргэн, тогтвортой хөгжлийн боловсрол;

14.4.7.гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, гамшгаас хамгаалах, аюулгүй амьдрах арга ухаан;

14.4.8.ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох;

14.4.9.мансууруулах бодис, сэтгэцэд нөлөөт бодисын хэрэглээ, түүний хор уршиг, дэлгэцийн донгоос сэргийлэх талаар.

14.5.Боловсролын сургалтын байгууллага нь шинжлэх ухаан, соёл урлаг, спортын байгууллагатай хамтран бүх түвшний сургалтын хөтөлбөр, агуулгын дагуу сургалтын үйл ажиллагааг зохион байгуулж болно.

14.6.Гадаад улсад монгол хэл, бичиг үсэг, ёс заншил, түүх соёлын уламжлалыг суралцах, өвлөх, түгээн дэлгэрүүлэх, боловсрол нөхөн эзэмших сургалт зохион байгуулах, монгол хүний хөгжлийг дэмжих зорилгоор насан туршийн суралцахуйн төвийг байгуулж болно.

14.7.Ерөнхий боловсролын сургуулийн сургалтын хөтөлбөр, агуулгын мөрдөх хугацаа нь батлагдсанаас хойш ерөнхий боловсрол эзэмшүүлэх хугацаагаар тогтвортой байна.

14.8.Цахим сургалтын хөтөлбөрийг энэ хуулийн 14.2-т заасан хөтөлбөрт үндэслэн боловсруулж, хэрэгжүүлнэ.

14.9.Бүх түвшний албан боловсролын сургалтын хөтөлбөрт тусгах агуулгыг зөвхөн энэ хуулиар зохицуулна.

15 дугаар зүйл.Албан бус боловсролын хөтөлбөр, агуулга

15.1.Албан бус боловсролын агуулга нь иргэний хэрэгцээнд нийцсэн, нээлттэй байх ба сургалтын зохион байгуулалт нь уян хатан байна.

15.2.Ерөнхий боловсролын агуулгыг нөхөн эзэмшүүлэхэд албан боловсролын сургалтын хөтөлбөрийг баримтална.

15.3.Албан бус боловсролын сургалтыг энэ хуулийн 17.6-д заасан байгууллага бүртгэж, зохион байгуулалтад дэмжлэг үзүүлнэ.

16 дугаар зүйл.Боловсролын стандарт

16.1.Боловсролын стандартаар сургалтын орчин, эрүүл ахуй, аюулгүй байдал, багшийн ажил мэргэжлийн чадамж, сурах бичиг, сургалтын хэрэглэгдэхүүнд тавих үндсэн шаардлагыг тодорхойлно.

16.2.Боловсролын стандартыг Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуульд¹¹ заасны дагуу эрх бүхий байгууллага батална.

¹¹Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хууль "Төрийн мэдээлэл" эмхэтгэлийн 2018 оны 10 дугаарт нийтлэгдсэн.

16.3.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, ерөнхий боловсролын болон мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллежийн дотуур байр, мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллежийн дадлага сургалтад хөгжлийн бэрхшээлтэй суралцагч боловсрол эзэмшихэд шаардагдах тохирох хэрэглэгдэхүүн бүхий орчинд Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуульд заасан холбогдох стандарт, техникийн зохицуулалтыг мөрдөнө.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ БОЛОВСРОЛЫН БАЙГУУЛЛАГА, ТЭДГЭЭРИЙН АНГИЛАЛ

17 дугаар зүйл.Боловсролын байгууллага

17.1.Боловсролын байгууллага нь боловсролын эрдэм шинжилгээ, арга зүйн, үнэлгээний, чанарын баталгаажуулалт-магадлан итгэмжлэлийн, боловсролын сургалтын байгууллага, насан туршийн суралцахуйн төвөөс бүрдэнэ.

17.2.Боловсролын эрдэм шинжилгээ, арга зүйн байгууллага нь боловсролын бодлогын суурь, хавсарга судалгаа, шинжилгээ, инновац, арга зүйн болон сургалт эрхлэх чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ.

17.3.Боловсролын эрдэм шинжилгээ, арга зүйн байгууллагыг Шинжлэх ухаан, технологийн тухай хуульд¹² заасны дагуу байгуулна.

17.4.Энэ хуулийн 17.2-т заасан байгууллага нь сургуулийн өмнөх, ерөнхий боловсролын сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө, сургалтын арга зүй, үнэлгээ, сурах бичгийн тохирц, нийцлийг шалган турших түшиц цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуультай байж болно.

17.5.Боловсролын эрдэм шинжилгээ, арга зүйн байгууллага энэ хуулийн 17.4-т заасан түшиц цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийг сонгон туршилт зохион байгуулж болно.

17.6.Насан туршийн суралцахуйн төв нь иргэний албан, албан бус сургалтаар боловсрол эзэмших, бие даан суралцахад мэдээллээр ханган, зөвлөн туслах, удирдан зохион байгуулах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ. Насан туршийн суралцахуйн төв нь боловсролын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын харьяанд байна.

17.7.Насан туршийн суралцахуйн төв нь бичиг үсгийн болон ерөнхий боловсрол нөхөн эзэмшүүлэх сургалтыг төлбөргүй зохион байгуулна.

¹²Шинжлэх ухаан, технологийн тухай хууль "Төрийн мэдээлэл" эмхэтгэлийн 2007 оны 04 дугаарт нийтлэгдсэн.

17.8.Энэ хуулийн 17.6-д заасан төв нь танхимын сургалтад хамрагдах боломжгүй хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдэд боловсрол, эрүүл мэнд, нийгмийн халамжийн цогц үйлчилгээг Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн тухай хуульд¹³ заасан түншлэлийн гэрээгээр хэрэгжүүлж болно.

17.9.Боловсролын, эрүүл мэндийн болон хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагууд хамтран хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний боловсрол эзэмшихэд дэмжлэг үзүүлэх чиг үүрэг бүхий дэмжих төв ажиллуулж болно.

17.10.Энэ хуулийн 17.9-д заасан дэмжих төвийн үйл ажиллагааны зардлыг боловсролын, эрүүл мэндийн болон хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагууд хамтран санхүүжүүлнэ.

17.11.Боловсролын үнэлгээ, арга зүйн байгууллага нь боловсролын бүх түвшний үнэлгээ, элсэлтийн шалгалт зохион байгуулах, хүний мэдлэг, чадвар, чадамжийг үнэлэх, хүлээн зөвшөөрөх, баталгаажуулах, үнэлгээний хөгжлийг хангах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ.

17.12.Энэ хуулийн 17.11-д заасан үнэлгээ, элсэлтийн шалгалтын журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

17.13.Боловсролын чанарын баталгаажуулалт-магадлан итгэмжлэлийн байгууллага нь боловсролын сургалтын байгууллага, сургалтын хөтөлбөрийн чанарыг эрх бүхий байгууллагын баталсан стандарт, шаардлагын дагуу магадлан итгэмжлэх, чанарын баталгаажуулалтыг удирдлага, арга зүйгээр хангах, мэргэшлийн үндэсний шаталсан бүтцийг эрхлэн хариуцах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ.

17.14.Боловсролын чанарын баталгаажуулалт-магадлан итгэмжлэлийн байгууллага нь магадлан итгэмжлэл хийх эрхийг дотоодын байгууллагад олгох, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 7.9-д заасны дагуу гадаадын хуулийн этгээдэд зөвшөөрөл олгох, гадаад улсын болон олон улсын эрх бүхий байгууллагатай хамтран магадлан итгэмжлэл хийх, олон улсад магадлан итгэмжлэгдсэн хөтөлбөрийг баталгаажуулах, бүртгэх үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ.

17.15.Боловсролын чанарын баталгаажуулалт-магадлан итгэмжлэлийн байгууллага олон улсын гэрээ, хэлэлцээрийн хүрээнд боловсролын зэрэг, баримт бичгийг харилцан хүлээн зөвшөөрөх судалгаа, үнэлгээ хийх, баталгаажуулах сантай байна.

¹³Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн тухай хууль "Төрийн мэдээлэл" эмхэтгэлийн 2023 оны 12 дугаарт нийтлэгдсэн.

18 дугаар зүйл.Боловсролын сургалтын байгууллага

18.1.Боловсролын сургалтын байгууллага нь цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллеж, коллеж, дээд сургууль, их сургууль байна.

18.2.Боловсролын сургалтын байгууллага ашгийн төлөө бус, эсхүл ашгийн төлөө байж болно.

18.3.Ашгийн төлөө, ашгийн төлөө бус боловсролын сургалтын байгууллагыг Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хуулийн¹⁴ 4.1.5-д заасан үүсгэн байгуулах баримт бичгээр тодорхойлно.

18.4.Боловсролын сургалтын байгууллага төрийн, орон нутгийн, хувийн болон холимог өмчийн хэлбэртэй байна.

18.5.Боловсролын сургалтын байгууллага өөрийн үндсэн чиг үүрэгт нийцсэн сургалт, судалгаа, туршилт, үйлдвэрлэл явуулах орчин нөхцөлийг бүрдүүлсэн бүтэцтэй байна.

18.6.Боловсролын сургалтын байгууллага шашны сургалт, шашны зан үйл, холбогдох бусад үйл ажиллагаа зохион байгуулахыг хориглоно.

18.7.Энэ хуулийн 18.6 дахь хэсэг Төр, сүм хийдийн харилцааны тухай хуульд¹⁵ заасан шашны сургуульд хамаарахгүй.

18.8.Боловсролын цахим сургалтын байгууллагыг энэ хуульд заасан шаардлагын дагуу байгуулж болно.

18.9.Гадаад улсын болон олон улсын хөтөлбөр хэрэгжүүлдэг ерөнхий боловсролын сургууль нь хөтөлбөр хэрэгжилтийн явц, үр дүнгийн мэдээллийг боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, төрийн бус өмчийн сургалтын байгууллагыг албан ёсоор төлөөлөх байгууллага, мэргэжлийн холбоо, эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчид тайлагнана.

19 дүгээр зүйл.Зөвшөөрөл олгох, түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгох

19.1.Боловсролын сургалтын байгууллагыг энэ хууль, Зөвшөөрлийн тухай хууль болон холбогдох стандарт, техникийн зохицуулалтын шаардлага хангасан этгээд байгуулж болно.

¹⁴Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хууль "Төрийн мэдээлэл" эмхэтгэлийн 2018 оны 30 дугаарт нийтлэгдсэн.

¹⁵Төр, сүм хийдийн харилцааны тухай хууль "Төрийн мэдээлэл" эмхэтгэлийн 1993 оны 6-7 дугаарт нийтлэгдсэн.

19.2.Боловсролын сургалт эрхлэх үйл ажиллагаатай холбоотой зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу эрх бүхий этгээд олгоно.

19.3.Орон нутгийн өмчийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллежийг байгуулах, өөрчлөх, татан буулгах асуудлыг Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуульд¹⁶ заасны дагуу шийдвэрлэнэ.

19.4.Зөвшөөрөл олгосон эрх бүхий этгээд нь Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан үндэслэлээр зөвшөөрлийг түдгэлзүүлж, хүчингүй болгоно.

19.5.Гадаад улсад Монгол Улсын үндэсний сургалтын хөтөлбөрөөр боловсролын сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх асуудлыг тухайн улсын эрх бүхий байгууллагын шийдвэрийг үндэслэн Монгол Улсын хилийн чанадад ажиллаж байгаа Дипломат төлөөлөгчийн газар, гадаад хэргийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай хамтран холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу шийдвэрлэнэ.

20 дугаар зүйл.Зөвшөөрөл авахад бүрдүүлэх баримт бичиг, түүнд тавих шаардлага

20.1.Энэ хуулийн 19.1-д заасан этгээд зөвшөөрөл авахдаа Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан болон дараах баримт бичгийг сургалтын үйл ажиллагаа эхлэхээс зургаагаас доошгүй сарын өмнө зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдэд цахимаар ирүүлнэ:

20.1.1.боловсролын сургалтын байгууллага байгуулах тухай хүсэлт, шийдвэр, дүрэм, үүсгэн байгуулагч, хувь нийлүүлэгчдийн гэрээ, танилцуулга;

20.1.2.сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө, багшлах хүний нөөц, боловсролын түвшин, зэрэг, цолны судалгаа, баримт бичгийн хуулбар, хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлтийн судалгаа;

20.1.3.стандарт, техникийн зохицуулалтад заасан шаардлага хангасан хичээлийн байр, номын сан, лаборатори, дадлагын газар, тоног төхөөрөмж, биеийн тамирын заал, талбай, хоол үйлдвэрлэлийн байр, ном, сурах бичиг, сургалтын хэрэглэгдэхүүн, тэдгээрийн баталгаа, зураг, дадлагын газар, сургалтын орчин, техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслийн жагсаалт;

¹⁶Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль "Төрийн мэдээлэл" эмхэтгэлийн 2021 оны 07 дугаарт нийтлэгдсэн.

20.1.4.санхүүгийн эх үүсвэр, хүчин чадал, тооцоо, түүний баталгаа, нэг суралцагчид ногдох зардал, мэргэжлийн өртгийн тооцоолол;

20.1.5.боловсролын сургалтын байгууллагын үйл ажиллагааг санхүүжүүлэх мөнгөн болон бусад хөрөнгийн жагсаалт, хэмжээ, баталгаа, эзэмшил газрын зөвшөөрөл;

20.1.6.шашны сургалт, зан үйл, түүнтэй холбоотой үйл ажиллагааг зохион байгуулахгүй талаарх баталгаа;

20.1.7.ерөнхий боловсролын олон улсын хөтөлбөр хэрэгжүүлэхийг батламжилсан баримт бичиг, сургуулийн өмнөх, ерөнхий боловсролын сургалтын байгууллагад нийт багшийн 90-ээс доошгүй хувьд мэргэжлийн үндсэн багш ажиллуулахыг нотолсон баримт бичиг, мэргэжлийн, техникийн, дээд боловсролын сургалтын байгууллагад нийт багшийн 80-аас доошгүй хувьд мэргэжлийн үндсэн багш ажиллуулахыг нотолсон баримт бичиг;

20.1.8.цэрэг, цагдаа, төмөр замын мэргэжлийн чиглэлээр сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх, шинэ мэргэжлээр сургалт эрхлэх тохиолдолд холбогдох төрийн захиргааны төв байгууллагын санал;

20.1.9.боловсролын сургалтын байгууллагад гадаадын харьяат багш, удирдах ажилтан ажиллах тохиолдолд багшийн мэргэжлийн үнэмлэхийн хуулбар, ял шийтгэл хүлээж байсан эсэх талаар эрх бүхий байгууллагын тодорхойлолт;

20.1.10.татвар, нийгмийн даатгалын өр төлбөргүй тодорхойлолт, хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээ, сургалт эрхлэх зөвшөөрөлтэй тохиолдолд түүний хуулбар.

20.2.Зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох эрхээ Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 3.3 дугаар зүйлд заасны дагуу тухайн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга, мэргэжлийн холбоо, төрийн бус байгууллагад шилжүүлж болно.

20.3.Энэ хуулийн 20.2-т заасан эрх хүлээн авагч Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох шийдвэр гарган эрх шилжүүлсэн байгууллагад тайлагнана.

20.4.Боловсролын магадлан итгэмжлэх үндэсний зөвлөл боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын саналыг үндэслэн Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 7.9-д

заасан тусгай зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох шийдвэр гаргана.

20.5.Мэргэжлийн, техникийн, дээд боловсролын шинэ мэргэжлийн, магистр, докторын зэрэг олгох сургалт эрхлэх зөвшөөрлийн хүсэлт гаргахад Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан баримт бичиг болон энэ хуулийн 20.1.3, 20.1.4, 20.1.5, 20.1.6, 20.1.7, 20.1.8, 20.1.9-д заасан баримт бичиг, шинээр эрхлэх үйл ажиллагааны танилцуулга, тооцоог сургалтын үйл ажиллагаа эхлэхээс таваас доошгүй сарын өмнө зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдэд цахимаар ирүүлнэ.

20.6.Энэ хуулийн 19.1-д заасан этгээд хуульд заасан нөхцөл, шаардлага хангасныг нотолсон баримт бичгийг сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх хүсэлтийн хамт үнэн зөв бүрдүүлэн эрх бүхий байгууллагад ирүүлнэ.

20.7.Тэргүүлэх мэргэжлийн чиглэлээр мэргэжилтэй ажилтан бэлтгэх, шинэ техник, технологи нэвтрүүлэх, олон улсын гэрээгээр хүлээсэн үүргээ хэрэгжүүлэхтэй холбоотой шинэ мэргэжлээр сургалт эрхлэх хүсэлтийг шийдвэрлэхэд энэ хуулийн 20.5-д заасан хугацаа хамаарахгүй.

21 дүгээр зүйл.Зөвшөөрлийн хугацаа, түүнийг сунгах

21.1.Сургуулийн өмнөх, мэргэжлийн, техникийн, дээд боловсролын сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийн хугацаа Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан хугацаанаас доошгүй байна. Ерөнхий боловсролын сургууль байгуулах зөвшөөрлийн хугацаа 12 жил байна.

21.2.Зөвшөөрлийн хугацааг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу сунгана.

21.3.Энэ хуулийн 20.1.10-т заасан татвар, нийгмийн даатгалын өр төлбөртэй тохиолдолд зөвшөөрлийн хугацааг сунгахаас татгалзана.

22 дугаар зүйл.Боловсролын сургалтын байгууллагыг татан буулгах

22.1.Боловсролын сургалтын байгууллагыг дараах тохиолдолд татан буулгана:

22.1.1.үүсгэн байгуулагчийн шийдвэрээр;

22.1.2.зөвшөөрлийг хүчингүй болгосон;

22.1.3.татан буулгах тухай шүүхийн шийдвэр гарсан;

22.1.4.нийт суралцагчийг боловсролын сургалтын өөр байгууллагад шилжүүлсэн;

22.1.5.хуульд заасан бусад.

22.2.Боловсролын сургалтын байгууллагыг татан буулгахтай холбогдох эд хөрөнгийн харилцааг Иргэний хуульд¹⁷ заасны дагуу зохицуулна.

22.3.Татан буугдсан боловсролын сургалтын байгууллага нь сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэхтэй холбогдох баримт бичгийг орон нутгийн болон үндэсний төв архивт хүлээлгэн өгнө.

22.4.Боловсролын сургалтын байгууллагыг татан буулгах шийдвэрийг тухайн хичээлийн жилтэй уялдуулж суралцагчийн сурах эрхийг хөндөхгүйгээр эрх бүхий этгээд шийдвэрлэнэ.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ БОЛОВСРОЛЫН УДИРДЛАГА

23 дугаар зүйл.Боловсролын удирдлагын тогтолцоо

23.1.Боловсролын удирдлагын тогтолцоо нь Монгол Улсын Засгийн газар, боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, Боловсролын үндэсний зөвлөл, боловсролын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага, нутгийн өөрөө удирдах болон нутгийн захиргааны байгууллага, боловсролын байгууллага, боловсролын асуудал эрхэлсэн орон нутгийн байгууллага, боловсролын сургалтын байгууллагын удирдлагаас бүрдэнэ.

23.2.Боловсролын сургалтын байгууллагын удирдлага нь тухайн байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага болон өөрийн удирдлага байна.

23.3.Боловсролын үндэсний зөвлөл нь орон тооны бус байх бөгөөд Мэргэжлийн зөвлөл, Судалгааны ёс зүйн дэд хороо, ажлын албатай байна. Ажлын албаны даргын чиг үүргийг боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын Төрийн нарийн бичгийн дарга хэрэгжүүлнэ.

23.4.Энэ хуулийн 23.3-т заасан Боловсролын үндэсний зөвлөл нь боловсролын бодлого, хэрэгжилт, сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө, сурах бичгийн талаар мэргэжлийн дүгнэлт, зөвлөмж чиглэл гаргах, боловсролын сургалтын байгууллагын сургалтын үйл ажиллагаа, судалгааны тохирц, бүтээлийн хулгайгаас сэргийлэх, багш, судлаач, эрдэмтэн, төрийн бус байгууллага, ажил олгогчийг албан ёсоор төлөөлөх байгууллага, мэргэжлийн холбоо, тэдгээрийн хамтын ажиллагаа, түншлэлийг бэхжүүлэх чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ.

¹⁷Иргэний хууль "Төрийн мэдээлэл" эмхэтгэлийн 2002 оны 07 дугаарт нийтлэгдсэн.

23.5.Энэ хуулийн 23.3-т заасан Мэргэжлийн зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, ажиллах журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална. Мэргэжлийн зөвлөлд мэргэжил, арга зүйн туслалцаа үзүүлэх чиг үүргийг энэ хуулийн 23.3-т заасан ажлын алба хэрэгжүүлнэ.

24 дүгээр зүйл.Монгол Улсын Засгийн газрын бүрэн эрх

24.1.Монгол Улсын Засгийн газар /цаашид “Засгийн газар” гэх/ боловсролыг хөгжүүлэх, дэмжих талаар Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн¹⁸ 9 дүгээр зүйлд зааснаас гадна дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

24.1.1.энэ хуулийн 11.3, 11.4, 11.5-д заасан тэтгэлэг, зээл олгох, эргэн төлүүлэх, дэмжлэг үзүүлэх журмыг баталж, хэмжээг тогтоох;

24.1.2.энэ хуулийн 13.3.2, 13.3.3, 13.3.4-т заасан нэмэгдэл цалин, урамшуулал, бусад дэмжлэг, мөнгөн тэтгэмж олгох журмыг батлах;

24.1.3.энэ хуулийн 17.11, 17.13-т заасан байгууллагыг байгуулах, өөрчлөх, татан буулгах;

24.1.4.төрийн өмчийн олон улсын хөтөлбөр хэрэгжүүлэх эрх бүхий ерөнхий боловсролын сургууль, мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага, дээд боловсролын сургалтын байгууллага, түүний харьяаллын сургууль, Засгийн газар хоорондын хэлэлцээрийн дагуу хамтарсан сургууль байгуулах, өөрчлөх, татан буулгах шийдвэр гаргах;

24.1.5.сургуулийн өмнөх, ерөнхий боловсрол, мэргэжлийн болон техникийн боловсрол эзэмшүүлэхэд нэг суралцагчид ногдох хувьсах зардал түүний бүрэлдэхүүн, аймгийн төвөөс бусад сум, тосгон, багийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, олон улсын хөтөлбөр, тусгай хэрэгцээт боловсрол эзэмшүүлэх цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуульд боловсрол эзэмшүүлэхэд хүүхдийн тоо, хэрэглээний үнийн түвшингээс хамаарсан өсөн нэмэгдэх итгэлцүүр, хувьсах зардал болон үр дүнгийн үнэлгээнд үндэслэн төсөв тооцох аргачлал, санхүүжүүлэх журмыг батлах;

24.1.6.төрийн болон төрийн бус өмчийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн нэг суралцагчид төрөөс ногдох сургалтын хувьсах зардлын хэмжээг хоёр жил тутам шинэчлэн тогтоох;

¹⁸Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 1993 оны 03 дугаарт нийтлэгдсэн.

24.1.7.төрийн болон орон нутгийн өмчийн цэцэрлэгийн хүүхдийн хоол, ерөнхий боловсролын сургуулийн хүүхдийн үдийн хоол, дотуур байрны хүүхдийн хоолны зардлын хувь, хэмжээг тогтоох;

24.1.8.боловсролын цахим мэдээллийн сангийн систем, техник технологи, программ хангамжийн ерөнхий шаардлага болон төрийн цахим мэдээллийн сан хариуцсан байгууллагатай мэдээлэл солилцох журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын саналыг үндэслэн батлах;

24.1.9.Боловсролын үндэсний зөвлөл байгуулах, бүрэлдэхүүн, дүрмийг батлах;

24.1.10.мэргэшлийн үндэсний шаталсан бүтцийг батлах;

24.1.11.энэ хуулийн 38.8-д заасан дэмжлэг үзүүлэх, буцалтгүй тусламж олгох журам батлах;

24.1.12.энэ хуулийн 25.1.3-т заасан жагсаалтыг батлах;

24.1.13.боловсролын цахим мэдээллийн сангийн бүртгэл, мэдээлэл солилцох, хадгалах, хамгаалах, баяжуулах, ашиглах журмыг батлах;

24.1.14.энэ хуулийн 12.7, 12.10-т заасан хөнгөлөлт, дэмжлэг үзүүлэх журмыг батлах;

24.1.15.хуульд заасан бусад бүрэн эрх.

25 дугаар зүйл.Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын бүрэн эрх

25.1.Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага Монгол Улсын яамны эрх зүйн байдлын тухай хуульд¹⁹ зааснаас гадна дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

25.1.1.боловсролын хөтөлбөр, норм, нормативын хэрэгжилт, боловсролын сургалтын байгууллагын үйл ажиллагаа, сургалтын хөтөлбөрийн чанарт үнэлгээ хийх, дүгнэлт гаргах, хүүхдийн хөгжлийн ахиц дэвшлийг дэмжих, баталгаажуулах;

25.1.2.гадаад улсад амьдарч байгаа Монгол Улсын харьяат хүүхдэд монгол хэл, түүх, соёл, ёс заншил зааж сургахад дэмжлэг, тусалцаа үзүүлэх;

¹⁹Монгол Улсын яамны эрх зүйн байдлын тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2004 оны 16 дугаарт нийтлэгдсэн.

25.1.3.тэргүүлэх болон эрэлттэй мэргэжлийг тодорхойлох аргачлал, жагсаалтыг таван жил тутам шинэчлэн боловсруулж батлуулах;

25.1.4.иргэнд боловсрол эзэмшүүлэх, мэргэжил олгох, боловсрол, мэргэжлийг дээшлүүлэх талаар бусад байгууллагаас зохион байгуулж байгаа үйл ажиллагааг төрийн захиргааны болон мэргэжлийн удирдлагаар хангах, зохицуулах;

25.1.5.хуульд заасан бусад бүрэн эрх.

26 дугаар зүйл.Боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний бүрэн эрх

26.1.Боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

26.1.1.Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 106.3-т заасны дагуу цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн багш, ажилтны ажлын жишиг норм, нормативыг батлах;

26.1.2.цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллеж, насан туршийн суралцахуйн төвийн багш, удирдах ажилтны ажлын гүйцэтгэлийг үнэлэх, дүгнэх, мэргэжил дээшлүүлэх, мэргэшлийн зэрэг олгох, хүчингүй болгох журам батлах;

26.1.3.иргэний албан бус боловсрол болон амьдралын орчинд суралцаж эзэмшсэн мэдлэг, чадварыг албан боловсролын тогтолцоонд хүлээн зөвшөөрөх, баталгаажуулах журмыг хөдөлмөрийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнтэй хамтран батлах;

26.1.4.төрийн өмчийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллежийн дотуур байрны хүүхдийн хоол, хүнсний хангамж, үйлчилгээ үзүүлэх журам батлах;

26.1.5.сурах бичгийн эхийг зохиох, санал авах, дүгнэлт гаргуулах үйл ажиллагааны журам, сургалтын хэрэглэгдэхүүн, тоглоом наадгайд тавих шаардлагыг батлах;

26.1.6.төрийн болон орон нутгийн өмчийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллежийн сургалтын менежер, арга зүйч, багшийн албан тушаалд тавих нийтлэг шаардлагыг батлах;

26.1.7.мэргэжлийн болон техникийн, дээд боловсролын мэргэжлийн чиглэл, индексийг батлах;

26.1.8.хуульд өөрөөр заагаагүй бол мэргэжлийн болон техникийн, дээд боловсролын сургалтын байгууллага болон хөтөлбөрийг магадлан итгэмжлэх, магадлан итгэмжлэл хийх журам болон шинжээчид тавих шаардлага батлах;

26.1.9.энэ хуулийн 17.2, 17.11, 17.13-т заасан байгууллагын бүтэц, дүрмийг батлах;

26.1.10.энэ хуулийн 17.2, 17.11, 17.13-т заасан байгууллагын захирлыг сонгон шалгаруулалтын дүнг үндэслэн томилох, хуульд заасны дагуу чөлөөлөх;

26.1.11.зайн болон цахим сургалт зохион байгуулах, эзэмшсэн боловсролыг үнэлэх, дүйцүүлэх журам батлах;

26.1.12.гамшгаас хамгаалах бэлэн байдлын үед боловсролын салбарын бэлэн байдлыг хангах, гамшгийн нөхцөл байдлыг харгалзан хичээлийн жилийн эхлэх, үргэлжлэх, дуусах хугацаанд зохицуулалт хийх шийдвэр гаргах;

26.1.13.аймаг, нийслэлийн боловсролын газар, дүүргийн боловсролын хэлтэс, насан туршийн суралцахуйн төвийн үйл ажиллагааны журмыг батлах;

26.1.14.багшлах эрхийн гэрчилгээ олгох болон үүнтэй холбогдох бусад үйл ажиллагааны журмыг батлах;

26.1.15.боловсролын сургалтын байгууллагын үлгэрчилсэн дүрмийг батлах;

26.1.16.мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын элсэлтийн хяналтын тоог энэ хуулийн 23.3-т заасан Мэргэжлийн зөвлөлийн саналыг үндэслэн тогтоох;

26.1.17.Төрийн албаны тухай хуулийн 57.14-т заасан төрийн үйлчилгээний албан тушаалын цалингийн доод хэмжээг салбарын онцлог, гүйцэтгэл, үр дүнг харгалзан нэмэгдүүлэх асуудлыг батлагдсан төсөвт багтаан шийдвэрлэх;

26.1.18.аймаг, нийслэлийн боловсролын газрын даргыг Төрийн албаны тухай хуульд заасан сонгон шалгаруулалтын шалгалтын дүнг үндэслэн томилж, хуульд заасны дагуу чөлөөлөх;

26.1.19.боловсролын асуудал эрхэлсэн орон нутгийн байгууллагын бүтэц, орон тоог тухайн нутаг дэвсгэр дэх суралцагчийн тоо, төвөөс алслагдсан байдлыг үндэслэн батлах;

26.1.20.боловсролын сургалтын байгууллагын багш, удирдах ажилтны ёс зүйн дүрмийг батлах;

26.1.21.боловсролын сургалтын байгууллагад олгох зөвшөөрлийн гэрчилгээний загварыг батлах;

26.1.22.мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, дээд боловсролын сургалтын байгууллагын элсэлт, төгсөлтийн журам, элсэлтийн хяналтын тоог тогтоох аргачлал батлах;

26.1.23.боловсролын чанарын баталгаажуулалт хийх журам, аргачлал батлах;

26.1.24.боловсролын салбарын хөгжлийн тэргүүлэх чиглэлийг тодорхойлохтой холбоотой санал боловсруулах, салбарын холбогдох төсөл, арга хэмжээг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө болон шаардлагатай дүрэм, журам, заавар, аргачлал боловсруулах, батлах, хэрэгжүүлэх, хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх, үр дүнг тооцох;

26.1.25.энэ хуулийн 17.9-д заасан төвийн бүтэц, орон тоо, үйл ажиллагааны дүрмийг эрүүл мэндийн болон хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагуудтай хамтран батлах;

26.1.26.хуульд заасан бусад бүрэн эрх.

27 дугаар зүйл.Боловсролын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын чиг үүрэг

27.1.Боловсролын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага нь Засгийн газрын агентлагийн эрх зүйн байдлын тухай хуульд²⁰ зааснаас гадна дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

27.1.1.сурах бичиг зохиох, хэвлэх, ханган нийлүүлэх ажлыг зохион байгуулах, сургалтын хэрэглэгдэхүүн, техник, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэл, урвалж бодисоор хангах, төлөвлөгөө хэрэгжүүлэх;

²⁰Засгийн газрын агентлагийн эрх зүйн байдлын тухай хууль "Төрийн мэдээлэл" эмхэтгэлийн 2004 оны 16 дугаарт нийтлэгдсэн.

27.1.2.багш, ажилтны мэргэшүүлэх сургалтыг зохион байгуулж, мэргэжлийн тасралтгүй хөгжлийг хангахад дэмжлэг үзүүлэх;

27.1.3.аймаг, нийслэлийн боловсролын газар, дүүргийн боловсролын хэлтсийг мэргэжил, арга зүйн удирдлага, зохицуулалтаар хангах;

27.1.4.боловсролын болон сургалтын баримт бичгийг хэвлүүлэх, түгээх, олгох ажлыг зохион байгуулах;

27.1.5.улсын олимпиад, мэргэжлийн болон техникийн боловсролын ур чадварын уралдаан зохион байгуулах журам, ерөнхий боловсролын сургуульд кабинет, лаборатори байгуулах, ашиглах журам баталж мөрдүүлэх;

27.1.6.боловсролын салбарын үйл ажиллагааны талаарх мэдээ, тайлан, статистикийг улсын хэмжээнд нэгтгэн гаргах, холбогдох хуульд заасны дагуу мэдээлэх;

27.1.7.гамшгийн улмаас хичээл, сургалтын үйл ажиллагааг түр зогсоох, хэлбэр өөрчлөх тохиолдолд сургалтын тасралтгүй байдлыг хангах хариу арга хэмжээ авах нэгдсэн зохицуулалт хийх;

27.1.8.энэ хуулийн 14.6-д заасан төвд дэмжлэг үзүүлэх журмыг батлах;

27.1.9.сургуулийн өмнөх боловсролд хамрагдаж байгаа хүүхдийн хичээлийн хэрэглэл, сургалтын болон эрүүл ахуйн хэрэгслийн жагсаалт батлах;

27.1.10.аймаг, нийслэлийн насан туршийн суралцахуйн төвийн захирлыг сонгон шалгаруулалтын дүнг үндэслэн томилох, хуульд заасан үндэслэлээр чөлөөлөх;

27.1.11.хөгжлийн бэрхшээлтэй суралцагч боловсрол эзэмшихэд ашиглах ном, гарын авлага, сургалтын хэрэглэгдэхүүн, тоглоом наадгайд тавих шаардлагыг батлах;

27.1.12.хуульд заасан бусад бүрэн эрх.

28 дугаар зүйл.Боловсролын асуудал эрхэлсэн орон нутгийн байгууллага

28.1.Боловсролын асуудал эрхэлсэн орон нутгийн байгууллага нь аймаг, нийслэлд боловсролын газар, нийслэлийн дүүрэгт боловсролын хэлтэс байна.

28.2.Аймаг, нийслэлийн боловсролын газар, дүүргийн боловсролын хэлтэс харьяа нутаг дэвсгэртээ дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

28.2.1.боловсролын хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг зохион байгуулах;

28.2.2.хичээл, судлагдахууны агуулга, арга зүй, үнэлгээ, технологи болон зайн, цахим сургалтыг хөгжүүлэх, сургалтын чанар, үр дүнг сайжруулах үйл ажиллагааг мэргэжлийн удирдлагаар хангах, сурах бичиг, сургалтын хэрэглэгдэхүүний хангамжийг нэмэгдүүлэх ажлыг зохион байгуулах;

28.2.3.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 7.6, 7.7-д заасан зөвшөөрөл олгох эсэх талаар санал, дүгнэлт гаргах;

28.2.4.боловсролын сургалтын байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ хийх;

28.2.5.өмчийн хэлбэр үл харгалзан бүх түвшний боловсролын сургалтын байгууллагад мэргэжил, арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх, багш, ажилтны мэргэжлийн хөгжлийг хангах, зөвлөн туслах;

28.2.6.иргэнд боловсролын үйлчилгээнд тэгш хамрагдах, насан туршдаа суралцахад мэргэжил, арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх;

28.2.7.өмчийн хэлбэр үл харгалзан бүх түвшний боловсролын сургалтын байгууллагад хоол хүнсний хангамж, сургалтын орчны аюулгүй байдлыг хангах, хөгжлийн бэрхшээлтэй суралцагчийн тохирох орчныг бүрдүүлэхэд мэргэжил, арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх;

28.2.8.сургуулийн орчинд Хүүхэд хамгааллын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан ажлыг мэргэжлийн байгууллагатай хамтран зохион байгуулах, боловсролын сургалтын байгууллагыг арга зүй, зохицуулалтаар хангах;

Тайлбар:Ерөнхий боловсролын сургуулийн хоол, үйлдвэрлэл, үйлчилгээний тухай хуулийн 3.1.4-т заасан “сургуулийн орчин” гэсэн тодорхойлолтод бүх түвшний боловсролын сургалтын байгууллагын орчин хамаарна.

28.2.9.орон нутгийн өмчийн боловсролын сургалтын байгууллагын гамшгийн эрсдлийг үнэлэх, гамшгийн үед хариу арга хэмжээ авах, нөхцөл байдлыг тогтворжуулахад хамтран ажиллах, дэмжлэг үзүүлэх;

28.2.10.гамшгийн улмаас хичээл, сургалтын үйл ажиллагааг зогсоох тохиолдолд боловсролын сургалтын байгууллагыг мэргэжил, арга зүйн удирдлага, зохицуулалтаар хангах;

28.2.11.орон нутгийн өмчийн боловсролын сургалтын байгууллагын багш, ажилтан, албан хаагч ёс зүйн хэм хэмжээний зөрчил гаргах, авлига, ашиг сонирхлын зөрчилд өртөхөөс урьдчилан сэргийлэх, соён гэгээрүүлэх үйл ажиллагааг мэргэжлийн байгууллагатай хамтран зохион байгуулах;

28.2.12.орон нутгийн насан туршийн суралцахуйн төвтэй хамтран ажиллах, дэмжлэг үзүүлэх;

28.2.13.боловсролын сургалтын байгууллагын үйл ажиллагаа болон хууль тогтоомжийн биелэлт, зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлагыг биелүүлж байгаа эсэхэд хяналт тавих;

28.2.14.зайн болон цахим сургалтын чанар, үр дүнг сайжруулах үйл ажиллагааг мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангах;

28.2.15.хуульд заасан бусад.

28.3.Нийслэлийн боловсролын газар нь дүүргийн боловсролын хэлтсийг чиг үүргээ хэрэгжүүлэхэд мэргэжил, арга зүйн удирдлага, дэмжлэгээр хангаж ажиллана.

28.4.Аймаг, нийслэлийн боловсролын газрын дарга Төрийн албаны тухай хуульд заасан нийтлэг шаардлагаас гадна дараах тусгай шаардлагыг хангасан байна:

28.4.1.боловсролын сургалтын байгууллагад 10-аас доошгүй жил, үүнээс боловсролын сургалтын байгууллагын багш, удирдах ажилтан, эсхүл нийгмийн ажилтнаар таваас доошгүй жил ажилласан, магистр зэрэгтэй байх;

28.4.2.боловсрол судлал, багш мэргэжлээр их, дээд сургууль төгссөн, төрийн болон боловсролын удирдлага, төлөвлөлт, сургалтын агуулга, арга зүй, үнэлгээ, нийгмийн ажил, сэтгэл зүйн чиглэлээр мэргэшүүлэх сургалтад хамрагдаж төгссөн байх.

28.5.Дүүргийн боловсролын хэлтсийн дарга нь Төрийн албаны тухай хуульд заасан нийтлэг шаардлагаас гадна дараах тусгай шаардлагыг хангасан байна:

28.5.1.боловсролын сургалтын байгууллагад 10-аас доошгүй жил, үүнээс боловсролын сургалтын байгууллагын багш, удирдах ажилтан, эсхүл нийгмийн ажилтнаар таваас доошгүй жил ажилласан байх;

28.5.2.энэ хуулийн 28.4.2-т заасан шаардлагыг хангасан байх.

28.6.Аймаг, нийслэлийн боловсролын газрын дарга сонгон шалгаруулалтын дүнг үндэслэн харьяа нутаг дэвсгэр дэх төрийн болон орон нутгийн өмчийн цэцэрлэгийн эрхлэгч, ерөнхий боловсролын сургуулийн захирлыг томилж, хуульд заасан үндэслэлээр чөлөөлнө.

28.7.Нийслэлийн боловсролын газрын дарга дүүргийн боловсролын хэлтсийн даргыг сонгон шалгаруулалтын дүнг үндэслэн томилж, хуульд заасан үндэслэлээр чөлөөлнө.

28.8.Боловсролын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагаас баталсан аргачлалын дагуу хамран сургах тойргийг боловсролын асуудал эрхэлсэн орон нутгийн байгууллага тогтооно.

29 дүгээр зүйл.Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын бүрэн эрх

29.1.Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал харьяа нутаг дэвсгэртээ боловсролын асуудлаар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

29.1.1.орон нутгийн өмчийн боловсролын сургалтын байгууллага байгуулах, өөрчлөн байгуулах, татан буулгах шийдвэр гаргах;

29.1.2.орон нутгийн боловсролын сургалтын байгууллагыг хөгжүүлэх төлөвлөгөө батлах, биелэлтэд хяналт тавих;

29.1.3.орон нутгийн өмчийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн орчин, сургалтын чанарыг сайжруулахад шаардагдах төсвийг жил бүр батлах;

29.1.4.насан туршийн суралцахуйн төвийн үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлж, санхүүжилтийг батлах;

29.1.5.боловсролын салбарын барилга байгууламжийн урт хугацааны төлөвлөлтийг аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөө, хотын хөгжлийн хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөөнд тусгаж, сургууль, цэцэрлэгийн эзэмшил, ашиглалтын эдэлбэр

газрыг сургалтын орчны стандартад нийцсэн талбайн хэмжээний дагуу газрын нөөцөд авч, газар зохион байгуулалтын холбогдох төлөвлөгөөнд тусгах;

29.1.6.хуульд заасан бусад.

30 дугаар зүйл.Аймаг, нийслэлийн Засаг даргын бүрэн эрх

30.1.Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга харьяа нутаг дэвсгэртээ Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуульд зааснаас гадна боловсролын асуудлаар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

30.1.1.орон нутгийн өмчийн боловсролын сургалтын байгууллага байгуулах, өөрчлөх, татан буулгах асуудлыг шийдвэрлэх;

30.1.2.боловсролын сургалтын байгууллагын хичээлийн болон дотуур байр, сургалтын техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж, ном, сурах бичгээр хангахад дэмжлэг үзүүлэх, зохион байгуулах, хууль тогтоомжид заасан дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх;

30.1.3.насан туршийн суралцахуйн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх;

30.1.4.нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд үндэсний цөөнхийн монгол хэл болон эх хэлээрээ боловсрол эзэмших, соёл, зан заншлаа өвлөх нөхцөлийг бүрдүүлэх ажлыг зохион байгуулах;

30.1.5.орон нутгийн өмчийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн үйлчилгээний чанар, үр дүнг Засгийн газар болон иргэн, олон нийтийн өмнө хариуцах;

30.1.6.боловсролын сургалтын байгууллагын нийт албан хаагчийг жилд нэг удаа эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэг, шинжилгээнд хамруулах арга хэмжээг авах;

30.1.7.боловсролын сургалтын байгууллагын багш, ажилтанд урамшуулал олгох, нийгмийн баталгааг сайжруулахад нутгийн захиргааны болон нутгийн өөрөө удирдах байгууллага, аж ахуйн нэгж, байгууллагаас дэмжлэг үзүүлэх арга хэмжээг авах;

30.1.8.орон нутгийн өмчийн боловсролын сургалтын байгууллага, аймаг, нийслэлийн боловсролын газрыг зориулалтын барилга байгууламжаар хангах;

30.1.9.ерөнхий боловсролын сургуулийн суралцагчид сургуулийн автобусаар үйлчлэх журам батлан, үйл ажиллагааг зохион байгуулах;

30.1.10.орон нутаг дахь насан туршийн суралцахуйн төвийн үйл ажиллагааны болон тогтмол зардлыг санхүүжүүлэх, хамтран ажиллах;

30.1.11.хуульд заасан бусад бүрэн эрх.

31 дүгээр зүйл.Сум, дүүргийн Засаг даргын бүрэн эрх

31.1.Сум, дүүргийн Засаг дарга харьяа нутаг дэвсгэртээ боловсролын асуудлаар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

31.1.1.хүүхдэд сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсрол эзэмшүүлэх, иргэнд ерөнхий боловсрол нөхөн эзэмшүүлэх ажлыг дэмжих, хамтран ажиллах;

31.1.2.иргэнд насан туршийн суралцахуйн талаарх мэдээллээр хангах, хамтран ажиллах, арга хэмжээ авах;

31.1.3.өмчийн хэлбэр үл харгалзан боловсролын сургалтын байгууллагад хууль тогтоомжид заасан дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх;

31.1.4.өмчийн бүх хэлбэрийн боловсролын сургалтын байгууллагын барилга байгууламж, орчны эрүүл, аюулгүй байдлыг хангах, болзошгүй эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг холбогдох мэргэжлийн байгууллагатай хамтран зохион байгуулах;

31.1.5.насан туршийн суралцахуйн төвийн бүтэц, орон тоонд нийцүүлэн төсвийг баталж, санхүүжүүлэх, хамтран ажиллах, холбогдох арга хэмжээг хэрэгжүүлэх;

31.1.6.тухайн нутаг дэвсгэрийн боловсролын сургалтын байгууллагын чанар, гүйцэтгэл, хүртээмжийг сайжруулах, шаардлагатай дэмжлэг үзүүлэх;

31.1.7.хуульд заасан бусад бүрэн эрх.

32 дугаар зүйл.Баг, хорооны Засаг даргын бүрэн эрх

32.1.Баг, хорооны Засаг дарга харьяа нутаг дэвсгэртээ боловсролын асуудлаар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

32.1.1.тухайн нутаг дэвсгэрийн цэцэрлэг болон ерөнхий боловсролын сургуульд хамрагдах насны хүүхдийн боловсрол эзэмших үйл ажиллагааг зохион байгуулахад дэмжлэг үзүүлэх;

32.1.2.нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд иргэдийн сургууль завсардалт гаргахгүй байх, сургууль завсардсан хүүхдийг сургалтад хамруулахад дэмжлэг үзүүлэх;

32.1.3.тухайн нутаг дэвсгэрийн боловсролын сургалтын байгууллагын чанар, гүйцэтгэл, хүртээмжийг сайжруулах, шаардлагатай дэмжлэг үзүүлэх;

32.1.4.хуульд заасан бусад бүрэн эрх.

33 дугаар зүйл.Боловсролын сургалтын байгууллагын удирдлага, түүний чиг үүрэг

33.1.Өмчийн бүх хэлбэрийн боловсролын сургалтын байгууллагыг үүсгэн байгуулагч буюу түүний эрх олгосон этгээдийн томилсон гүйцэтгэх удирдлага удирдана. Гүйцэтгэх удирдлага нь цэцэрлэгт эрхлэгч, ерөнхий боловсролын сургууль болон мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллеж, коллеж, дээд сургуульд захирал, их сургуульд проректор, ректор байна.

33.2.Төрийн болон орон нутгийн өмчийн мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагаас бусад боловсролын сургалтын байгууллагын захирал, эрхлэгч дараах тусгай шаардлагыг хангасан байна:

33.2.1.багш мэргэжлээр их, дээд сургууль төгссөн боловсролын удирдлага, сургалтын агуулга, арга зүй, үнэлгээний чиглэлээр энэ хуулийн 27.1.2-т заасан мэргэшүүлэх сургалтад хамрагдаж, төгссөн байх;

33.2.2.боловсролын сургалтын байгууллагад тасралтгүй 10-аас доошгүй жил, үүнээс боловсролын сургалтын байгууллагад багшаар зургаагаас доошгүй жил, тэнхимийн эрхлэгч, албаны дарга, сургалтын менежер, нийгмийн ажилтан, арга зүйчээр дөрвөөс доошгүй жил ажилласан, мэргэжлийн тэргүүлэх болон түүнээс дээш зэрэгтэй байх.

33.3.Боловсролын сургалтын байгууллагын захирал, эрхлэгч дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

33.3.1.тухайн боловсролын сургалтын байгууллагын үйл ажиллагааны хэвийн үйл ажиллагааг хангах;

33.3.2.тухайн боловсролын сургалтын байгууллагын багш, ажилтныг хуульд заасны дагуу томилж, чөлөөлөх;

33.3.3.тухайн боловсролын сургалтын байгууллагын багш, ажилтан, суралцагчийг удирдан чиглүүлэх, тасралтгүй хөгжлийг хангах, үнэлэх, дэмжлэг үзүүлэх;

33.3.4.суралцагчийн хөгжил, төлөвшлийг дэмжих, сурлагын амжилт чанарыг сайжруулахын тулд багшид шаардлагатай мэргэжил, арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх;

33.3.5.суралцагч зайн, цахим болон бусад хэлбэрээр боловсрол эзэмшихэд шаардлагатай нөхцөлийг бүрдүүлэх арга хэмжээ авах;

33.3.6.сургалтын цахим систем хөгжүүлэх, гамшгийн улмаас танхимын хичээл, сургалтын үйл ажиллагааг зогсоосон тохиолдолд сургалтын тасралтгүй, бэлэн байдлыг хангах;

33.3.7.хуульд заасан бусад.

33.4.Энэ хуулийн 28.4, 28.5-д заасан албан тушаалд тавих тусгай шаардлага, 33.2-т заасан албан тушаалд тавих тусгай шаардлагыг хангаагүй иргэнийг томилохыг хориглоно.

33.5.Энэ хуулийн 33.2-т заасан шаардлагыг энэ хуулийн 17.1 дэх хэсэг, 25, 28 дугаар зүйлд заасан байгууллагад ажилласан жилтэй дүйцүүлэн тооцож болох бөгөөд дүйцүүлэн тооцох журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

34 дүгээр зүйл.Боловсролын сургалтын байгууллагын өөрийн удирдлага

34.1.Мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллеж, коллеж, дээд сургууль, их сургууль, олон улсын хөтөлбөр хэрэгжүүлэх эрх бүхий ерөнхий боловсролын сургууль болон Засгийн газар хоорондын хэлэлцээрийн дагуу байгуулсан боловсролын сургалтын байгууллагын өөрийн удирдлага нь удирдах зөвлөл байна.

34.2.Энэ хуулийн 34.1-д зааснаас бусад ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэгийн өөрийн удирдлага нь сургууль, цэцэрлэгийн зөвлөл байна.

34.3.Цэрэг, цагдаагийн мэргэжлийн болон дээд боловсролын сургалтын байгууллагад энэ хуулийн 34.1 дэх хэсэг хамаарахгүй бөгөөд чиг үүргийн онцлогт нийцсэн захиргааны зөвлөлтэй байна.

34.4.Энэ хуулийн 34.3-т заасан захиргааны зөвлөлийг тухайн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн байгуулна.

34.5.Энэ хуулийн 34.2-т заасан зөвлөлийн үйл ажиллагааны нийтлэг журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

34.6.Энэ хуулийн 34.1, 34.2-т заасан боловсролын сургалтын байгууллагын өөрийн удирдах байгууллагын чиг үүрэг, төлөөлөл, бүрэн эрхийн хугацааг холбогдох хуулиар зохицуулна.

35 дугаар зүйл.Боловсролын хяналт шалгалт, чанарын үнэлгээ

35.1.Боловсролын хяналт шалгалтыг холбогдох хуульд заасны дагуу боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, төрийн захиргааны байгууллага, хяналт шалгалтын улсын байцаагч хэрэгжүүлнэ.

35.2.Хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллагын улсын байцаагч боловсролын болон холбогдох хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний акт, техникийн зохицуулалт, стандартын биелэлтэд хяналт тавина.

35.3.Боловсролын чанарын болон гүйцэтгэлийн үнэлгээг холбогдох журмын дагуу энэ хуулийн 17.11-д заасан байгууллага, суралцагч, эцэг, эх, иргэд, олон нийт, төрийн бус байгууллага, мэргэжлийн холбоо, ажил олгогчийн төлөөллийг оролцуулан зохион байгуулна.

35.4.Боловсролын сургалтын байгууллага, багшийн ажлын гүйцэтгэлийг хөндлөнгөөс үнэлнэ.

35.5.Боловсролын үнэлгээг цахимаар зохион байгуулж болох ба суралцагчийн ахиц дэвшилд дүн шинжилгээ хийх, үр дүнг тайлагнах цахим системтэй байна.

35.6.Боловсролын чанарыг гурван жил тутам олон улсын эрх бүхий байгууллагаар үнэлүүлнэ.

35.7.Боловсролын сургалтын байгууллага дотоод чанарын баталгаажуулалтыг хэрэгжүүлнэ.

35.8.Боловсролын сургалтын байгууллага энэ хуулийн 35.7-д заасан чанарын баталгаажуулалтын үр дүнд үндэслэж, чанарын сайжруулалтын төлөвлөгөө баталж, хэрэгжүүлнэ.

35.9.Энэ хуулийн 35.8-д заасан төлөвлөгөө нь боловсролын сургалтын байгууллагын гүйцэтгэх удирдлагатай байгуулах гэрээний хэсэг болох бөгөөд түүний ажлын үр дүнг хэмжих шалгуур үзүүлэлт нь чанарын ахиц дэвшил байна.

35.10.Төрийн бус өмчийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн гадаад улсын хөтөлбөрийг магадлан итгэмжилнэ.

35.11.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, дээд боловсролын магадлан итгэмжлэлийг холбогдох хуулиар зохицуулна.

35.12.Сургалтын хөтөлбөрийг гадаадын болон олон улсын эрх бүхий байгууллагатай хамтран магадлан итгэмжилж болно.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ БОЛОВСРОЛЫН САНХҮҮЖИЛТ, СУРГАЛТЫН ОРЧИН

36 дугаар зүйл.Боловсролын төлөвлөлт, тайлагналт

36.1.Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага боловсролын хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийг холбогдох хууль тогтоомжид нийцүүлэн боловсруулж, хэрэгжүүлнэ.

36.2.Энэ хуулийн 36.1-д заасан бодлого, төлөвлөлтөд үндэслэн аймаг, нийслэл нь боловсролыг хөгжүүлэх төлөвлөгөөтэй байна.

36.3.Боловсролын сургалтын байгууллага нь энэ хуулийн 26.1.1-д заасан норм, нормативд нийцсэн үйл ажиллагааны төлөвлөгөөтэй байна.

36.4.Энэ хуулийн 36.1, 36.2, 36.3-т заасан этгээд боловсролын чанар, хүртээмжийг нэмэгдүүлэх, төсвийн хөрөнгө оруулалт болон нөөцийг хуваарилах, сургалтын байгууллага байгуулах, бүтэц, хамран сургах тойрог тогтооход хүн амын нягтаршил, суурьшил, дэд бүтэц, бүс нутгийн нийгэм-эдийн засгийн хөгжлийн хэтийн төлөвтэй уялдуулсан газар зүйн мэдээллийн системд тулгуурласан төлөвлөлтийг хэрэгжүүлнэ.

37 дугаар зүйл.Боловсролын санхүүжилт

37.1.Боловсролын санхүүжилт нь улс, орон нутгийн төсөв, сургалтын төлбөр, дотоод, гадаадын аж ахуйн нэгж, байгууллагаас дүрэмд заасан үйл ажиллагаанд зориулсан хандив, тусламж, зээл, боловсролын байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлого зэрэг нийтлэг эх үүсвэрээс бүрдэнэ.

37.2.Боловсролын сургалтын байгууллага үйл ажиллагааны онцлогоос хамаарч дараах нэмэлт санхүүжилтийн эх үүсвэртэй байна:

37.2.1.төрийн болон орон нутгийн өмчийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуульд холбогдох хуулиар зөвшөөрсөн төлбөр, хандив, тусламж;

37.2.2.төрийн өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагад улсын төсөв, сургалтын төлбөр, эндаументын сан болон эрдэм шинжилгээ, инновацын төсөлт ажлын санхүүжилт;

37.2.3.цэрэг, цагдаагийн дээд болон мэргэжлийн боловсролын сургалтын байгууллагад төсвөөс санхүүжүүлсэн зардал, эрдэм шинжилгээний төсөлт ажлын санхүүжилт;

37.2.4.төрийн бус өмчийн боловсролын сургалтын байгууллагын санхүүжилтийн эх үүсвэр нь үүсгэн байгуулагчийн хөрөнгө, хувьсах зардал, сургалтын төлбөр, хуулиар хориглоогүй бусад эх үүсвэрийн санхүүжилт;

37.2.5.төрийн бус өмчийн боловсролын сургалтын байгууллагын нэг суралцагчид олгох сургалтын шууд өртөгт суурилсан зардлын санхүүжилтийн хэмжээг байршил, сургалтын төлбөрийн хэмжээтэй уялдуулан Засгийн газар тогтоох бөгөөд санхүүжилт авах суралцагчийн тоогоор олгох.

37.3.Боловсролын эрдэм шинжилгээ, арга зүйн байгууллага улсын төсөв, эрдэм шинжилгээний төсөлт ажлын болон өөрийн үйл ажиллагааны орлогоор санхүүжнэ.

37.4.Боловсролын сургалтын байгууллага санхүүгийн эх үүсвэрээ нэмэгдүүлэх, багш, ажилтан, суралцагчийн нийгмийн баталгааг дээшлүүлэх зорилгоор хууль тогтоомжид нийцүүлэн сургалтын орчин, үйл ажиллагааг дэмжсэн туслах аж ахуйтай байж болох бөгөөд түүнээс олсон орлогоо зориулалтын дагуу захиран зарцуулах эрхийг боловсролын сургалтын байгууллагын захирал, эрхлэгч хэрэгжүүлнэ.

37.5.Боловсролын сургалтын байгууллага энэ хуулийн 37.1, 37.4-т заасан өөрийн орлого бүрдүүлсэн нь төсвөөс санхүүжүүлэх хөрөнгийн хэмжээг бууруулах үндэслэл болохгүй.

37.6.Боловсролын сургалтын байгууллага сургууль хөгжүүлэх сантай байж болох бөгөөд сангийн үйл ажиллагааны үлгэрчилсэн журмыг боловсролын болон санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн хамтран батална.

38 дугаар зүйл.Боловсролын сургалтын байгууллагын санхүүжилт

38.1.Төрийн болон орон нутгийн өмчийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллежийн үйл ажиллагааны дараах зардлын бүрэлдэхүүнийг харгалзан тооцож, улсын болон орон нутгийн төсвөөс санхүүжүүлнэ:

38.1.1.сургуулийн хүчин чадлаас хамаарсан үйл ажиллагаа, үл хөдлөх эд хөрөнгө болон үндсэн хөрөнгийн хадгалалт хамгаалалт, байр ашиглалтын болон тогтмол зардал, сургалтын хэвийн үйл ажиллагааг хангах зардал;

38.1.2.хүүхдийн тоо, бүлэг дүүргэлт, хүчин чадлын ашиглалт, сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө, нэмэлт хөтөлбөр, багшийн мэргэжлийн хөгжил, сургалтын цахим хэрэглээ, сургуулийн орчин дахь хүүхдийн эрх, хамгаалал, боловсролын стандарт, багш ажилтны дундаж цалин хөлснөөс хамаарсан сургалтын үйл ажиллагааны хувьсах зардал;

38.1.3.боловсролын сургалтын байгууллагын үйл ажиллагааны болон багшийн ажлын гүйцэтгэл, чанар, үнэлгээний үр дүнд үндэслэн олгох нэмэлт урамшууллын санхүүжилт;

38.1.4.холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу хэрэгжүүлж байгаа үдийн хоол болон бусад арга хэмжээг хэрэгжүүлэх зардал;

38.1.5.багшийн мэргэжлийн хөгжлийг дэмжих зардал.

38.2.Хувьсах зардлын хэмжээ, бүрэлдэхүүнийг сургуулийн байршил, мэргэжлийн чиглэл, сургалтын хөтөлбөр, суралцагчийн ялгаатай хэрэгцээг харгалзан суралцах тэгш боломж олгох зорилгоор боловсролын сургалтын байгууллагын түвшин бүрээр тогтоож санхүүжүүлэх журмыг Засгийн газар батална.

38.3.Энэ хуулийн 38.1.3-т заасан нэмэлт урамшууллын санхүүжилтийг олгоход боловсролын сургалтын байгууллагын гүйцэтгэл, чанар, үр дүнгийн үнэлгээ нь сургалтын чанар, суралцагч бүрийн суралцахуйн үр дүнд гаргасан ахиц, тухайн байгууллагын засаглал, ил тод байдал, хэрэглэгчийн сэтгэл ханамжийн талаар хийсэн хөндлөнгийн үнэлгээнд үндэслэх бөгөөд санхүүжүүлэх журмыг Засгийн газар батална.

38.4.Энэ хуулийн 38.1.2, 38.1.3-т заасан гүйцэтгэлд суурилсан санхүүжилтийг боловсролын сургалтын байгууллага дараагийн төсвийн жил дамжин зарцуулж болно.

38.5.Улсын төсвөөс дараах зардлыг санхүүжүүлнэ:

38.5.1.холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу өмчийн хэлбэр үл харгалзан цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллежийн нэг суралцагчид олгох хувьсах зардал;

38.5.2.төрийн болон орон нутгийн өмчийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллеж, дотуур байрны багш, ажилтны гүйцэтгэлийн үнэлгээнд суурилсан санхүүжилт;

38.5.3.мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллежийн дотуур байрны нийт зардал, төрийн болон орон нутгийн өмчийн ерөнхий боловсролын сургуулийн дотуур байрны хувьсах зардал, хоолны зардал, төрийн өмчийн ерөнхий боловсролын сургуулийн дотуур байрны тогтмол зардал;

38.5.4.цэцэрлэгт хамрагдаж байгаа хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн хоол, сургуулийн суралцагчийн дотуур байрны хоолны зардал;

38.5.5.төрийн болон орон нутгийн өмчийн цэцэрлэгийн хүүхдийн хоолны зардлын тодорхой хэсэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн дотуур байрны хоолны зардал;

38.5.6.төрийн болон орон нутгийн өмчийн ерөнхий боловсролын сургуулийн үдийн хоолны зардал;

38.5.7.төрийн болон орон нутгийн өмчийн ерөнхий боловсролын сургуулийн сургалтын зориулалттай тоног төхөөрөмжийн ашиглалтын хугацаа, анхны өртгийг харгалзан нэг хүүхдэд тухайн жилд ногдох элэгдлийн зардлыг тооцсон дундаж норматив зардлаар санхүүжүүлэх тоног төхөөрөмжийн нөхөн хангалт, ашиглалтын зардал;

38.5.8.өмчийн хэлбэр үл харгалзан дээд боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагчид хуульд заасан нөхцөлөөр төрөөс олгох тэтгэлэг, сургалтын төлбөрийн хөнгөлөлт, зээл;

38.5.9.цэцэрлэгийн хүчин чадал, бүлэг дүүргэлтээс шалтгаалан үндсэн сургалтад хамрагдаагүй хоёр настай хүүхэд сургуулийн өмнөх боловсрол эзэмших хувилбарт сургалтын хэлбэрээс сонгосон тохиолдолд олгох гүйцэтгэлд суурилсан хувьсах зардал;

38.5.10.төрийн болон орон нутгийн өмчийн цэцэрлэгийн сургалтын хэрэглэгдэхүүн, тоглоом, наадгай, ерөнхий боловсролын сургууль, мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллежийн сургалтын хэрэглэгдэхүүн, номын сангийн баяжилт;

38.5.11.үндэсний хэмжээнд нэвтрүүлэх суралцагч бүрийн сурлагын ахиц, үр дүнг илэрхийлэх цахим систем нэвтрүүлэлт, хөгжүүлэлт, ашиглалт, аюулгүй байдлыг хангах зардал;

38.5.12.энэ хуулийн 17.7, 17.8, 17.9-д заасан үйлчилгээ болон албан бус сургалтын зардлын тодорхой хэсэг;

38.5.13.урт болон дунд хугацааны хөгжлийн хөтөлбөрт нийцүүлэн тусгайлан тодорхойлсон захиалгат хөтөлбөрийн хүрээнд хууль тогтоомжид заасны дагуу гүйцэтгэл, үр дүнд суурилсан сургалт, судалгаа, эрдэм шинжилгээний зардлын тодорхой хэсэг.

38.6.Энэ хуулийн 38.5.5, 38.5.6, 38.5.7-д заасан зардлын улсын төсвөөс санхүүжүүлэх хувь, хэмжээг Засгийн газар тогтоож, шаардагдах зардлыг жил бүрийн төсөвт тусгана.

38.7.Төрөлжсөн хичээлийн улсын олимпиад зохион байгуулах, ерөнхий боловсролын сургуулийн суралцагч олон улсын түвшний шинжлэх ухааны олимпиадад оролцох болон төрийн болон орон нутгийн өмчит цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн хүүхдийн авьяас, чадварыг хөгжүүлэх дугуйлангийн зардлын тодорхой хувийг улсын төсвөөс санхүүжүүлнэ.

38.8.Нийгэм, эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэл, бүс, орон нутгийн хөгжлийн чиг хандлага, хэрэгцээнд үндэслэн мэргэжилтэн бэлтгэх, суралцагчийн авьяас, чадварыг дэмжих, зорилтот бүлгийн болон хөгжлийн бэрхшээлтэй суралцагчид боловсрол эзэмшихэд дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор дээд боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагчид сургалтын төлбөрийн зээл, буцалтгүй тусламж олгоно.

38.9.Гадаад улсад амьдарч байгаа Монгол Улсын харьяат хүүхдэд монгол хэл, түүх, ёс заншил, соёлын чиглэлээр суурь чадамж эзэмшүүлэх төсөл, хөтөлбөр хэрэгжүүлж байгаа боловсролын сургалтын байгууллага болон насан туршийн боловсролын байгууллагад төрөөс дэмжлэг үзүүлж болох бөгөөд дэмжлэг үзүүлэх нөхцөл, шаардлага, хэмжээг Засгийн газрын баталсан журмаар зохицуулна.

38.10.Энэ хуулийн 38.5.1-д заасан зардлыг үндэсний хөтөлбөр хэрэгжүүлж байгаа төрийн бус өмчийн ерөнхий боловсролын сургуульд

гэрээний гүйцэтгэлд үндэслэн олгох бөгөөд гэрээний үр дүнгийн шалгуурыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

39 дүгээр зүйл.Боловсролын сургалтын байгууллагын орчин

39.1.Боловсролын сургалтын байгууллагын барилга байгууламж, номын сан, гал тогоо, биеийн тамирын заал, талбай, дотуур байр, усан хангамж, ариун цэврийн байгууламж, техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж нь багш, ажилтан, суралцагчийн онцлогт тохирсон, хөгжлийн бэрхшээлтэй суралцагчийн тусгай хэрэгцээнд нийцсэн, стандарт, эрүүл ахуй, аюулгүй байдлын шаардлагыг хангасан байна.

39.2.Энэ хуулийн 39.1-д заасан орчны норм, нормативыг холбогдох хууль тогтоомж, боловсролын стандартыг үндэслэн боловсролын, эрүүл мэндийн болон санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүд хамтран батална.

39.3.Боловсролын сургалтын байгууллагыг зориулалтын барилга байгууламж, сургалтын техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж, сурах бичиг, дотуур байраар хангах асуудлыг үүсгэн байгуулагч хариуцна.

39.4.Боловсролын сургалтын байгууллага өөрийн харьяанд сургалтын техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж, сургалтын хэрэглэгдэхүүнийг засварлах, үйлдвэрлэх, хангах зэрэг үйлдвэрлэл, үйлчилгээ явуулах нэгжтэй байж болно.

39.5.Боловсролын сургалтын байгууллага нь барилга, хот төлөвлөлтийн норм, нормативыг баримтлан тогтоосон, сургалтад зориулсан эзэмшил газартай байна.

39.6.Энэ хуулийн 39.5-д заасан эзэмшил газар болон боловсролын сургалтын байгууллагын барилга байгууламжийг зориулалтын дагуу ашиглана.

39.7.Энэ хуулийн 29.1.5-д заасны дагуу шинээр барих сургууль, цэцэрлэгийн газрыг өөр зориулалтаар эзэмшүүлэх, ашиглуулах, худалдахыг хориглоно.

39.8.Боловсролын сургалтын байгууллага нь болзошгүй эрсдэл, гамшгаас хамгаалах аюулгүй байдлыг хангасан, суралцагчийг гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлсэн орчин бүрдүүлсэн байна.

39.9.Боловсролын сургалтын байгууллага нь Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хууль болон бусад хуульд заасны дагуу тэгш боломж

олгосон, хүртээмжтэй, хувь хүний хөгжил, сурч боловсрох хэрэгцээ шаардлагыг хангасан таатай орчин бүрдүүлсэн байна.

39.10.Төрөөс боловсролын хүртээмж, суралцах тэгш нөхцөлийг бүрдүүлэх, шаардлагатай хөрөнгө оруулалтын хэрэгцээг улсын болон орон нутгийн төсөв дэх ачааллыг бууруулж, үе шаттай шийдвэрлэх зорилгоор дараах нөхцөлөөр хөрөнгө оруулалтын элэгдлийн зардлыг нэг хүүхдэд ногдох норматив тогтоон жил бүр санхүүжүүлж болно:

39.10.1.төрийн болон орон нутгийн өмчийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн сургалтын тоног төхөөрөмж, тавилга хэрэгслийг арилжааны хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр лизинг болон түрээсийн гэрээгээр хоёр буюу түүнээс дээш жилийн хугацаатай эзэмших, ашиглах, худалдан авах зардал;

39.10.2.бүх түвшний боловсролын сургалтын байгууллагын цахим сургалтын орчныг бүрдүүлэх тоног төхөөрөмж, хатуу болон зөөлөн дэд бүтцийн сүлжээ ашиглалт, түүнтэй холбогдох засвар үйлчилгээг аж ахуйн нэгж, байгууллагатай байгуулсан түрээсийн болон лизингийн гэрээний үндсэн дээр ашиглах, эзэмших, худалдан авах зардал;

39.10.3.төрийн болон орон нутгийн өмчийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн хүртээмж багатай, нэмэлт элсэлт авах боломжгүй байршилд аж ахуйн нэгж, байгууллага өөрийн хөрөнгөөр стандартын шаардлага хангасан сургалтын зориулалтаар барьсан барилга, байгууламжийг эзэмших, ашиглахтай холбогдсон зардал.

ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ БОЛОВСРОЛЫН ХАРИЛЦААНД ОРОЛЦОГЧИЙН НИЙТЛЭГ ЭРХ, ҮҮРЭГ

40 дүгээр зүйл.Эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчийн эрх, үүрэг

40.1.Эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч дараах эрхтэй:

40.1.1.хүүхдийнхээ мэдлэг, чадвар, авьяас, хөгжлийн талаар багш болон боловсролын сургалтын байгууллагаас зөвлөгөө авах, хамтран ажиллах;

40.1.2.хүүхдийнхээ суралцах, төлөвших, авьяасыг хөгжүүлэх сургалт, үйл ажиллагааны үйл явц, үр дүнтэй танилцах;

40.1.3.цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн болон энэ хуулийн 34.2-т заасан сургууль, цэцэрлэгийн зөвлөлийн үйл ажиллагаанд оролцох;

40.1.4.боловсролын сургалтын байгууллага, багшийн үйл ажиллагааны талаар санал, хүсэлт гаргах;

40.1.5.сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл, сургалтын хөтөлбөрийн хэрэгжилт, сургалтын орчин, энэ хуулийн 9 дүгээр зүйлд заасан боловсролын болон сургалтын баримт бичигтэй танилцах;

40.1.6.хуульд заасан бусад.

40.2.Эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч дараах үүрэгтэй:

40.2.1.гэр бүлийн орчинд сурч хөгжих таатай орчин нөхцөлийг бүрдүүлэх, багштай хамтран ажиллах;

40.2.2.хүүхдийг таван настайд нь сургуулийн өмнөх боловсролд, цаашид ерөнхий боловсролд заавал хамруулах;

40.2.3.сургуулийн өмнөх боловсролын сургалтад хамрагдаж байгаа хүүхдийн хичээлийн хэрэглэл, сургалтын болон эрүүл ахуйн хэрэгсэлтэй холбоотой зардлыг хариуцах;

40.2.4.хүүхдийн нас, хөгжлийн онцлог, зан төлөвийг таньж мэдэх, хүүхдээ ойлгон хүндлэх, туслах, хараа хяналтгүй орхихгүй байх;

40.2.5.сургалтын хэвийн үйл ажиллагааг хангахтай холбогдуулан сургуулиас тавьсан холбогдох хууль, дүрэм, журамд нийцсэн шаардлагыг биелүүлэх;

40.2.6.багшийн нэр хүндийг гутаан доромжлохгүй байх, хүндэтгэлтэй хандаж, соёлтой харьцах;

40.2.7.хүүхдийнхээ хөгжил, төлөвшил, эрүүл мэнд, аюулгүй байдалд байнгын анхаарал тавих, сургалтын хэрэглэгдэхүүн, сурах бичиг, дүрэмт хувцсаар хангах;

40.2.8.цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулиас зохион байгуулах үйл ажиллагаанд оролцох, байгууллагын өөрийн удирдлага, багш, суралцагчийн болон эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчийн төлөөллийн байгууллагатай хамтран ажиллах, дэмжин туслах;

40.2.9.энэ хуулийн 38.5.5-д заасан зардлын тодорхой хэсгийг хариуцах;

40.2.10.хуульд заасан бусад.

40.3.Эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч боловсролын сургалтын байгууллагатай гэрээ байгуулан хамтран ажиллах бөгөөд гэрээний загварыг боловсролын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага батална.

41 дүгээр зүйл.Хуулийн этгээдийн эрх, үүрэг

41.1.Хуулийн этгээд дараах эрхтэй:

41.1.1.мэргэжилтэн бэлтгүүлэх, ажилтны мэргэжлийг дээшлүүлэх захиалгыг холбогдох боловсролын сургалтын байгууллагад өгөх, гэрээ байгуулан сургах;

41.1.2.боловсролын сургалтын байгууллагын сургалтын орчин бүрдүүлэхэд дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх, хуульд нийцсэн хандив өгөх;

41.1.3.хуульд заасан бусад.

41.2.Хуулийн этгээд дараах үүрэгтэй:

41.2.1.гэрээний дагуу суралцагчийг үйлдвэрлэлийн дадлага хийлгэх нөхцөл, бололцоогоор хангах, дагалдангаар ажиллуулах;

41.2.2.байгууллагын ажилтны мэргэжил дээшлүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх, сургалт зохион байгуулах;

41.2.3.энэ хуулийн 41.2.2-т заасан сургалт зохион байгуулах зардлыг хариуцах;

41.2.4.хуульд заасан бусад.

42 дугаар зүйл.Төрийн бус байгууллага, мэргэжлийн холбооны эрх, үүрэг

42.1.Боловсролын харилцаанд оролцогч төрийн бус байгууллага, мэргэжлийн холбоо дараах эрхтэй:

42.1.1.салбарын хөгжлийн бодлого, захиргааны хэм хэмжээний акт боловсруулах, хэлэлцүүлэх, түгээн дэлгэрүүлэхэд оролцох, санал, зөвлөмж өгөх;

42.1.2.хамтарсан судалгаа хийх, сургалт зохион байгуулах;

42.1.3.боловсролын салбар, хүний нөөц, техник, технологийн хөгжил дэвшил, чанар, хүртээмж зэрэг чиглэлээр шилдэг туршлага, ололтыг нэвтрүүлэхэд хамтран ажиллах;

42.1.4.хуульд нийцүүлэн зарим чиг үүргийг боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, төрийн захиргааны байгууллага, нутгийн захиргааны байгууллагатай гэрээ байгуулан хэрэгжүүлэх;

42.1.5.боловсролын чанарын үнэлгээ, баталгаажуулалт болон багшийн хөгжлийн үйл ажиллагаанд оролцох;

42.1.6.хуульд заасан бусад.

42.2.Боловсролын харилцаанд оролцогч төрийн бус байгууллага, мэргэжлийн холбоо нь дараах үүрэгтэй:

42.2.1.мэргэжлийн түвшинд боловсролын үйл ажиллагаанд оролцох;

42.2.2.судалгаанд суурилсан мэдээлэл, баримт бичгийг үйл ажиллагаандаа ашиглах;

42.2.3.энэ хуулийн 42.1.4-т заасан гэрээт ажлыг мэргэжлийн хэмжээнд, хугацаанд нь үр дүнтэй хэрэгжүүлэх, тайлагнах;

42.2.4.оюуны өмчийн эрхийг хүндэтгэх;

42.2.5.боловсролын үйл ажиллагаанд оролцохдоо улс төрийн болон хувийн ашиг сонирхол илэрхийлэхгүй байх;

42.2.6.багш ёс зүйн зөрчил гаргасан тохиолдолд дүгнэлт гаргах, холбогдох арга хэмжээг авах талаар зөвлөмж хүргүүлэх;

42.2.7.гадаад улсын болон олон улсын хөтөлбөр хэрэгжүүлдэг төрийн бус өмчийн боловсролын сургалтын байгууллагын хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн явц, үр дүнгийн талаар дүгнэлт гаргах, боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагыг шаардлагатай мэдээллээр хангах;

42.2.8.хуульд заасан бусад.

ДОЛДУГААР БҮЛЭГ БОЛОВСРОЛЫН ЦАХИМ МЭДЭЭЛЛИЙН СИСТЕМ, САН

43 дугаар зүйл.Боловсролын цахим мэдээллийн сан, дэд бүтэц

43.1.Боловсролын салбарт боловсролын цахим мэдээллийн сантай байх бөгөөд тус сан нь төрийн мэдэлд байна.

43.2.Иргэдийн насан туршийн суралцахуйг дэмжих суралцахуйн удирдлагын системтэй байна.

43.3.Боловсролын цахим мэдээллийн сан бүх түвшний боловсролын сургалтын байгууллага, сургалтын орчин, хэрэглэгдэхүүн, сургалтын үйл явц, үр дүн, салбарын хүний нөөц, суралцагчийн болон төсвийн мэдээллээс бүрдэнэ.

43.4.Боловсролын цахим мэдээллийн сангийн нууцлал, хадгалалт, хамгаалалтын найдвартай байдлыг хангах үүргийг боловсролын цахим мэдээллийн сан хариуцсан байгууллага хариуцна.

43.5.Боловсролын цахим мэдээллийн нөөц сантай байна.

43.6.Боловсролын цахим мэдээллийн сангийн ашиглалт, хадгалалт, хамгаалалт, аюулгүй байдлыг хангахтай холбоотой үйл ажиллагааны зардлыг улсын төсвөөс санхүүжүүлнэ.

43.7.Боловсролын цахим мэдээллийн сан бүрдүүлэх, ажиллуулах журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

НАЙМДУГААР БҮЛЭГ БУСАД ЗҮЙЛ

44 дүгээр зүйл.Хууль зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага

44.1.Энэ хуулийг зөрчсөн үйлдэл нь гэмт хэргийн шинжгүй бол Төрийн албаны тухай хууль, Хөдөлмөрийн тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

44.2.Энэ хуулийг зөрчсөн хүн, хуулийн этгээдэд Эрүүгийн хууль²¹, эсхүл Зөрчлийн тухай хуульд²² заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

45 дугаар зүйл.Хууль хүчин төгөлдөр болох

45.1.Энэ хуулийн 28.4, 28.5, 33.2 дахь хэсгийг 2024 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

²¹Эрүүгийн хууль "Төрийн мэдээлэл" эмхэтгэлийн 2016 оны 07 дугаарт нийтлэгдсэн.

²²Зөрчлийн тухай хууль "Төрийн мэдээлэл" эмхэтгэлийн 2017 оны 24 дугаарт нийтлэгдсэн.

3. 0. 09. «*Самостійно*»

[illegible][illegible][illegible]

ಅವರ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ನಡೆಯಿತು.

٦٠٩. حضرت محمدؐ پر جوہر صبح میں نازل ہوا کہ میں نے تم کو جو کچھ چاہتا ہوں وہ تم کو دے دوں گا۔

٢٠٠٠

[illegible][illegible][illegible][illegible]

٢٠١٩ : ٢٠٢٠

2020年12月26日

[illegible]

[illegible]

٣٠٣ الخضر و السليمان في رحلتهم لاصول الكيمياء . املنا ان نوضح بعض هذه...

...مستقبلت، مستقبل و حاضرات کو راسخ کرنا ضروری ہے۔

٢٠٠٠

٠٦٠ محققان از مسوولان در خصوص این موضوع اظهار نظر کردند و نتیجه آنست که:

[illegible][illegible][illegible]

உள்ளே போகிறவர்களுக்கு உதவி செய்து கொடுக்கிறது.

[illegible][illegible][illegible]

[illegible]

[illegible]

:- **सत्यमेव जयते**

᠒᠐.᠔.᠒᠐ - ᠒᠐᠒᠓ оны хоногийн ᠑᠓-р сарын ᠒᠐-ны өдөр /᠒᠐᠒᠓ оны ᠒᠐-р сарын ᠒᠐-ны өдөр/

᠒᠐.᠔.᠒᠐ - ᠒᠐᠒᠓ оны хоногийн ᠑᠓-р сарын ᠒᠐-ны өдөр /᠒᠐᠒᠓ оны ᠒᠐-р сарын ᠒᠐-ны өдөр/

᠒᠐.᠔.᠒᠐ - ᠒᠐᠒᠓ оны хоногийн ᠑᠓-р сарын ᠒᠐-ны өдөр /᠒᠐᠒᠓ оны ᠒᠐-р сарын ᠒᠐-ны өдөр/

᠒᠐.᠔.᠒᠐ - ᠒᠐᠒᠓ оны хоногийн ᠑᠓-р сарын ᠒᠐-ны өдөр /᠒᠐᠒᠓ оны ᠒᠐-р сарын ᠒᠐-ны өдөр/

᠒᠐.᠔.᠒᠐ - ᠒᠐᠒᠓ оны хоногийн ᠑᠓-р сарын ᠒᠐-ны өдөр /᠒᠐᠒᠓ оны ᠒᠐-р сарын ᠒᠐-ны өдөр/

᠒᠐.᠔.᠒᠐ - ᠒᠐᠒᠓ оны хоногийн ᠑᠓-р сарын ᠒᠐-ны өдөр /᠒᠐᠒᠓ оны ᠒᠐-р сарын ᠒᠐-ны өдөр/

᠒᠐.᠔.᠒᠐ - ᠒᠐᠒᠓ оны хоногийн ᠑᠓-р сарын ᠒᠐-ны өдөр /᠒᠐᠒᠓ оны ᠒᠐-р сарын ᠒᠐-ны өдөр/

᠒᠐.᠔.᠒᠐ - ᠒᠐᠒᠓ оны хоногийн ᠑᠓-р сарын ᠒᠐-ны өдөр /᠒᠐᠒᠓ оны ᠒᠐-р сарын ᠒᠐-ны өдөр/

᠒᠐.᠔.᠒᠐ - ᠒᠐᠒᠓ оны хоногийн ᠑᠓-р сарын ᠒᠐-ны өдөр /᠒᠐᠒᠓ оны ᠒᠐-р сарын ᠒᠐-ны өдөр/

Төрийн мэдээлэл

Төрийн мэдээлэл

Төрийн мэдээлэл

Төрийн мэдээлэл

Төрийн мэдээлэл

Төрийн мэдээлэл

Төрийн мэдээлэл

Төрийн мэдээлэл

Төрийн мэдээлэл

Төрийн мэдээлэл

Төрийн мэдээлэл

[illegible]

೩೦.೧.೯.ಅಧ್ಯಾಯ ೪ ನೇನು ಬಿಟ್ಟು. ಅನುಬಂಧ. ೧ನೇನು (೨ ನೇನು) :

ආයතනිකව පවත්වාගෙන යාමට සූදානම් කර ඇත.

[illegible][illegible]

1. **Introduction**
 2. **Background**
 3. **Methodology**
 4. **Results**
 5. **Discussion**
 6. **Conclusion**
 7. **References**
 8. **Appendix**
 9. **Index**
 10. **Table of Contents**
 11. **Abstract**
 12. **Summary**
 13. **Key Words**
 14. **Keywords**
 15. **Subject**
 16. **Topic**
 17. **Field**
 18. **Area**
 19. **Discipline**
 20. **Department**
 21. **Faculty**
 22. **School**
 23. **College**
 24. **University**
 25. **Institution**
 26. **Organization**
 27. **Company**
 28. **Enterprise**
 29. **Business**
 30. **Industry**
 31. **Market**
 32. **Segment**
 33. **Niche**
 34. **Subsector**
 35. **Subindustry**
 36. **Submarket**
 37. **Subsegment**
 38. **Subniche**
 39. **Subsubsector**
 40. **Subsubindustry**
 41. **Subsubmarket**
 42. **Subsubsegment**
 43. **Subsubniche**
 44. **Subsubsubsector**
 45. **Subsubsubindustry**
 46. **Subsubsubmarket**
 47. **Subsubsubsegment**
 48. **Subsubsubniche**
 49. **Subsubsubsubsector**
 50. **Subsubsubsubindustry**
 51. **Subsubsubsubmarket**
 52. **Subsubsubsubsegment**
 53. **Subsubsubsubniche**
 54. **Subsubsubsubsubsector**
 55. **Subsubsubsubsubindustry**
 56. **Subsubsubsubsubmarket**
 57. **Subsubsubsubsubsegment**
 58. **Subsubsubsubsubniche**
 59. **Subsubsubsubsubsubsector**
 60. **Subsubsubsubsubsubindustry**
 61. **Subsubsubsubsubsubmarket**
 62. **Subsubsubsubsubsubsegment**
 63. **Subsubsubsubsubsubniche**
 64. **Subsubsubsubsubsubsubsector**
 65. **Subsubsubsubsubsubsubindustry**
 66. **Subsubsubsubsubsubsubmarket**
 67. **Subsubsubsubsubsubsubsegment**
 68. **Subsubsubsubsubsubsubniche**
 69. **Subsubsubsubsubsubsubsubsector**
 70. **Subsubsubsubsubsubsubsubindustry**
 71. **Subsubsubsubsubsubsubsubmarket**
 72. **Subsubsubsubsubsubsubsubsegment**
 73. **Subsubsubsubsubsubsubsubniche**
 74. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsector**
 75. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubindustry**
 76. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubmarket**
 77. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsegment**
 78. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubniche**
 79. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsector**
 80. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubindustry**
 81. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubmarket**
 82. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsegment**
 83. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubniche**
 84. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsector**
 85. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubindustry**
 86. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubmarket**
 87. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsegment**
 88. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubniche**
 89. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsector**
 90. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubindustry**
 91. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubmarket**
 92. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsegment**
 93. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubniche**
 94. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsector**
 95. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubindustry**
 96. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubmarket**
 97. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsegment**
 98. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubniche**
 99. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsector**
 100. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubindustry**
 101. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubmarket**
 102. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsegment**
 103. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubniche**
 104. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsector**
 105. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubindustry**
 106. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubmarket**
 107. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsegment**
 108. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubniche**
 109. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsector**
 110. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubindustry**
 111. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubmarket**
 112. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsegment**
 113. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubniche**
 114. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsector**
 115. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubindustry**
 116. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubmarket**
 117. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsegment**
 118. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubniche**
 119. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsector**
 120. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubindustry**
 121. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubmarket**
 122. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsegment**
 123. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubniche**
 124. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsector**
 125. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubindustry**
 126. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubmarket**
 127. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsegment**
 128. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubniche**
 129. **Subsector**
 130. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubindustry**
 131. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubmarket**
 132. **Subsegment**
 133. **Subsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubsubniche**
 134. **Subsector**
 135. **Subsubindustry**
 136. **Subsubmarket**
 137. **Subsegment**
 138. **Subsubniche**
 139. **Subsector**
 140. **Subsubindustry**
 141. **Subsubmarket**
 142. **Subsegment**
 143. **Subsubniche**
 144. **Subsector**
 145. **Subsubindustry**
 146. **Subsubmarket**
 147. **Subsegment**
 148. **Subsubniche**
 149. **Subsector**
 150. **Subsubindustry**
 151. **Subsubmarket**
 152. **Subsegment**
 153. **Subsubniche**
 154. **Subsector**
 155. **Subsubindustry**
 156. **Subsubmarket**
 157. **Subsegment**
 158. **Subsubniche**
 159. **Subsubsubsubsubsubsubsub**

Answer: 1000

الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين أجمعين

...የጥንቃቄ ማረጋገጫ

۶۰ فصلنامه علمی - پژوهشی، بهار ۱۳۹۸، شماره ۱۵، صفحه ۱۰۸-۱۲۰

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

అధ్యయనమునకు అవసరములు :

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

- 6.10.03. 1. 10.03. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

1. 2023.06.01-2023.06.02-ийн өдөр хоногийн туршид хийгдсэн ажлын тухай мэдээлэл.

2. 2023.06.03-2023.06.04-ийн өдөр хоногийн туршид хийгдсэн ажлын тухай мэдээлэл.

3. 2023.06.05-2023.06.06-ийн өдөр хоногийн туршид хийгдсэн ажлын тухай мэдээлэл.

4. 2023.06.07-2023.06.08-ийн өдөр хоногийн туршид хийгдсэн ажлын тухай мэдээлэл.

5. 2023.06.09-2023.06.10-ийн өдөр хоногийн туршид хийгдсэн ажлын тухай мэдээлэл.

6. 2023.06.11-2023.06.12-ийн өдөр хоногийн туршид хийгдсэн ажлын тухай мэдээлэл.

7. 2023.06.13-2023.06.14-ийн өдөр хоногийн туршид хийгдсэн ажлын тухай мэдээлэл.

8. 2023.06.15-2023.06.16-ийн өдөр хоногийн туршид хийгдсэн ажлын тухай мэдээлэл.

9. 2023.06.17-2023.06.18-ийн өдөр хоногийн туршид хийгдсэн ажлын тухай мэдээлэл.

10. 2023.06.19-2023.06.20-ийн өдөр хоногийн туршид хийгдсэн ажлын тухай мэдээлэл.

11. 2023.06.21-2023.06.22-ийн өдөр хоногийн туршид хийгдсэн ажлын тухай мэдээлэл.

12. 2023.06.23-2023.06.24-ийн өдөр хоногийн туршид хийгдсэн ажлын тухай мэдээлэл.

13. 2023.06.25-2023.06.26-ийн өдөр хоногийн туршид хийгдсэн ажлын тухай мэдээлэл.

14. 2023.06.27-2023.06.28-ийн өдөр хоногийн туршид хийгдсэн ажлын тухай мэдээлэл.

15. 2023.06.29-2023.06.30-ийн өдөр хоногийн туршид хийгдсэн ажлын тухай мэдээлэл.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 07 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

БОЛОВСРОЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬ ХҮЧИНГҮЙ
БОЛСОНД ТООЦОХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.2002 оны 05 дугаар сарын 03-ны өдөр баталсан
Боловсролын тухай хуулийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Боловсролын ерөнхий хууль
/Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж
мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Г.ЗАНДАНШАТАР

Mongol Folio_02.Hml

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠤᠯᠤᠰ-ᠤᠨ
ᠶᠡᠬᠡ ᠬᠣᠷᠯ-ᠤᠨ ᠳᠠᠷᠭ᠎ᠠ

ᠨᠠᠭᠤᠨ ᠬᠣᠷᠯ-ᠤᠨ ᠳᠠᠷᠭ᠎ᠠ
ᠨᠠᠭᠤᠨ ᠬᠣᠷᠯ-ᠤᠨ ᠳᠠᠷᠭ᠎ᠠ
ᠨᠠᠭᠤᠨ ᠬᠣᠷᠯ-ᠤᠨ ᠳᠠᠷᠭ᠎ᠠ

ᠨᠠᠭᠤᠨ ᠬᠣᠷᠯ-ᠤᠨ ᠳᠠᠷᠭ᠎ᠠ
ᠨᠠᠭᠤᠨ ᠬᠣᠷᠯ-ᠤᠨ ᠳᠠᠷᠭ᠎ᠠ
ᠨᠠᠭᠤᠨ ᠬᠣᠷᠯ-ᠤᠨ ᠳᠠᠷᠭ᠎ᠠ

ᠭᠡᠨᠠᠨᠠᠭᠠᠨ ᠶᠡᠬᠡ
ᠶᠡᠬᠡ ᠶᠡᠬᠡ ᠶᠡᠬᠡ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 07 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

БАГА, ДУНД БОЛОВСРОЛЫН ТУХАЙ
ХУУЛЬ ХҮЧИНГҮЙ БОЛСОНД
ТООЦОХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.2002 оны 05 дугаар сарын 03-ны өдөр баталсан Бага, дунд боловсролын тухай хуулийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Боловсролын ерөнхий хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Г.ЗАНДАНШАТАР

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА
Г.ЗАНДАНШАТАР
ЭНЭ ХУУЛИЙГ
2023 ОНЫ 07 ДУГААР
САРЫН 07-НЫ ӨДӨР
БАТАЛСАН

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА
Г.ЗАНДАНШАТАР

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 07 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ДЭЭД БОЛОВСРОЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬ
ХҮЧИНГҮЙ БОЛСОНД ТООЦОХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.2002 оны 05 дугаар сарын 03-ны өдөр баталсан
Дээд боловсролын тухай хуулийг хүчингүй болсонд тооцугай.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Боловсролын ерөнхий хууль
/Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж
мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Г.ЗАНДАНШАТАР

Mongol Folio_02.Hml

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠤᠯᠤᠰ ᠤᠨ ᠬᠤᠭᠣᠯ
ᠤᠨ ᠬᠣᠷᠭᠠᠨ ᠳᠠᠷᠭ᠎ᠠ

ᠲᠡᠭᠡᠳ ᠪᠣᠯᠣᠪᠰᠢᠷᠣᠯ ᠤᠨ
ᠬᠤᠭᠠᠨᠭᠠᠢ ᠪᠣᠯᠰᠣᠨᠳ ᠲᠣᠣᠴᠣᠬ ᠤᠨ ᠬᠤᠭᠣᠯ

ᠲᠤᠭᠡᠳ ᠪᠣᠯᠣᠪᠰᠢᠷᠣᠯ ᠤᠨ ᠬᠤᠭᠣᠯᠤᠯᠢᠭ ᠬᠤᠭᠠᠨᠭᠠᠢ ᠪᠣᠯᠰᠣᠨᠳ ᠲᠣᠣᠴᠣᠭᠠᠢ.

ᠠ
ᠲᠡᠭᠡᠳ ᠪᠣᠯᠣᠪᠰᠢᠷᠣᠯ ᠤᠨ ᠪᠣᠯᠣᠪᠰᠢᠷᠣᠯ ᠤᠨ ᠶᠡᠷᠦᠨᠬᠡᠢ ᠬᠤᠭᠣᠯ
/ᠰᠢᠨᠡᠵᠢᠴᠢᠯᠰᠠᠨ ᠨᠠᠶᠢᠷᠣᠭᠤᠯᠭ᠎ᠠ/ ᠬᠤᠭᠠᠨ ᠲᠥᠭᠡᠯᠳᠡᠷ ᠪᠣᠯᠰᠣᠨ ᠪᠣᠳᠢᠷᠡᠰ ᠭᠡᠬᠡᠨ ᠳᠠᠭᠠᠵᠤ
ᠮᠥᠷᠳᠡᠨᠡ.

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠤᠯᠤᠰ ᠤᠨ
ᠤᠨ ᠬᠣᠷᠭᠠᠨ ᠳᠠᠷᠭ᠎ᠠ

ᠭ.ᠵᠠᠨᠳᠠᠨᠰᠠᠲᠠᠷ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 07 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

АВЛИГЫН ЭСРЭГ ХУУЛИЙН ЗАРИМ
ЗААЛТ ХҮЧИНГҮЙ БОЛСОНД
ТООЦОХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Авлигын эсрэг хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4 дэх заалтыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Боловсролын ерөнхий хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Г.ЗАНДАНШАТАР

Mongol Folio_02.Nfol1

ᠠᠪᠯᠢᠭᠢᠨ ᠡᠰᠢᠷᠭᠡ ᠬᠤᠭᠤᠯᠢᠶᠢᠨ ᠵᠠᠷᠢᠮ
ᠵᠠᠠᠯᠲᠤ ᠬᠤᠴᠢᠨᠭᠢ ᠪᠣᠯᠰᠣᠨᠳᠤ
ᠲᠣᠣᠴᠣᠬᠤ ᠲᠤᠬᠠᠢ

ᠠᠨᠠᠭᠠᠨᠪᠠᠭᠠᠲᠤᠷ
ᠬᠣᠲᠤ

ᠠᠪᠯᠢᠭᠢᠨ ᠡᠰᠢᠷᠭᠡ ᠬᠤᠭᠤᠯᠢᠶᠢᠨ 5 дᠤᠭᠠᠭᠤ
зүйлийн 5.1.4 дэх заалтыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

ᠡнэ хуулийг Боловсролын ерөнхий хууль
/Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс
эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 07 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ
ТУХАЙ ХУУЛИЙН ЗАРИМ ХЭСЭГ,
ЗААЛТ ХҮЧИНГҮЙ БОЛСОНД
ТООЦОХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 56 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэг, 2 дахь хэсгийн 1, 2 дахь заалтыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Боловсролын ерөнхий хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Г.ЗАНДАНШАТАР

Mongol Folk_02 No11

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠤᠯᠤᠰ-ᠤᠨ ᠬᠠᠭᠤᠯᠠ ᠣᠷᠴᠤᠨᠢᠭ ᠬᠠᠮᠭᠠᠭᠠᠯᠠᠬᠤ ᠲᠤᠬᠠᠢ ᠬᠠᠭᠤᠯᠢᠢᠨ 56 дᠤᠭᠠᠭ ᠵᠢᠨ 1 дᠡᠭ хᠡᠰᠡᠭ, 2 дахь хᠡᠰᠡᠭᠢᠨ 1, 2 дахь заалтыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

ᠲᠤᠭᠠᠭ ᠲᠤᠭᠤᠯᠠᠭ ᠵᠢᠨ ᠡᠨᠡ хуулийг Боловсролын ерөнхий хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠤᠯᠤᠰ-ᠤᠨ
ᠶᠡᠬᠡ ᠬᠤᠷᠭᠠᠨ ДАРГА

ᠭ.ᠵᠠᠨᠳᠠᠨᠰᠠᠲᠠᠷ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 07 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ГАМШГААС ХАМГААЛАХ ТУХАЙ
ХУУЛИЙН ЗАРИМ ЗААЛТ ХҮЧИНГҮЙ
БОЛСОНД ТООЦОХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.3.6 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцугай.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Боловсролын ерөнхий хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Г.ЗАНДАНШАТАР

Mongol Folio_02.Hml

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠤᠯᠤᠰ-ᠤᠨ ᠬᠤᠠᠨᠠᠭᠤᠯᠤᠰ
ᠬᠤᠰᠣᠨ ᠐ᠭ-ᠣᠨ ᠐7-ᠣᠨ ᠶ᠋ᠢᠨ
ᠲᠤᠭᠤᠰᠤᠨ ᠠᠨᠠᠭᠤᠯᠤᠰ
ᠲᠤᠭᠤᠰᠤᠨ ᠠᠨᠠᠭᠤᠯᠤᠰ

ᠠᠨᠠᠭᠤᠯᠤᠰ-ᠤᠨ
ᠠᠨᠠᠭᠤᠯᠤᠰ-ᠤᠨ
ᠠᠨᠠᠭᠤᠯᠤᠰ-ᠤᠨ
ᠠᠨᠠᠭᠤᠯᠤᠰ-ᠤᠨ

ᠠᠨᠠᠭᠤᠯᠤᠰ-ᠤᠨ
ᠠᠨᠠᠭᠤᠯᠤᠰ-ᠤᠨ
ᠠᠨᠠᠭᠤᠯᠤᠰ-ᠤᠨ
ᠠᠨᠠᠭᠤᠯᠤᠰ-ᠤᠨ

ᠠᠨᠠᠭᠤᠯᠤᠰ-ᠤᠨ
ᠠᠨᠠᠭᠤᠯᠤᠰ-ᠤᠨ
ᠠᠨᠠᠭᠤᠯᠤᠰ-ᠤᠨ
ᠠᠨᠠᠭᠤᠯᠤᠰ-ᠤᠨ

ᠠᠨᠠᠭᠤᠯᠤᠰ-ᠤᠨ
ᠠᠨᠠᠭᠤᠯᠤᠰ-ᠤᠨ
ᠠᠨᠠᠭᠤᠯᠤᠰ-ᠤᠨ
ᠠᠨᠠᠭᠤᠯᠤᠰ-ᠤᠨ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 07 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЗАЛУУЧУУДЫН ХӨГЖЛИЙГ ДЭМЖИХ
ТУХАЙ ХУУЛИЙН ЗАРИМ ХЭСЭГ, ЗААЛТ
ХҮЧИНГҮЙ БОЛСОНД ТООЦОХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Залуучуудын хөгжлийг дэмжих тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.1 дэх заалт, 8.2 дахь хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Боловсролын ерөнхий хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Г.ЗАНДАНШАТАР

Mongol Folio_02.Nr011

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА
Г.ЗАНДАНШАТАР
ЭНЭ ХУУЛИЙГ
2023 ОНЫ 07 ДУГААР
САРЫН 07-НЫ ӨДӨР
УЛААНБААТАР
ХОТ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 07 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

МАНСУУРУУЛАХ ЭМ, СЭТГЭЦЭД
НӨЛӨӨТ БОДИСЫН ЭРГЭЛТЭД
ХЯНАЛТ ТАВИХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН
ЗАРИМ ХЭСЭГ ХҮЧИНГҮЙ БОЛСОНД
ТООЦОХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.2 дахь хэсгийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Боловсролын ерөнхий хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Г.ЗАНДАНШАТАР

Mongol Folio_02 №011

ᠮᠠᠨᠰᠤᠭᠤᠷᠤᠭᠤᠯᠠᠬᠤ ᠡᠮ, ᠰᠡᠲᠦᠭᠢᠴᠡᠳᠡ
ᠨᠥᠯᠡᠭᠡᠲᠡ ᠪᠣᠳᠢᠰᠤ ᠶᠡᠷᠭᠡᠯᠲᠡᠳᠡ
ᠬᠢᠶ᠋ᠠᠨᠯᠤᠲᠤ ᠲᠠᠪᠢᠬᠤ ᠲᠤᠬᠠᠢ ᠬᠤᠭᠤᠯᠢᠶᠢᠨ
ᠵᠠᠷᠢᠮ ᠬᠡᠰᠡᠭ ᠬᠤᠴᠢᠨᠭᠦᠢ ᠪᠣᠯᠰᠣᠩᠳᠤ
ᠲᠣᠣᠴᠣᠬᠤ ᠲᠤᠬᠠᠢ

᠑᠑ᠡᠭᠡᠷ ᠵᠦᠶᠢᠯ.ᠮᠠᠨᠰᠤᠭᠤᠷᠤᠭᠤᠯᠠᠬᠤ ᠡᠮ, ᠰᠡᠲᠦᠭᠢᠴᠡᠳᠡ
ᠨᠥᠯᠡᠭᠡᠲᠡ ᠪᠣᠳᠢᠰᠤ ᠶᠡᠷᠭᠡᠯᠲᠡᠳᠡ ᠬᠢᠶ᠋ᠠᠨᠯᠤᠲᠤ ᠲᠠᠪᠢᠬᠤ
ᠲᠤᠬᠠᠢ ᠬᠤᠭᠤᠯᠢᠶᠢᠨ 11 дᠦᠭᠡᠷ ᠵᠦᠶᠢᠯᠢᠶᠢᠨ 11.2 даᠬᠤ ᠬᠡᠰᠢᠭᠢᠭ
ᠬᠤᠴᠢᠨᠭᠦᠢ ᠪᠣᠯᠰᠣᠩᠳᠤ ᠲᠣᠣᠴᠤᠰᠤᠭᠠᠢ.

2 дᠦᠭᠡᠷ ᠵᠦᠶᠢᠯ.ᠡᠨᠡ ᠬᠤᠭᠤᠯᠢᠭ ᠪᠣᠯᠣᠪᠰᠣᠷᠣᠯᠢᠶᠢ
ᠶᠡᠷᠡᠨᠬᠢᠶᠢ ᠬᠤᠭᠤᠨ ᠲᠡᠭᠡᠯᠳᠡᠷ ᠪᠣᠯᠰᠣᠨ ᠡᠳᠦᠷᠡᠰ
ᠡᠬᠤᠨ даᠭᠠᠵᠤ ᠮᠡᠷᠳᠡᠨᠡ.

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠤᠯᠤᠰ ᠶᠢᠨ
ᠶᠡᠬᠤ ᠬᠤᠷᠤᠯᠢᠨ даᠷᠭᠠ

ᠭ.ᠵᠠᠨᠳᠠᠨᠰᠠᠲᠠᠷ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 07 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

МОНГОЛ УЛСЫН БАТЛАН ХАМГААЛАХ
ТУХАЙ ХУУЛИЙН ЗАРИМ ЗААЛТ ХҮЧИНГҮЙ
БОЛСОНД ТООЦОХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Монгол Улсын батлан хамгаалах тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1.7 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцугай.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Боловсролын ерөнхий хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Г.ЗАНДАНШАТАР

Mongol Folio_02.Hml

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠤᠯᠤᠰ-ᠤᠨ ᠬᠠᠮᠭᠠᠭᠠᠯᠠᠬᠤ ᠲᠤᠬᠠᠢ ᠬᠡᠭᠡᠢ ᠠᠨᠢᠨᠠᠭᠤᠯᠤᠰ ᠤᠨ 13 ᠳᠤᠭᠠᠭ ᠰᠤᠵᠢᠯᠢᠨ 13.1.7 ᠳᠠᠬᠤ ᠵᠠᠭᠠᠯᠲᠤᠭ ᠬᠥᠴᠢᠨᠭᠦᠢ ᠪᠣᠯᠰᠣᠨᠳᠤ ᠲᠣᠭᠴᠤᠭᠠᠢ.

2 ᠳᠤᠭᠠᠭ ᠰᠤᠵᠢᠯ.ᠡᠨᠡ ᠬᠡᠭᠡᠢᠭᠡᠢ ᠪᠣᠯᠣᠪᠰᠣᠷᠣᠯ-ᠤᠨ ᠶᠡᠷᠦᠨᠬᠡᠢ ᠬᠡᠭᠡᠢ /ᠰᠢᠨᠡᠵᠢᠭᠢᠯᠰᠠᠨ ᠨᠠᠢᠷᠢᠭᠣᠯᠭ᠋ᠠ/ ᠬᠥᠴᠢᠨ ᠲᠥᠭᠡᠯᠳᠥᠷ ᠪᠣᠯᠰᠣᠨ ᠶᠡᠳᠢᠷᠡᠰ ᠶᠡᠬᠡᠨ ᠳᠠᠭᠠᠵᠤ ᠮᠥᠷᠳᠡᠨᠡ.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 07 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ОЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙН ЗАРИМ ЗААЛТ
ХҮЧИНГҮЙ БОЛСОНД ТООЦОХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Ойн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.2.1 дэх заалтыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Боловсролын ерөнхий хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрднө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Г.ЗАНДАНШАТАР

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Г.ЗАНДАНШАТАР

2023 оны 07 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 07 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ ТУХАЙ
ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 49 дүгээр зүйлийн 49.1 дэх хэсгийн “уламжлал болон боловсролын тогтолцоогоор” гэснийг “уламжлалаар” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 49 дүгээр зүйлийн 49.2.1 дэх заалтыг хүчингүй болсонд тооцугай.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Боловсролын ерөнхий хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Г.ЗАНДАНШАТАР

Mongol Folio_02.Hml

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠤᠯᠤᠰ ᠤᠨ ᠬᠤᠷᠭᠠᠨ ᠤᠨ ᠤᠯᠤᠰ

ᠤᠨ ᠤᠯᠤᠰ ᠤᠨ ᠤᠯᠤᠰ ᠤᠨ ᠤᠯᠤᠰ

ᠤᠨ ᠤᠯᠤᠰ ᠤᠨ ᠤᠯᠤᠰ ᠤᠨ ᠤᠯᠤᠰ

ᠤᠨ ᠤᠯᠤᠰ ᠤᠨ ᠤᠯᠤᠰ ᠤᠨ ᠤᠯᠤᠰ

ᠤᠨ ᠤᠯᠤᠰ ᠤᠨ ᠤᠯᠤᠰ ᠤᠨ ᠤᠯᠤᠰ

ᠤᠨ ᠤᠯᠤᠰ ᠤᠨ ᠤᠯᠤᠰ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 07 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХОГ ХАЯГДЛЫН ТУХАЙ ХУУЛИЙН ЗАРИМ ЗААЛТ ХҮЧИНГҮЙ БОЛСОНД ТООЦОХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хог хаягдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.4.2 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцугай.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Боловсролын ерөнхий хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Г.ЗАНДАНШАТАР

Mongol Folio_02.Hml

Хог хаягдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.4.2 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцугай.

Хог хаягдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.4.2 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцугай.

Хог хаягдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.4.2 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцугай.

Хог хаягдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.4.2 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцугай.

Хог хаягдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.4.2 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 07 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХҮН ХУДАЛДААЛАХТАЙ ТЭМЦЭХ
ТУХАЙ ХУУЛИЙН ЗАРИМ ЗААЛТ
ХҮЧИНГҮЙ БОЛСОНД ТООЦОХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хүн худалдаалахтай тэмцэх тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.6.2 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Боловсролын ерөнхий хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Г.ЗАНДАНШАТАР

Mongol Folio_08 №011

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠤᠯᠤᠰ-ᠤᠨ ᠬᠤᠠᠭᠤᠯᠠᠭ ᠤᠨ ᠬᠣᠷᠭᠠᠨ

ᠲᠤᠨ ᠤᠨᠢᠭᠦᠨ ᠤᠨᠢᠭᠦᠨ ᠤᠨᠢᠭᠦᠨ
ᠤᠨᠢᠭᠦᠨ ᠤᠨᠢᠭᠦᠨ ᠤᠨᠢᠭᠦᠨ ᠤᠨᠢᠭᠦᠨ

ᠬᠤᠨ ᠬᠤᠨᠠᠳᠤᠯᠠᠭᠠᠯᠠᠬᠤ ᠲᠡᠮᠴᠡᠬᠤ ᠲᠤᠬᠠᠢ
ᠬᠤᠠᠭᠤᠯᠠᠭ ᠤᠨ 5.6.2 ᠳᠠᠬᠤ ᠵᠠᠭᠠᠯᠲᠤᠭ
ᠬᠤᠭᠢᠨᠭᠢ ᠪᠣᠯᠰᠣᠨᠳᠤ ᠲᠣᠭᠴᠣᠭᠠᠢ.

ᠲᠤᠨ ᠑ ᠳᠤᠭᠠᠭᠠᠷ ᠵᠢᠭᠢᠯ. ᠬᠤᠨ ᠬᠤᠨᠠᠳᠤᠯᠠᠭᠠᠯᠠᠬᠤ
ᠲᠡᠮᠴᠡᠬᠤ ᠲᠤᠬᠠᠢ ᠬᠤᠠᠭᠤᠯᠠᠭ ᠤᠨ 5
ᠳᠤᠭᠠᠭᠠᠷ ᠵᠢᠭᠢᠯ. ᠡᠨᠡ ᠬᠤᠠᠭᠤᠯᠢᠭ ᠪᠣᠯᠣᠪᠰᠣᠷᠣᠯᠤᠨ
ᠶᠡᠷᠦᠨᠬᠢᠢ ᠬᠤᠠᠭᠤᠯ /ᠰᠢᠨᠡᠵᠢᠭᠢᠯᠰᠢᠨ ᠨᠠᠢᠷᠣᠭᠣᠯᠭᠠ/ ᠬᠤᠭᠢᠨ
ᠲᠥᠭᠡᠯᠳᠥᠷ ᠪᠣᠯᠰᠣᠨ ᠶᠡᠳᠢᠷᠡᠭᠡᠰ ᠡᠬᠤᠨ ᠳᠠᠭᠠᠵᠤ
ᠮᠥᠷᠳᠡᠨᠡ.

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠤᠯᠤᠰ-ᠤᠨ
ᠤᠨᠢᠭᠦᠨ ᠤᠨᠢᠭᠦᠨ ᠤᠨᠢᠭᠦᠨ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 07 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЭРҮҮЛ АХУЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙН ЗАРИМ
ХЭСЭГ ХҮЧИНГҮЙ БОЛСОНД
ТООЦОХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Эрүүл ахуйн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2 дахь хэсгийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Боловсролын ерөнхий хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Г.ЗАНДАНШАТАР

Mongol Folio_02.Hail

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠤᠯᠤᠰ-ᠤᠨ ᠬᠤᠭᠣᠯ
ᠤᠯᠤᠰ-ᠤᠨ ᠒᠐23 оны ᠐7 дугаар
сарын ᠐7-ны өдөр

ᠡᠷᠦᠭᠦᠯ ᠠᠬᠤᠢᠨ ᠲᠤᠬᠠᠢ
ᠬᠤᠭᠣᠯᠢᠶᠢᠨ 15 дᠤᠭᠠᠭ
зүйлийн 15.2 дᠠᠬᠤ
хэсгийг хүчингүй болсонд
тооцсугай.

ᠡᠨЭ хуулийг Боловсролын
ерөнхий хууль /Шинэчилсэн
найруулга/ хүчин төгөлдөр
болсон өдрөөс эхлэн дагаж
мөрдөнө.

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠤᠯᠤᠰ-ᠤᠨ
ᠶᠡᠬᠡ ᠬᠣᠷᠯ-ᠤᠨ ᠳᠠᠷᠭ᠎ᠠ

Г.ЗАНДАНШАТАР

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 07 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛИЙН
ХООЛ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ
ТУХАЙ ХУУЛИЙН ЗАРИМ ЗААЛТ ХҮЧИНГҮЙ
БОЛСОНД ТООЦОХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Ерөнхий боловсролын сургуулийн хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээний тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.2.1 дэх заалтыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Боловсролын ерөнхий хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Г.ЗАНДАНШАТАР

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠤᠯᠤᠰ-ᠤᠨ
ᠶᠡᠷᠦᠨᠬᠡᠢ ᠪᠣᠯᠣᠪᠰᠢᠷᠣᠯ-ᠤᠨ
ᠰᠤᠷᠭᠤᠭᠤᠯᠢ-ᠨ ᠬᠣᠣᠯ
ᠤᠢᠯᠦᠳᠦᠪᠦᠷᠯᠡᠯ, ᠤᠢᠯᠴᠢᠯᠭᠡᠨ-ᠢ
ᠲᠤᠬᠠᠢ ᠬᠤᠭᠤᠯᠢ-ᠨ ᠵᠠᠷᠢᠮ ᠵᠠᠭᠣᠯᠲ
ᠬᠤᠴᠢᠨᠭᠤᠢ ᠪᠣᠯᠰᠣᠩᠳᠤ
ᠲᠣᠭᠴᠣᠬ ᠲᠤᠬᠠᠢ

ᠠᠨᠠᠭᠠᠨᠪᠠᠭᠠᠲᠤᠷ
ᠬᠣᠲ

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠤᠯᠤᠰ-ᠤᠨ
ᠶᠡᠷᠦᠨᠬᠡᠢ ᠪᠣᠯᠣᠪᠰᠢᠷᠣᠯ-ᠤᠨ
ᠰᠤᠷᠭᠤᠭᠤᠯᠢ-ᠨ ᠬᠣᠣᠯ
ᠤᠢᠯᠦᠳᠦᠪᠦᠷᠯᠡᠯ, ᠤᠢᠯᠴᠢᠯᠭᠡᠨ-ᠢ
ᠲᠤᠬᠠᠢ ᠬᠤᠭᠤᠯᠢ-ᠨ ᠵᠠᠷᠢᠮ ᠵᠠᠭᠣᠯᠲ
ᠬᠤᠴᠢᠨᠭᠤᠢ ᠪᠣᠯᠰᠣᠩᠳᠤ
ᠲᠣᠭᠴᠣᠬ ᠲᠤᠬᠠᠢ

ᠠᠨᠠᠭᠠᠨᠪᠠᠭᠠᠲᠤᠷ
ᠬᠣᠲ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 07 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН УЛСЫН
БҮРТГЭЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ
ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хуулийн 7 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 7.1.11 дэх заалт нэмсүгэй:

“7.1.11.боловсролын сургалтын байгууллага /сургуулийн өмнөх боловсрол, ерөнхий боловсрол, мэргэжлийн болон техникийн, дээд боловсрол/.”

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Боловсролын ерөнхий хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Г.ЗАНДАНШАТАР

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА
Г.ЗАНДАНШАТАР
ЭНЭ ХУУЛИЙГ
2023 ОНЫ 07 ДУГААР
САРЫН 07-НЫ ӨДӨР
ДЭГЭЭР
ЗҮЙЛД
ДООР
ДУРДСАН
АГУУЛГАТАЙ
7.1.11 ДЭХ
ЗААЛТ
НЭМСҮГЭЙ:
“7.1.11.Боловсролын
сургалтын
байгууллага
(сургуулийн
өмнөх боловсрол,
ерөнхий боловсрол,
мэргэжлийн болон
техникийн, дээд
боловсрол).”

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА
Г.ЗАНДАНШАТАР

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 07 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

БОЛОВСРОЛЫН ЕРӨНХИЙ ХУУЛЬ /ШИНЭЧИЛСЭН НАЙРУУЛГА/-ИЙГ ДАГАЖ МӨРДӨХ ЖУРМЫН ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг дагаж мөрдөх өдрөөс өмнө лаборатори сургуулиас бусад боловсролын сургалтын байгууллагад олгосон сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийн хугацаа тухайн гэрчилгээнд заасан хугацаа дуустал хүчин төгөлдөр үйлчилнэ.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг дагаж мөрдөх өдрөөс өмнө боловсролын сургалтын байгууллага болон хөтөлбөрт хийсэн магадлан итгэмжлэлийн хугацаа тухайн гэрчилгээнд заасан хугацаа дуустал хүчин төгөлдөр үйлчилнэ.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг дагаж мөрдөх өдрөөс өмнө тэтгэмж олгосон багш, ажилтны Боловсролын ерөнхий хуулийн 13.3.3 дахь заалт, Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хуулийн 16.1.2, 16.1.3 дахь заалтад заасан тэтгэмж олгох хугацааг үргэлжлүүлэн тооцно.

4 дүгээр зүйл.Дээд боловсролын тухай хуулийн 6.1-д заасан дээд сургуулийг их сургууль, эсхүл коллеж болгох шилжилтийн үйл ажиллагааг 2025 оны 06 дугаар сарын 15-ны өдрийг хүртэлх хугацаанд зохион байгуулна.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 07 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОН ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН ТУХАЙ /Шинэчилсэн найруулга/

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь суралцагч сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсрол эзэмшихтэй холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл.Сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсролын хууль тогтоомж

2.1.Сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсролын хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль¹, Боловсролын ерөнхий хууль², энэ хууль болон эдгээр хуультай нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.2.Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

3 дугаар зүйл.Сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсролын зорилго

3.1.Сургуулийн өмнөх боловсролын зорилго нь бага насны хүүхдийн бие бялдар, танин мэдэхүй, нийгэмшлийн хөгжлийг дэмжиж, сургуульд бэлтгэхэд оршино.

3.2.Ерөнхий боловсролын зорилго нь суралцагчийг бие даан сурч, амьдрахад шаардагдах суурь мэдлэг, чадварыг хөгжүүлж, ёс суртахуунтай, хариуцлагатай, ажил мэргэжлийн чиг баримжаатай иргэнийг төлөвшүүлэхэд оршино.

3.3.Хүүхдийн цэцэрлэг /цаашид “цэцэрлэг” гэх/, ерөнхий боловсролын сургууль энэ хуулийн 3.1, 3.2-т заасан боловсролын зорилгыг хүүхдийн эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, нутгийн өөрөө удирдах болон захиргааны байгууллага, иргэний нийгмийн байгууллагатай хамтран хэрэгжүүлнэ.

¹ Монгол Улсын Үндсэн хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 1992 оны 01 дугаарт нийтлэгдсэн.

² Боловсролын ерөнхий хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2023 оны 27 дугаарт нийтлэгдсэн.

**ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ
СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОН ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛ
ЭЗЭМШИХ ХУГАЦАА, НАС**

**4 дүгээр зүйл.Сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсрол
эзэмших хугацаа, элсэх нас**

4.1.Сургуулийн өмнөх боловсролыг дөрөв, бага боловсролыг тав, суурь боловсролыг ес, бүрэн дунд боловсролыг 12 жилд эзэмшинэ.

4.2.Сургуулийн өмнөх боловсролд хоёроос таван насны хүүхэд хамрагдана.

4.3.Сургуулийн өмнөх боловсролыг таван настай хүүхдэд заавал эзэмшүүлэх бөгөөд 200-аас доошгүй цагийн сургалтад хамруулсан байна.

4.4.Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэд сургуулийн өмнөх боловсролд зургаан настай хамрагдаж болно.

4.5.Ерөнхий боловсролын сургуульд тухайн онд зургаан нас хүрэх хүүхдийг элсүүлнэ.

4.6.Өсөлт хөгжил, эрүүл мэндийн болон бусад хүндэтгэх шалтгаантай хүүхдийг долоон настайд нь ерөнхий боловсролын сургуульд элсүүлж болно.

4.7.Энэ хуулийн 4.6-д заасан тохиолдолд эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч нь ерөнхий боловсролын сургуулийн захиргаанаас өгсөн чиглэлийн дагуу хүүхдийн хөгжлийг дэмжинэ.

4.8.Ерөнхий боловсролын сургуулийн нэгдүгээр ангид элсэх хүүхдээс аливаа хэлбэрээр шалгалт авахыг хориглоно.

5 дугаар зүйл.Сургалтын цаг, хичээллэх хугацаа

5.1.Цэцэрлэгийн сургалт, үйл ажиллагаа нь 09 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс дараа оны 06 дугаар сарын 01-ний өдрийг хүртэл үргэлжилнэ.

5.2.Ерөнхий боловсролын сургуулийн хичээлийн жил нь 09 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс дараа оны 06 дугаар сарын 15-ны өдрийг хүртэл үргэлжилнэ.

5.3.Ерөнхий боловсролын сургуулийн суралцагч хичээлийн жилийн хугацаанд 170-185 хоног хичээллэнэ.

5.4.Ерөнхий боловсролын сургуулийн долоо хоногт хичээллэх цагийн тоо, ээлжит хичээлийн үргэлжлэх болон суралцагчийн амралтын хугацааг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн тогтооно.

5.5.Орон нутгийн байгаль, цаг уур, үйлдвэрлэл, үйлчилгээний онцлогтой холбогдуулан цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн хичээлийн жилийн эхлэх, үргэлжлэх, дуусах хугацааг аймаг, нийслэлийн Засаг даргын саналыг харгалзан боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага тухайн үед нь өөрчилж болно.

5.6.Энэ хуулийн 5.5-д заасны дагуу хичээлийн жилийн эхлэх, үргэлжлэх, дуусах хугацааг өөрчилсөн тохиолдолд сургалт, үйл ажиллагааны агуулгыг нөхөн эзэмшүүлэх ажлыг төлөвлөн зохион байгуулна.

5.7.Холбогдох хуульд заасны дагуу гамшгаас хамгаалах бэлэн байдлын зэрэгт шилжсэн үед сургалт, үйл ажиллагааг Боловсролын ерөнхий хуулийн 8.2-т заасан танхимын бүс хэлбэрээр зохион байгуулна.

5.8.Энэ хуулийн 5.5, 5.7-д зааснаас бусад тохиолдолд хичээлийн жилийн эхлэх, үргэлжлэх, дуусах болон ерөнхий боловсролын сургуулийн суралцагчийн амралтын хугацааг өөрчлөх, цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн сургалтын үйл ажиллагааг түр хугацаагаар зогсоохыг хориглоно.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ ТЭГШ ХАМРУУЛАН СУРГАХ БОЛОВСРОЛ

6 дугаар зүйл. Тэгш хамран сургалт

6.1.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль нь хүүхдийн онцлог, ялгаатай хэрэгцээнээс үл шалтгаалан хүүхдэд боловсрол эзэмших нөхцөлийг бүрдүүлэх үүрэг хүлээнэ.

6.2.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль нь суралцагчийн ялгаатай хэрэгцээг хангах түгээмэл загвар, сургалтын тохирох хэрэглэгдэхүүн бүхий орчныг бүрдүүлнэ.

6.3.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль нь ялгаатай хэрэгцээтэй суралцагчид зориулан ганцаарчилсан сургалтын төлөвлөгөөг эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчийн санал, зөвшөөрлийг үндэслэн боловсруулж, тэдний оролцоо, дэмжлэгтэйгээр хэрэгжүүлнэ.

6.4.Боловсролын ерөнхий хуулийн 8.3-т заасан ганцаарчилсан сургалтыг зохион байгуулах журам, сургалтын төлөвлөгөө боловсруулах

аргачлалыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

6.5.Сургуулийн захиргаа хөгжлийн бэрхшээлтэй суралцагчийн эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчтэй зөвшилцөн тухайн суралцагчийн танхимд хичээллэх хугацааг уян хатан тогтоож болно. Уг тогтоосон хугацаа нь ерөнхий боловсролын сургалтын төлөвлөгөөгөөр судлах хичээлийн цагийг өөрчлөх үндэслэл болохгүй.

6.6.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуульд суралцаж байгаа ялгаатай хэрэгцээтэй суралцагчид хөгжлийн цогц дэмжлэг үзүүлэх журмыг боловсролын, нийгмийн хамгааллын болон эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүд хамтран батална.

6.7.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль нь суралцагчийн ялгаатай хэрэгцээнээс хамаарч энэ хуулийн 14.1, 14.3-т зааснаас гадна тусгай хэрэгцээт боловсролын багш, багшийн туслах, эмч, сувилагч, сэргээх болон нөхөн сэргээх үйлчилгээ үзүүлэх мэргэжлийн ажилтантай байна.

6.8.Суралцагчийн тооноос шалтгаалан энэ хуулийн 6.7-д заасан багш, бусад ажилтныг сургалтын байгууллагын дунд ажиллуулж болно.

6.9.Хөгжлийн бэрхшээлтэй суралцагчтай ажиллаж байгаа багш, багшийн туслах, ажилтанд нэмэгдэл хөлс олгоно.

7 дугаар зүйл.Сургалтын хэл

7.1.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн сургалт, үйл ажиллагааг Боловсролын ерөнхий хуулийн 6.1-д заасан хэлээр зохион байгуулна.

7.2.Суралцагчийн дийлэнх олонх нь хүн амын өөр хэл бүхий үндэстний цөөнхийн суралцагч байх тохиолдолд цэцэрлэг, бага ангийн сургалт, үйл ажиллагааг эх хэлээр нь зохион байгуулж болно.

7.3.Энэ хуулийн 7.2-т заасан суралцагч Монгол хэлний тухай хуулийн³ 13.1.4-т заасны дагуу хос хэлний хөтөлбөрөөр хичээллэх бөгөөд хөтөлбөрийг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

³ Монгол хэлний тухай хууль "Төрийн мэдээлэл" эмхэтгэлийн 2015 оны 09 дугаарт нийтлэгдсэн.

7.4.Боловсролын ерөнхий хуулийн 6.5-д заасан сонсголын бэрхшээлтэй суралцагч ерөнхий боловсролыг бичгийн болон монгол дохионы хэлээр эзэмшинэ.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ БОЛОВСРОЛЫН АГУУЛГА, ХӨТӨЛБӨР

8 дугаар зүйл.Сургуулийн өмнөх боловсролын агуулга

8.1.Сургуулийн өмнөх боловсролын агуулга энэ хуулийн 3.1-д заасан боловсролын зорилгыг хэрэгжүүлэхэд чиглэнэ.

8.2.Сургуулийн өмнөх боловсролын агуулгыг хөдөлгөөн, бие бялдар, эрүүл мэнд, хэл яриа, математикийн болон цахим технологийн энгийн төсөөлөл, хүрээлэн байгаа орчин, урлагийн мэдлэг, чадварыг хөгжүүлэх, харилцааны зөв дадал, хэвшил төлөвшүүлэх чиглэлээр тогтооно.

8.3.Цэцэрлэг энэ хуулийн 8.2-т зааснаас гадна нэмэлт үйл ажиллагаа хэрэгжүүлж болно.

9 дүгээр зүйл.Ерөнхий боловсролын агуулга

9.1.Ерөнхий боловсролын агуулга энэ хуулийн 3.2-т заасан боловсролын зорилгыг хэрэгжүүлэхэд чиглэнэ.

9.2.Ерөнхий боловсролын агуулгыг математик, байгалийн ухааны, нийгэм, хүмүүнлэгийн, хэл, харилцааны, бие бялдын, урлаг, гоо зүйн, цахим болон зохион бүтээх технологийн, иргэний боловсрол, амьдрах ухааны мэдлэг, чадварыг хөгжүүлэх чиглэлээр тогтооно.

9.3.Ерөнхий боловсролын сургуульд судлах үндсэн гадаад хэл энэ хуулийн 10.1-д заасан сургалтын хөтөлбөрийн үзэл баримтлалд туссан хэл байна.

10 дугаар зүйл.Сургалтын хөтөлбөр

10.1.Сургалтын хөтөлбөр үзэл баримтлалтай байх бөгөөд уг үзэл баримтлалыг Боловсролын ерөнхий хуулийн 23.3-т заасан Боловсролын үндэсний зөвлөл хэлэлцэж, Засгийн газар батална.

10.2.Сургалтын хөтөлбөрийг энэ хуулийн 10.1-д заасан үзэл баримтлалд үндэслэн энэ хуулийн 8.2, 9.2-т заасан агуулгын хүрээнд боловсруулна.

10.3.Гадаад дахь монгол хүүхдэд зориулсан эх хэл, түүх, соёлын жишиг сургалтын хөтөлбөрийг боловсруулна.

10.4.Энэ хуулийн 7.3, 10.2, 10.3, 10.10-т заасан сургалтын хөтөлбөр, ерөнхий боловсролын сургалтын төлөвлөгөө, Боловсролын ерөнхий хуулийн 14.8-д заасан цахим сургалтын хөтөлбөрийг боловсролын эрдэм шинжилгээ, арга зүйн байгууллага боловсруулж, Мэргэжлийн зөвлөлийн дүгнэлт, зөвлөмжийг үндэслэн боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

10.5.Гурав хүртэлх насны хүүхдийн цогц хөгжлийг дэмжих хөтөлбөрийг боловсролын, нийгмийн хамгааллын болон эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүд хамтран батална.

Тайлбар:Энэ хуулийн 10.5-д заасан цогц хөгжлийг дэмжих хөтөлбөр гэж гурав хүртэлх насны хүүхдийн эрүүл мэнд, өсөлт, хэл яриа, танин мэдэхүйн хөгжлийг дэмжих баримт бичгийг ойлгоно.

10.6.Боловсролын ерөнхий хуулийн 23.3-т заасан Мэргэжлийн зөвлөл нь сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөө, сурах бичиг, хичээлийн жилийн бүтцийн талаар мэргэжлийн дүгнэлт, зөвлөмж гаргах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ. Зөвлөл нь багш, эрдэмтэн, судлаач, төрийн бус байгууллага, мэргэжлийн холбооны төлөөллийн оролцоог хангасан байна.

10.7.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль нь суралцагчийн ялгаатай хэрэгцээнд нийцүүлэн энэ хуулийн 10.4-т заасан сургалтын хөтөлбөрт эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчийн оролцоотой тохируулга хийж болно.

10.8.Энэ хуулийн 10.4-т заасан сургалтын хөтөлбөрийг тогтвортой хэрэгжүүлэх хугацаа нь суралцагчийн ерөнхий боловсрол эзэмших хугацаанаас багагүй байх бөгөөд хэрэгжилтийн явцад сургалтын хөтөлбөрийн үзэл баримтлалд нийцүүлэн сайжруулж болно.

10.9.Ахлах ангийн сургалтын хөтөлбөр нь заавал болон сонгон судлах хэлбэртэй байна.

10.10.Сургалтын хөтөлбөрийн хэрэгжилт нь төлөвлөх, боловсруулах, турших, сайжруулах, хэрэгжүүлэх, үнэлэх үйл явцыг багтаасан тасралтгүй, цогц үйл ажиллагаа байна.

10.11.Энэ хуулийн 10.4-т заасан сургалтын хөтөлбөрт тухайн орон нутгийн түүх, соёл, байгаль, газар зүйн онцлогийг тусган хэрэгжүүлж болно.

11 дүгээр зүйл.Сурах бичиг, сургалтын хэрэглэгдэхүүн

11.1.Энэ хуулийн 10.6-д заасан Мэргэжлийн зөвлөлийн дүгнэлт, зөвлөмжийг үндэслэн ерөнхий боловсролын сургалтад хэрэглэх сурах бичгийн жагсаалтыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

11.2.Сурах бичиг зохиох, хэвлэх, түгээхтэй холбогдсон харилцааг Боловсролын ерөнхий хуульд заасан журмаар зохицуулна.

11.3.Сурах бичиг зохиоход багш, эрдэмтэн, судлаач, суралцагч, эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, мэргэжлийн холбооны төлөөллөөс санал авна.

11.4.Ерөнхий боловсролын сурах бичгийн бүтээл ашиглах онцгой эрхийг боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага холбогдох хуульд заасны дагуу эзэмшинэ.

11.5.Ерөнхий боловсролын сурах бичиг нь хэвлэмэл, цахим хэлбэртэй байна.

11.6.Сурах бичиг нь сургалтын хөтөлбөрт нийцсэн, стандартын шаардлага хангасан байх ба сургалтын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх хугацаанд тогтвортой хэрэглэгдэнэ.

11.7.Сурах бичгийг бага ангийн суралцагчид төлбөргүйгээр, дунд, ахлах ангийн суралцагчид сургуулийн номын сангаар дамжуулан төлбөртэй ашиглуулах бөгөөд эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч хүсэлт гаргасан бол сурах бичгийг худалдан авч болно.

11.8.Энэ хуулийн 11.7-д заасан төлбөрийн хэмжээг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн тогтооно.

11.9.Харааны бэрхшээлтэй, энэ хуулийн 7.2-т заасан суралцагчид зориулан сурах бичгийг хөрвүүлнэ. Үндэстний цөөнх, сонсголын бэрхшээлтэй хүүхдийн эх хэлний сурах бичгийг зохионо.

11.10.Суралцагчийн нас, сэтгэхүйн онцлог, сургалтын хөтөлбөрт нийцсэн нээлттэй эх сурвалж, хэрэглэгдэхүүнийг цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн сургалт, үйл ажиллагаанд ашиглаж болно.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ СУРАЛЦАГЧ, БАГШ, АЖИЛТАН

12 дугаар зүйл.Суралцагчийн эрх

12.1.Суралцагч Боловсролын ерөнхий хуульд зааснаас гадна дараах эрх эдэлнэ:

12.1.1.цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн орчинд аливаа хэлбэрийн хүчирхийлэл, дээрэлхэлт, дарамт, ялгаварлан гадуурхалтаас ангид, ээлтэй, аюулгүй, хамгаалагдсан орчинд суралцах;

12.1.2.суралцагч ерөнхий боловсролын сургуульд мөрдөх дүрэм журмыг боловсруулах, хэрэгжүүлэхэд оролцох;

12.1.3.өөрийн авьяас чадвараа хөгжүүлэх, сурлагын амжилтаа ахиулахад чиглэсэн дэмжлэг авах;

12.1.4.эрүүл мэнд болон хоол, хүнсний аюулгүй байдлыг хангасан, суралцагч өөрийгөө хөгжүүлэх нөхцөл боломжтой дотуур байраар хангагдах.

13 дугаар зүйл.Суралцагчийн үүрэг

13.1.Суралцагч Боловсролын ерөнхий хуульд зааснаас гадна дараах үүрэг хүлээнэ:

13.1.1.бие даан суралцах, хувь хүн, бүлэгтэй хамтран ажиллах, харилцааны ур чадвараа хөгжүүлэх;

13.1.2.ерөнхий боловсролын сургуулиас баталсан дүрэм, журмыг сахин биелүүлэх;

13.1.3.бусад суралцагчийг эрсдэлд оруулах үйлдэл гаргахгүй байх, сурах, сургах үйл ажиллагаанд саад учруулахгүй байх.

13.2.Ерөнхий боловсролын сургуулийн дүрэм, журмыг биелүүлээгүй суралцагч, түүний эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчид сургуулийн захирал бичгээр сануулга өгч, үндэслэлийг тайлбарлана.

13.3.Ерөнхий боловсролын сургуулийн суралцагч дүрэмт хувцастай байна.

14 дүгээр зүйл.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн ажилтан

14.1.Цэцэрлэгт эрхлэгч, арга зүйч, багш, багшийн туслах, эмч, тогооч болон бусад ажилтан ажиллана.

14.2.Цэцэрлэгийн нэг бүлэгт багш, багшийн туслах ажиллах бөгөөд бүлгийн хүүхдийн тоо, ялгаатай хэрэгцээнээс хамаарч ээлжийн багш ажиллуулна.

14.3.Ерөнхий боловсролын сургуульд захирал, сургалтын менежер, нийгмийн ажилтан, багш, сэтгэл зүйч, эмч, номын санч болон холбогдох хууль тогтоомжид заасан ажилтан ажиллана.

14.4.Дотуур байранд багш, бага ангийн хүүхэдтэй ажиллах багшийн туслах болон холбогдох хууль тогтоомжид заасан ажилтан ажиллана.

14.5.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийг Боловсролын ерөнхий хуульд заасан шаардлагыг хангасан эрхлэгч, захирал удирдана.

14.6.Цэцэрлэгт сэтгэл зүйч, хоол зүйч ажиллуулж болно.

15 дугаар зүйл.Багшийн ажил үүрэг

15.1.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн багш нь Боловсролын ерөнхий хуульд зааснаас гадна дараах ажил үүргийг гүйцэтгэнэ:

15.1.1.сургалт, үйл ажиллагааг үр дүнтэй төлөвлөн хэрэгжүүлж, боловсролын агуулгыг суралцагчид тогтоосон хугацаанд эзэмшүүлэх;

15.1.2.цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, дотуур байрны сургалт, үйл ажиллагааны орчинд суралцагчийн аюулгүй байдлыг хангах, хамгаалах, хариу арга хэмжээ авахтай холбоотой бусад хууль тогтоомжид заасан чиг үүргийг хэрэгжүүлэх;

15.1.3.суралцагчийн мэдлэг, чадвар, авьяасаа хөгжүүлэх, төлөвшихөд дэмжлэг үзүүлэх;

15.1.4.ажлын байрандаа өөрийгөө тасралтгүй хөгжүүлэх, мэргэжлийн бүлгийн үйл ажиллагаанд оролцох, хамтран ажиллах, шилдэг туршлагаа түгээн дэлгэрүүлэх;

15.1.5.сургалт, үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх танхим, лаборатори ажиллуулах;

15.1.6.хүүхдийн хөгжил, төлөвшил, сурах үйл явцын талаар эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчид ганцаарчилсан хэлбэрээр зөвлөгөө өгөх, холбогдох бусад байгууллагатай хамтран ажиллах.

15.2.Багш нь суралцагчийн ялгаатай хэрэгцээнд тохируулан хичээл, сургалтын үйл ажиллагааг зохион байгуулна.

15.3.Багш нь зайн, цахим болон холимог бүлгийн сургалт зохион байгуулах мэдлэг, чадвартай байна.

15.4.Багш нь суралцагчийн хувийн мэдээллийг холбогдох хууль тогтоомжид зааснаас бусад тохиолдолд ашиглахыг хориглоно.

15.5.Энэ хуулийн 27.2-т заасан суралцагчийн үнэлгээг бусдад задруулахыг хориглоно.

16 дугаар зүйл.Багшийн мэргэжлийн хөгжил

16.1.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн багшийг багш бэлтгэдэг их, дээд сургуульд бэлтгэнэ.

16.2.Багш нь дээд боловсролтой, багшлах эрхийн гэрчилгээтэй байна.

16.3.Багшид ур чадвар, сургалтын чанар, үр дүн, ажилласан жилийг харгалзан мэргэшлийн зэрэг олгоно.

16.4.Багшийн мэргэжлийн хөгжлийг дэмжих сургалт, үйл ажиллагааг цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, орон нутаг, үндэсний түвшинд зохион байгуулна.

16.5.Энэ хуулийн 16.4-т заасан цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн түвшинд зохион байгуулах багшийн мэргэжлийн хөгжлийг дэмжих сургалт, үйл ажиллагааг Боловсролын ерөнхий хуулийн 12.13-т заасан нэгж зохион байгуулна.

16.6.Ахлах ангийн сонгон судлах сургалтын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх багш тухайн чиглэлээр тусгайлан мэргэжил дээшлүүлсэн, магистр зэрэгтэй байна.

16.7.Багшийн мэргэжлийн мэдлэг, ур чадварыг үнэлэх ажлыг гурван жил тутамд зохион байгуулж, багшийн хөгжилд дэмжлэг үзүүлнэ.

16.8.Боловсролын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага энэ хуулийн 16.7-д заасан үнэлэх ажлыг төрийн бус байгууллага, мэргэжлийн холбоотой хамтран зохион байгуулж болно.

17 дугаар зүйл.Удирдах болон бусад ажилтны үүрэг

17.1.Цэцэрлэгийн эрхлэгч, ерөнхий боловсролын сургуулийн захирал нь дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

17.1.1.цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийг хөгжүүлэх бодлого, төлөвлөгөө, дүрэм, журам боловсруулах, түүний хэрэгжилтийг мэргэжлийн түвшинд зохион байгуулахад багш, суралцагч, эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, олон нийтийн оролцоо, түншлэлийг хангаж ажиллах;

17.1.2.цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн багш, ажилтныг тогтвортой ажиллах нөхцөл боломжийг бүрдүүлж, ажлын гүйцэтгэл, үр дүнг үнэлэх, урамшуулах;

17.1.3.хамран сургах тойргийн хүүхэд бүрийг цэцэрлэг, сургуульд бүрэн хамруулах, бүртгэх ажлыг зохион байгуулах, суралцагчийн хөгжил, төлөвшлийг дэмжих, сургалтын үйл ажиллагааны чанар, үр дүнг сайжруулахад багшид шаардлагатай мэргэжил, арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх;

17.1.4.сургалтын хөтөлбөр хэрэгжүүлэхэд шаардагдах техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж, урвалж бодис, хэрэглэгдэхүүн, сурах бичиг, ном, гарын авлагын хүртээмжийг нэмэгдүүлэх ажлыг зохион байгуулах, энэ асуудлаар олон нийтийн оролцоо, түншлэлийг хөгжүүлэх;

17.1.5.цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, дотуур байрны орчинд суралцагчийн хөгжих, оролцох, хамгаалуулах эрхийг хангах үйл ажиллагааг зохион байгуулах, эрсдэлд өртөхөөс урьдчилан сэргийлэх, тэдний эрүүл мэнд, аюулгүй байдлыг хангах, хяналт тавих;

17.1.6.суралцагчийн эрүүл мэндийг дэмжсэн, шим тэжээллэг, амин дэмээр баялаг хоол, хүнсний үйлчилгээ үзүүлэх ажлыг зохион байгуулах;

17.1.7.байгууллагын соёл төлөвшүүлэх, суралцагчид ээлтэй, хүртээмжтэй сургалтын орчин бүрдүүлэхэд хамт олныг манлайлан удирдах;

17.1.8.боловсролын чанар, үр дүнг суралцагч, эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, нутгийн өөрөө удирдах байгууллага болон захиргааны байгууллагад тухайн хичээлийн жилд тайлагнах;

17.1.9.энэ хуулийн 18.8-д заасан зөвлөлд арга зүйн болон санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх;

17.1.10.Төсвийн тухай хуулийн⁴ 16.5-д заасан бүрэн эрхийг хэрэгжүүлж, төсөв, санхүүгийн үйл ажиллагааны төлөвлөлт, гүйцэтгэл, хэрэгжилт, тайлагналттай холбоотой мэдээллийг багш, ажилтан, суралцагч, эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчид ил тод, нээлттэй, ойлгомжтой байдлаар мэдээлэх;

17.1.11.хуульд заасан бусад.

17.2.Сургалтын менежер, цэцэрлэгийн арга зүйч нь сургалтын төлөвлөгөө, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг мэргэжлийн удирдлагаар хангах, багшид мэргэжил, арга зүйн зөвлөгөө өгөх, дэмжлэг үзүүлэх, хамтран ажиллах, багш нарын хамтын ажиллагааг дэмжих замаар сургалтын чанарыг сайжруулах үндсэн үүрэгтэй.

17.3.Ерөнхий боловсролын сургуулийн нийгмийн ажилтан сургуулийн орчинд хүүхдийн эрхийг хамгаалах, хөгжлийг дэмжих, ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох, эрсдэл, хорт зуршлаас урьдчилан сэргийлэх, хамгаалахад чиглэсэн нийгмийн ажлын мэргэжлийн үйлчилгээг суралцагч, тэдний эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчид үзүүлнэ.

17.4.Ерөнхий боловсролын сургуулийн сэтгэл зүйч суралцагчийн сэтгэл зүйн тулгамдсан асуудлыг илрүүлэх, ганцаарчилсан болон бүлгээр сэтгэл зүйн дэмжлэг, үйлчилгээ үзүүлнэ. Шаардлагатай тохиолдолд багш, ажилтан, эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчид сэтгэл зүйн дэмжлэг, үйлчилгээ үзүүлнэ.

17.5.Энэ хуулийн 6.7, 14.1, 14.3-т заасан ажилтан сургалтын үйл ажиллагааг хэвийн явуулахад үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

17.6.Боловсролын ерөнхий хуулийн 10.2 дахь хэсэг, энэ хуулийн 13.1.2, 13.1.3-т заасан үүргээ биелүүлээгүй суралцагчийг ерөнхий боловсролын сургуулийн нийгмийн ажилтны болон сэтгэл зүйчийн зөвлөгөө, үйлчилгээнд хамруулж болно. Шаардлагатай тохиолдолд холбогдох хуульд заасан үйлчилгээнд холбон зуучилж болно.

17.7.Боловсролын ерөнхий хуулийн 40.3-т заасан эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчтэй байгуулах гэрээнд сургалтын төлбөр төлөх, хураамж авах харилцаанд багш, суралцагчийг оролцуулахыг хориглоно.

⁴ Төсвийн тухай хууль "Төрийн мэдээлэл" эмхэтгэлийн 2012 оны 03 дугаарт нийтлэгдсэн.

ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ БОЛОВСРОЛЫН СУРГАЛТЫН БАЙГУУЛЛАГА

18 дугаар зүйл.Сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсролын сургалтын байгууллага

18.1.Сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсрол эзэмшүүлэх сургалтын байгууллага нь цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль байна.

18.2.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн нэг бүлэгт суралцах суралцагчийн тоог боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

18.3.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль нь Боловсролын ерөнхий хуулийн 26.1.15-д заасан үлгэрчилсэн дүрэмд нийцсэн дүрэмтэй байна.

18.4.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль нь ялгаатай хэрэгцээтэй хүүхдийн суралцах, хөгжих үйлийг дэмжих ганцаарчилсан сургалт болон багш, суралцагч, эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчдэд зөвлөн туслах үйл ажиллагааг зохион байгуулах зориулалтын танхимтай байна.

18.5.Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн онцлог хэрэгцээнээс хамааран боловсролын болон дэмжих үйлчилгээ үзүүлэх чиг үүрэг бүхий цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль байж болно.

18.6.Энэ хуулийн 18.5-д заасан цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль нь эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч болон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэдтэй ажиллаж байгаа багшид мэргэжил, арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх үүрэгтэй.

18.7.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль нь үйл ажиллагаандаа өөрийн болон хөндлөнгийн үнэлгээ хийж, үнэлгээний үр дүнд үндэслэн байгууллагын үйл ажиллагаа, суралцагчийн хөгжил, сурлагын амжилтын чанар, үр дүнг тасралтгүй сайжруулна.

18.8.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуульд эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчийн болон суралцагчийн зөвлөл ажиллах бөгөөд үйл ажиллагааныхаа дүрмийг хурлаараа хэлэлцэн баталж мөрдөнө.

18.9.Ерөнхий боловсролын сургууль дотуур байртай байж болно. Дотуур байрны орчин, үйлчилгээний стандарт, техникийн зохицуулалтыг

Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуульд⁵ заасны дагуу баталж, мөрдөнө.

18.10.Ерөнхий боловсролын сургуулийн дотуур байранд амьдарч байгаа суралцагчид зориулан энэ хуулийн 20.10, 20.11-д заасан сургалт, үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг тусгайлан боловсруулж, хэрэгжүүлнэ.

18.11.Энэ хуулийн 18.10-т заасан хөтөлбөрийг Боловсролын ерөнхий хуулийн 38.1.2-т заасан зардлаас санхүүжүүлнэ.

18.12.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль нь номын сантай байх бөгөөд Номын сангийн тухай хуулийн⁶ 10.3-т заасан үйлчилгээ үзүүлнэ.

19 дүгээр зүйл.Цэцэрлэг

19.1.Цэцэрлэг нь сургуулийн өмнөх боловсролын зорилго, сургалтын хөтөлбөр хэрэгжүүлэх, хүүхдийг асрах, хамгаалах, тэдний хөгжил, төлөвшлийг дэмжсэн цогц үйл ажиллагаа эрхэлнэ.

19.2.Цэцэрлэг нь салбар бүлэгтэй байж болно.

19.3.Цэцэрлэг нь сургалт, үйл ажиллагааны цагийг уртасгах буюу богиносгох байдлаар зохицуулалт хийж болно.

20 дугаар зүйл.Ерөнхий боловсролын сургууль

20.1.Ерөнхий боловсролын сургууль нь ерөнхий боловсролын зорилго болон сургалтын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх, суралцагчийн хөгжил, төлөвшлийг дэмжсэн үйл ажиллагаа эрхэлнэ.

20.2.Ерөнхий боловсролын сургууль дараах бүтэцтэй байна:

20.2.1.бага сургууль, цэцэрлэг-бага сургуулийн цогцолбор /нэгээс тавдугаар ангитай/;

20.2.2.дунд сургууль /нэгээс есдүгээр ангитай/;

20.2.3.бүрэн дунд сургууль /нэгээс арван хоёрдугаар ангитай, эсхүл зургаагаас арван хоёрдугаар ангитай/;

20.2.4.ахлах сургууль /10-12 дугаар ангитай/.

⁵ Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хууль "Төрийн мэдээлэл" эмхэтгэлийн 2018 оны 10 дугаарт нийтлэгдсэн.

⁶ Номын сангийн тухай хууль "Төрийн мэдээлэл" эмхэтгэлийн 2015 оны 04 дугаарт нийтлэгдсэн.

20.3.Энэ хуулийн 20.2.3, 20.2.4-т заасан сургууль нь бүсийн болон аймаг, сум, дүүрэг дундын байж болно.

20.4.Энэ хуулийн 20.2-т заасан ерөнхий боловсролын сургуулийн бүтцийг тогтооход хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, хүн амын нягтаршил, газар зүйн байршил зэрэг хүчин зүйлийг харгалзана.

20.5.Ерөнхий боловсролын сургууль нь дунд ангиас математик, байгалийн ухаан, техник-технологии, хэл, урлаг, спортын зэрэг чиглэлээр суралцагчийн авьяас, чадварыг хөгжүүлэх төрөлжсөн сургалт зохион байгуулж болно.

20.6.Ахлах сургууль нь сургалтын хөтөлбөрийн онцлогоос хамааран төрөлжиж болно.

20.7.Төрөлжсөн сургалтын хөтөлбөрт тавих шаардлага болон нэмэлт зардал, сургалт зохион байгуулах журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

20.8.Энэ хуулийн 20.5, 20.6-д заасан төрөлжсөн сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөөг энэ хуулийн 20.7-д заасан журамд нийцүүлэн ерөнхий боловсролын сургуулийн захирал сургуулийн зөвлөлөөр хэлэлцүүлж батална.

20.9.Төрөлжсөн болон олон улсын хөтөлбөр хэрэгжүүлэх эрх бүхий ерөнхий боловсролын сургууль энэ хуулийн 9 дүгээр зүйлд заасан агуулгыг суралцагчид заавал эзэмшүүлнэ.

20.10.Суралцагчийн суралцах үйл ажиллагаа, хөгжил төлөвшлийг дэмжих, ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгоход чиглэсэн хичээлээс гадуурх сургалт, үйл ажиллагаа нь ерөнхий боловсролын сургуулийн үйл ажиллагааны салшгүй хэсэг байна.

20.11.Ерөнхий боловсролын сургууль нь суралцагчийн авьяасыг дэмжих нэмэлт сургалтын хөтөлбөрийг боловсруулан хэрэгжүүлж болно.

20.12.Ерөнхий боловсролын сургууль нь дотуур байранд амьдарч байгаа суралцагчийн аюулгүй байдлыг хангах, хамгаалах үүрэгтэй.

20.13.Ерөнхий боловсролын сургууль нь сургууль завсардсан хүүхэд, насанд хүрэгчдэд ерөнхий боловсролыг Боловсролын ерөнхий хуулийн 8.1-д заасан хэлбэрээр нөхөн эзэмшүүлэх, сургуулийн насны хүүхдийг сургуульд үргэлжлүүлэн суралцахад дэмжлэг үзүүлнэ.

20.14.Ерөнхий боловсрол нөхөн эзэмшүүлэхэд энэ хуулийн 10.4-т заасан сургалтын хөтөлбөрийг мөрдөнө.

20.15.Энэ хуулийн 20.10, 20.11-д заасан сургалт, үйл ажиллагааг үлгэрчилсэн хөтөлбөр, хуваарийн дагуу холбогдох байгууллага, эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, иргэдтэй хамтран зохион байгуулна.

20.16.Энэ хуулийн 20.10-т заасан хичээлээс гадуурх сургалт, үйл ажиллагааны үлгэрчилсэн хөтөлбөрийг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

21 дүгээр зүйл.Сургуулийн өмнөх боловсролын сургалт, үйл ажиллагааны зохион байгуулалт

21.1.Сургуулийн өмнөх боловсролын сургалт, үйл ажиллагаа нь Боловсролын ерөнхий хуулийн 8.1-д зааснаас гадна зохион байгуулалтын дараах хэлбэртэй байна:

21.1.1.цэцэрлэгт хамрагдаж байгаа хүүхдэд сургуулийн өмнөх боловсрол эзэмшүүлэх үндсэн сургалт, үйл ажиллагаа;

21.1.2.цэцэрлэгийн үндсэн сургалтад хамрагдах боломжгүй хүүхдэд сургуулийн өмнөх боловсрол эзэмшүүлэх хувилбарт сургалт, үйл ажиллагаа.

21.2.Энэ хуулийн 21.1.1-д заасан сургалтыг бүлгээр зохион байгуулна.

21.3.Энэ хуулийн 21.1.1, 21.1.2-т заасан сургалт зохион байгуулах журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

21.4.Сургалт, үйл ажиллагааг бага, дунд, ахлах болон бэлтгэл, холимог бүлгээр зохион байгуулна.

21.5.Хувилбарт сургалтад энэ хуулийн 5.1-д заасан хугацаа хамаарахгүй.

22 дугаар зүйл.Ерөнхий боловсролын сургуулийн сургалтын зохион байгуулалт

22.1.Ерөнхий боловсролын сургуулийн сургалтыг бага, дунд, ахлах анги, бүлгээр зохион байгуулна.

22.2.Ерөнхий боловсролын сургууль нь нэг бүлэгт суралцах суралцагчийн тоо, суралцагчийн ялгаатай хэрэгцээнээс хамаарч холимог бүлгээр хичээллэж болно.

22.3.Ахлах ангид сонгон судлах хичээлийг холимог бүлгээр зохион байгуулж болно.

22.4.Суралцагчийг ерөнхий боловсролын сургуулийн орчинд дасан зохицоход дэмжлэг үзүүлэх, сургалтын агуулгыг нөхөх зорилгоор энэ хуулийн 20.10, 20.11-д заасан сургалт үйл ажиллагаа, нэмэлт сургалтын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.

22.5.Ахлах ангид суралцагчийг дараагийн түвшний сургалтын байгууллагад үргэлжлүүлэн суралцахад бэлтгэнэ.

22.6.Ерөнхий боловсролын сургууль нь Боловсролын ерөнхий хуулийн 26.1.11-д заасан журмыг баримтлан зайн болон цахим сургалтыг зохион байгуулна.

22.7.Эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчийн хүсэлтээр бага боловсролыг гэрийн сургалтаар эзэмшүүлж болох бөгөөд гэрийн сургалт зохион байгуулах, түүнд хяналт тавих журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

23 дугаар зүйл.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн өөрийн удирдлага

23.1.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн өөрийн удирдлагыг Боловсролын ерөнхий хуулийн 34.2-т заасан зөвлөл хэрэгжүүлнэ.

23.2.Зөвлөл нь цэцэрлэг, сургуулийн сургалт, үйл ажиллагаа, суралцагчийн хөгжилд дэмжлэг үзүүлэх зорилготой ба дараах үндсэн чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

23.2.1.цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль хөгжүүлэх төлөвлөгөө боловсруулах, хэрэгжүүлэх явцад санал, дүгнэлт гаргах;

23.2.2.суралцагчийн хөгжил, төлөвшлийг дэмжих, сурлагын хоцрогдол үүсэхээс сэргийлэх, сургалтын аюулгүй орчин бүрдүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагааг энэ хуулийн 18.8-д заасан зөвлөлтэй хамтран зохион байгуулах;

23.2.3.суралцагчийн санаачилсан нийгэм хүмүүнлэгийн сайн дурын үйл ажиллагааг дэмжих, хамтран зохион байгуулах;

23.2.4.суралцагч, багш, цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн хамт олонтой хамтран ажиллах;

23.2.5.цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургууль, дотуур байрны орчинд аливаа дарамт, ялгаварлан гадуурхалт, хүчирхийлэл, үе тэнгийн дээрэлхэлтээс сэргийлэх, хүүхэд хамгааллын хөтөлбөр, төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн явц, тайланг хэлэлцэх;

23.2.6.Боловсролын ерөнхий хуулийн 40.3-т заасан гэрээнд тусгах саналыг цэцэрлэгийн эрхлэгч, ерөнхий боловсролын сургуулийн захиралд хүргүүлэх, гэрээний хэрэгжилтийг хэлэлцэх;

23.2.7.цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн санхүүжилт, хөрөнгө оруулалт, төсвийн төлөвлөлтөд хэрэгжүүлэх арга хэмжээ, төслийг эрэмбэлэх, шийдвэрлүүлэх, санал өгөх;

23.2.8.цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн санхүүгийн тайланд хийсэн аудитын дүгнэлттэй танилцах.

23.3.Зөвлөлийг цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн дундын хэлбэрээр байгуулж болно.

23.4.Зөвлөлийн дарга, гишүүд шударга, хариуцлагатай, ёс зүйтэй ажиллана.

23.5.Зөвлөл нь хичээлийн жилд хоёроос доошгүй удаа үйл ажиллагааны болон санхүүгийн тайланг цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн багш, ажилтан, эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчид танилцуулна.

24 дүгээр зүйл.Зөвлөлийн төлөөлөл, бүрэн эрхийн хугацаа

24.1.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн зөвлөл нь үүсгэн байгуулагч, багш, ажилтан, суралцагч, эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч болон төгсөгч зэрэг бусад сонирхлын бүлгийн төлөөллөөс бүрдсэн долоогоос арван нэгэн хүний бүрэлдэхүүнтэй байна.

24.2.Зөвлөлийн бүрэлдэхүүн дэх үүсгэн байгуулагчийн төлөөлөл нь нийт гишүүдийн 51 хувиас доошгүй байна.

24.3.Зөвлөлийн бүрэлдэхүүний төлөөлөл тус бүрийг хамт олны хурлаас нээлттэйгээр нэр дэвшүүлж, 3-5 жилийн хугацаагаар сонгоно.

24.4.Цэцэрлэгийн эрхлэгч, ерөнхий боловсролын сургуулийн захирал нь зөвлөлийг үйл ажиллагаа явуулах нөхцөл, боломжоор хангана.

24.5.Зөвлөл нь сургалтын байгууллагын болон санхүүгийн, цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн удирдлагын үйл ажиллагааны тайланг хэлэлцэж, дүгнэлтийг эрх бүхий этгээдэд хүргүүлнэ.

24.6.Зөвлөлийн үйл ажиллагаа явуулахад шаардлагатай зардлыг байгууллагын болон бусад эх үүсвэрээс санхүүжүүлнэ.

24.7.Зөвлөл нь өөрийн үйл ажиллагааны дүрмийг баталж мөрдөнө.

24.8.Зөвлөлийн бүрэлдэхүүнд цэцэрлэгийн эрхлэгч, сургуулийн захирал орохыг хориглоно.

25 дугаар зүйл.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн мэргэжил, арга зүйн удирдлага

25.1.Цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн мэргэжил, арга зүйн удирдлагыг багш нарын зөвлөл, мэргэжлийн багш нарын бүлэг хэрэгжүүлнэ.

25.2.Багш нарын зөвлөл, мэргэжлийн багш нарын бүлэг нь дараах үндсэн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулна:

25.2.1.цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн багшийн мэргэжлийн хөгжлийн хэрэгцээг тодорхойлох;

25.2.2.багшийн мэргэжлийн хөгжлийг дэмжих;

25.2.3.суралцагчид амжилттай суралцах, хөгжих, төлөвшихөд нь дэмжлэг үзүүлэх.

25.3.Багш нарын зөвлөл, мэргэжлийн багш нарын бүлгийн ажиллах журмыг цэцэрлэгийн эрхлэгч, сургуулийн захирал баталж мөрдүүлнэ.

25.4.Багшийн мэргэжлийн хөгжлийг дэмжих сургалт, үйл ажиллагааг энэ хуулийн 16.5-д заасан нэгжтэй хамтран зохион байгуулна.

ДОЛДУГААР БҮЛЭГ БОЛОВСРОЛЫН БОЛОН СУРАЛЦАГЧИЙН ҮНЭЛГЭЭ

26 дугаар зүйл.Боловсролын үнэлгээ, хяналт-шинжилгээ

26.1.Боловсролын үнэлгээ, хяналт-шинжилгээ /цаашид “боловсролын үнэлгээ” гэх/ нь сургалтын чанарыг баталгаажуулж, багш, суралцагчийн хөгжлийг дэмжих, боловсролын бодлого, төлөвлөлтийг сайжруулахад чиглэнэ.

26.2.Сургуульд бэлтгэгдсэн байдлын үнэлгээгээр хүүхдийн сургуульд суралцахад шаардлагатай мэдлэг, чадвар, хандлагын түвшинг тогтооно.

26.3.Боловсролын үнэлгээг Боловсролын ерөнхий хуулийн 17.11-д заасан Боловсролын үнэлгээ, арга зүйн байгууллага зохион байгуулж, дүгнэлт, зөвлөмж гаргана.

26.4.Боловсролын үнэлгээ хийхэд тухайн боловсролын байгууллага, орон нутгийн мэргэжлийн байгууллага болон сонирхлын талын оролцоог хангана.

26.5.Боловсролын үнэлгээний үр дүнг үнэлгээнд оролцогчид мэдээлж, дэмжих үйл ажиллагааг хамтран зохион байгуулах арга хэмжээг авна.

26.6.Энэ хуулийн 18.7-д заасан үнэлгээ хийх журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

26.7.Боловсролын үнэлгээний мэдээллийг Боловсролын ерөнхий хуулийн 17.11-д заасан Боловсролын үнэлгээ, арга зүйн байгууллага боловсролын цахим мэдээллийн санд оруулна.

27 дугаар зүйл.Суралцагчийн үнэлгээ

27.1.Суралцагчийн үнэлгээ нь тэдний хөгжлийг дэмжих, сурлагын амжилтаа ахиулахад суралцагчид туслахад чиглэнэ.

27.2.Суралцагчийг сургалтын явц, анги дэвших, сургууль төгсөхөд үнэлнэ.

27.3.Ерөнхий боловсролын сургуулийн нэгээс гуравдугаар ангийн суралцагчид тоон болон үсгэн үнэлгээ хэрэглэхгүй.

27.4.Анги дэвших үнэлгээг ерөнхий боловсролын сургууль, сургууль төгсөх үнэлгээг Боловсролын ерөнхий хуулийн 28 дугаар зүйлд заасан орон нутгийн байгууллага зохион байгуулна.

27.5.Ерөнхий боловсролын сургууль төгсөх үнэлгээнд үндэслэн төгсөгчид боловсролын баримт бичиг олгоно.

27.6.Суралцагч, эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчийн саналыг үндэслэн давтан сурах боломжийг суралцагчид олгож болно.

27.7.Боловсролын болон суралцагчийн үнэлгээний журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

НАЙМДУГААР БҮЛЭГ
НУТГИЙН ӨӨРӨӨ УДИРДАХ БАЙГУУЛЛАГА БОЛОН ЗАХИРГААНЫ
БАЙГУУЛЛАГЫН ҮҮРЭГ, ОРОЛЦОО

28 дугаар зүйл. Нутгийн удирдлагын үүрэг, хариуцлага

28.1. Нутгийн өөрөө удирдах байгууллага болон захиргааны байгууллага нь боловсролыг хөгжүүлэх орон нутгийн төлөвлөгөөг боловсруулан хэрэгжүүлнэ.

28.2. Нутгийн өөрөө удирдах байгууллага болон захиргааны байгууллага нь тухайн нутаг дэвсгэртээ оршин суудаг таван настай хүүхдийг сургуулийн өмнөх боловсролд, сургуулийн насны хүүхдийг ерөнхий боловсролд хамруулахад захиргааны дэмжлэг үзүүлнэ.

28.3. Энэ хуулийн 4.6-д заасан хүүхдэд дэмжлэг үзүүлэх ажлыг орон нутгийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуультай хамтран зохион байгуулна.

28.4. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуулийн сургалт, үйл ажиллагаанд шаардлагатай тоглоом наадгай, хэрэглэгдэхүүн, техник хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжөөр хангана.

28.5. Суралцагч зайн, цахим хэлбэрээр боловсрол эзэмшихэд зориулсан харилцаа холбоо, цахим технологийн дэд бүтцийг бүрдүүлнэ.

28.6. Нутгийн өөрөө удирдах байгууллага болон захиргааны байгууллага энэ хуулийн 28.1-д заасан төлөвлөгөөнд тэгш хамран сургах чиглэлээр дараах үйл ажиллагааг тусган хэрэгжүүлнэ:

28.6.1. нийгмийн халамжийн дэмжлэг, туслалцаа зайлшгүй шаардлагатай суралцагчид боловсрол эзэмшихэд санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх;

28.6.2. шаардлагатай суралцагчид аюулгүй тээвэр, дотуур байрны үйлчилгээ үзүүлэх;

28.6.3. энэ хуулийн 6.2-т заасан орчин бүрдүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх;

28.6.4. хөгжлийн бэрхшээлтэй суралцагчид боловсрол олгох үйл ажиллагааг дэмжих;

28.6.5. ерөнхий боловсролын сургууль завсардсан сургуулийн насны хүүхдэд боловсрол нөхөн эзэмшүүлж, ерөнхий боловсролын сургуульд үргэлжлүүлэн суралцахад дэмжлэг үзүүлэх.

28.7.Нутгийн өөрөө удирдах байгууллага болон захиргааны байгууллага дотуур байранд амьдарч байгаа суралцагчийн эрүүл мэнд болон хоол хүнсний аюулгүй байдлыг хангаж хэвийн амьдрах, сурч боловсрох нөхцөлийг бүрдүүлнэ.

28.8.Боловсролын байгууллагын барилга байгууламж түүний засвар үйлчилгээг хариуцаж сургалтын үйл ажиллагаа хэвийн явуулах нөхцөлийг хангана.

28.9.Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн⁷ 27.5.2, 27.5.3-т заасан үйлчилгээг төлөөлөн хэрэгжүүлэхээр томилсон этгээдтэй байгуулах гэрээнд харьяалах нутаг дэвсгэрийн хүүхдийг цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуульд тэгш хамруулах, боловсролын чанарыг ахиулах талаар тусгана.

28.10.Ерөнхий боловсролын сургуулийн суралцагчийн эрүүл мэндийн хяналт, тандалтын цахим бүртгэлийн сан бүрдүүлэх, холбогдох хуульд заасан урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэх үзлэг, шинжилгээ, оношилгоонд суралцагчийг тодорхой насны давтамжтай хамруулах үйл ажиллагааг эрх бүхий этгээдийн баталсан журмын дагуу харьяалах нутаг дэвсгэртээ зохион байгуулна.

ЕСДҮГЭЭР БҮЛЭГ БУСАД ЗҮЙЛ

29 дүгээр зүйл.Хууль зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага

29.1.Энэ хуулийг зөрчсөн үйлдэл нь гэмт хэргийн шинжгүй бол Төрийн албаны тухай хууль⁸, Хөдөлмөрийн тухай хуульд⁹ заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

29.2.Энэ хуулийг зөрчсөн хүн, хуулийн этгээдэд Эрүүгийн хууль¹⁰, эсхүл Зөрчлийн тухай хуульд¹¹ заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

⁷ Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2021 оны 07 дугаарт нийтлэгдсэн.

⁸ Төрийн албаны тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2018 оны 01 дугаарт нийтлэгдсэн.

⁹ Хөдөлмөрийн тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2021 оны 31 дугаарт нийтлэгдсэн.

¹⁰ Эрүүгийн хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2016 оны 07 дугаарт нийтлэгдсэн.

¹¹ Зөрчлийн тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2017 оны 24 дугаарт нийтлэгдсэн.

- [illegible]

1930

[illegible]

உயர்வு

[illegible]

٢٦ قسم اول... مستخدمين در بعضی شهرهای مهم در پاکستان، هند و افغانستان

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

۵. کشتن نخل... کسب و کار در کشتن

۶. کسب و کار در کشتن... کسب و کار در کشتن

[illegible][illegible][illegible]

سفر رمضان سنة ١٠٥٠ هـ
مكة المكرمة / مكة

==/==

٥٠٤ - ٥٠٦ / جنتي سرگ / ...

[illegible][illegible]

٢٠٥٦. كيمبرلين فوهرر من ميجر اسرير ريكز بيجير. وينشيل لير ميسر. مچنلند - مچنلند. رير.

[illegible][illegible]

- [illegible]

جاء في كتابه: "الطريق إلى الله".

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 07 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

МЭРГЭЖЛИЙН БОЛОН ТЕХНИКИЙН БОЛОВСРОЛ, СУРГАЛТЫН ТУХАЙ /Шинэчилсэн найруулга/

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тогтолцоо, түншлэл, санхүүжилт, уг харилцаанд оролцогчийн эрх, үүрэгтэй холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын хууль тогтоомж

2.1.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль¹, Боловсролын ерөнхий хууль², Хөдөлмөрийн тухай хууль³, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль⁴, Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хууль⁵, энэ хууль болон эдгээр хуультай нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.2.Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

3 дугаар зүйл.Хуулийн нэр томьёоны тодорхойлолт

3.1.Энэ хуульд хэрэглэсэн дараах нэр томьёог доор дурдсан утгаар ойлгоно:

3.1.1.“чадамжид суурилсан сургалт” гэж ажил, мэргэжлийн стандартад тодорхойлсон чадамж эзэмшихэд чиглэсэн сургалтын үйл ажиллагааг;

¹ Монгол Улсын Үндсэн хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 1992 оны 01 дугаарт нийтлэгдсэн.

² Боловсролын ерөнхий хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2023 оны 27 дугаарт нийтлэгдсэн.

³ Хөдөлмөрийн тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2021 оны 31 дугаарт нийтлэгдсэн.

⁴ Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2008 оны 21 дугаарт нийтлэгдсэн.

⁵ Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2011 оны 40 дугаарт нийтлэгдсэн.

3.1.2.“чадамж” гэж мэдлэг, ур чадвар, хандлагын цогцыг;
3.1.3.“чадамжийн нэгж” гэж тодорхой ажил, мэргэжлийн чадамж эзэмшихэд чиглэсэн харилцан уялдаа бүхий сургалтын хөтөлбөрийн бүрэлдэхүүнийг;

3.1.4.“мэргэшил” гэж хөдөлмөр эрхлэхэд шаардагдах чадамжийг;

3.1.5.“мэргэшлийн түвшин” гэж ажил мэргэжлийн стандартаар тодорхойлсон мэргэшлийн шатлалыг;

3.1.6.“мэргэжлийн сургалт” гэж хувь хүний хэрэгцээнд нийцсэн, эсхүл хөдөлмөр эрхлэхэд шаардагдах чадамжийг богино хугацаанд эзэмших сургалтыг;

3.1.7.“мэргэжлийн боловсрол” гэж мэргэжлийн үйл ажиллагааг гүйцэтгэх хэрэгцээнд нийцүүлж эзэмших боловсролын түвшнийг;

3.1.8.“техникийн боловсрол” гэж техник, технологийн үйл ажиллагааг гүйцэтгэх, удирдах хэрэгцээнд нийцүүлж эзэмших боловсролын түвшнийг;

3.1.9.“мэргэшүүлэх сургалт” гэж иргэнийг мэргэжлийн чиглэлээр давтан сургах, мэргэшлийн түвшин ахиулах сургалтыг;

3.1.10.“хосмог сургалт” гэж сургалтын байгууллага болон үйлдвэрлэлийн орчин, ажлын байранд сургалтыг хослуулан зохион байгуулахыг;

3.1.11.“эзэмшсэн мэдлэг, ур чадвар” гэж иргэн албан бус боловсрол, эсхүл амьдралын орчинд суралцаж эзэмшсэн чадамжийг;

3.1.12.“дадлагажуулагч” гэж суралцагчийг үйлдвэрлэлийн орчинд дагалдуулан сургах, ур чадвар эзэмшүүлэх үүрэг бүхий, арга зүйн сургалтад хамрагдсан ажилтныг.

4 дүгээр зүйл.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын зорилго

4.1.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын зорилго нь нийгмийн хөгжил, эдийн засгийн бүтээмжийг дэмжих, хөдөлмөрийн зах зээл, ур чадварын эрэлт, шаардлагад нийцсэн мэргэжлийн ур чадвар бүхий иргэн бэлтгэж, мэргэшлийн түвшин ахиулах, тасралтгүй хөгжих хэрэгцээг хангахад оршино.

5 дугаар зүйл.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын үйл ажиллагаанд баримтлах зарчим

5.1.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын бодлого, үйл ажиллагаанд Боловсролын ерөнхий хуульд зааснаас гадна дараах зарчмыг баримтална:

5.1.1.хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлт, шаардлагад нийцсэн байх;

5.1.2.түншлэлд суурилсан байх;

5.1.3.хөгжлийн бодлогод нийцсэн байх;

5.1.4.хөдөлмөр эрхлэлт, ур чадварын хөгжлийг дэмжсэн байх.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ МЭРГЭЖЛИЙН БОЛОН ТЕХНИКИЙН БОЛОВСРОЛ, СУРГАЛТЫН АГУУЛГА, ХӨТӨЛБӨР, СТАНДАРТ

6 дугаар зүйл.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын агуулга, хөтөлбөр

6.1.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын агуулга энэ хуулийн 4.1-д заасан зорилгыг хэрэгжүүлэхэд чиглэнэ.

6.2.Мэргэжлийн боловсролын агуулгыг суралцагчид хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлт, ажлын байранд тавигдах шаардлагыг хангасан, мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэхэд шаардагдах чадамж, хувиараа хөдөлмөр эрхлэх ур чадвар эзэмшүүлж, мэргэжил олгох чиглэлээр тогтооно.

6.3.Техникийн боловсролын агуулгыг суралцагчид хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлт, ажлын байранд тавигдах шаардлагыг хангасан, техник, технологийн үйл ажиллагааг удирдах, гүйцэтгэх чадамж, хувиараа хөдөлмөр эрхлэх ур чадвар эзэмшүүлж, мэргэжил олгох чиглэлээр тогтооно.

6.4.Мэргэжлийн сургалтын агуулгыг суралцагчид мэргэшлийн түвшний ур чадвар, чадамжийг эзэмшүүлэх, мэргэшлийн түвшин ахиулах чиглэлээр тогтооно.

6.5.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын агуулгыг багц цагаар тооцох бөгөөд дараагийн боловсролын түвшинд дүйцүүлнэ.

6.6.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын багц цаг тооцох, дүйцүүлэх журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

6.7.Энэ хуулийн 6.2, 6.4-т заасан агуулгыг чадамжид суурилсан сургалтын хөтөлбөрөөр хэрэгжүүлнэ.

6.8.Сургалтын хөтөлбөрийг түншлэлийн оролцоог хангаж ажил, мэргэжлийн стандартад нийцүүлэн энэ хуулийн 9.1-д заасан сургалтын байгууллага боловсруулна.

6.9.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын хөтөлбөр нь ерөнхий болон мэргэжлийн суурь, мэргэшүүлэх хэсэгтэй байна.

6.10.Сургалтын байгууллага нь суралцагчийн ялгаатай хэрэгцээ, үр чадварын түвшинг харгалзан энэ хуулийн 6.7-д заасан сургалтын хөтөлбөрт тохируулга хийж болно.

6.11.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын хөтөлбөрт дүгнэлт гаргах, баталгаажуулах журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

6.12.Сургалтын хөтөлбөрт тавих шаардлага, сургалтын хөтөлбөрийн загварыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

6.13.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролд ижил түвшний олон улсын болон хамтарсан сургалтын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж болно.

6.14.Энэ хуулийн 6.13-т заасан хөтөлбөрийн сургалттай мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага байгуулахад боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас зөвшөөрөл олгоно.

6.15.Мэргэжлийн сургалтын хөтөлбөрт дүгнэлт гаргах, баталгаажуулах журмыг боловсролын болон хөдөлмөрийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүд хамтран батална.

7 дугаар зүйл.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын стандарт

7.1.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын стандарт нь Боловсролын ерөнхий хуулийн 16.1-д зааснаас гадна мэргэжлийн болон техникийн боловсролын үнэлгээнд тавих нийтлэг шаардлагыг тодорхойлно.

7.2.Энэ хуулийн 7.1-д заасан стандартыг Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуульд⁶ заасны дагуу эрх бүхий байгууллага батална.

8 дугаар зүйл.Чанарын баталгаажуулалт

8.1.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагч, төгсөгчийн мэдлэг, ур чадвар, чадамжийг үнэлж, баталгаажуулах журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

8.2.Эзэмшсэн мэдлэг, ур чадварыг үнэлж, баталгаажуулах зохицуулалтыг Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 17.4-т заасны дагуу хэрэгжүүлнэ.

8.3.Мэргэжлийн сургалтын байгууллагын төгсөгчийн чадамжийг үнэлэх, баталгаажуулах, гэрчилгээжүүлэх журмыг боловсролын болон хөдөлмөрийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүд хамтран батална.

8.4.Магадлан итгэмжлэлийг Боловсролын ерөнхий хуулийн 17.13-т заасан Боловсролын чанарын баталгаажуулалт-магадлан итгэмжлэлийн байгууллага мөн хуулийн 26.1.8-д заасан журмын дагуу хэрэгжүүлнэ.

8.5.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагыг таван жил тутам магадлан итгэмжилнэ.

8.6.Боловсролын ерөнхий хуулийн 25.1.3-т заасан мэргэжлийн болон техникийн боловсролын эрэлттэй, тэргүүлэх мэргэжлийн хөтөлбөрийг заавал магадлан итгэмжилнэ.

8.7.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага Боловсролын ерөнхий хуулийн 35.7-д заасны дагуу дотоод чанарын баталгаажуулалтыг хэрэгжүүлнэ.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ МЭРГЭЖЛИЙН БОЛОН ТЕХНИКИЙН БОЛОВСРОЛ, СУРГАЛТЫН БАЙГУУЛЛАГА, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

9 дүгээр зүйл.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын байгууллага

⁶ Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хууль "Төрийн мэдээлэл" эмхэтгэлийн 2018 оны 10 дугаарт нийтлэгдсэн.

9.1.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын байгууллага нь техникийн боловсролын, мэргэжлийн боловсролын, мэргэжлийн сургалтын гэсэн ангилалтай байна.

9.2.Техникийн боловсролын сургалтын байгууллага нь политехник коллеж байна.

9.3.Мэргэжлийн боловсролын сургалтын байгууллага нь мэргэжлийн боловсролын сургууль байна.

9.4.Мэргэжлийн сургалтын байгууллага нь сургалтын төв байна.

9.5.Политехник коллеж нь мэргэжлийн боловсролын, мэргэжлийн сургалтын болон бүрэн дунд боловсролын сургалтын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж болно.

9.6.Мэргэжлийн боловсролын сургууль нь мэргэжлийн сургалтын болон бүрэн дунд боловсролын сургалтын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж болно.

9.7.Мэргэжлийн сургалтын төв нь мэргэжлийн анхан шатны ур чадвар эзэмшүүлэх, мэргэшүүлэх сургалтыг эрхэлнэ.

9.8.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын зохион байгуулалтын бүтцийн үндсэн болон бусад нэгжийн эрх, үүрэг, хариуцлагыг тухайн сургалтын байгууллагын дүрмээр тогтооно.

9.9.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагыг эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэл, хүн амын төвлөрөл, бүсчилсэн хөгжлийн бодлогод нийцүүлэн төрөлжүүлж болно.

9.10.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага нь сургалт, үйлдвэрлэлийн цогцолбор, хотхоны зохион байгуулалттай байж болно.

9.11.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын зохион байгуулалтын нэгж нь тэнхим, Багшийн хөгжлийг дэмжих тухай хуулийн⁷ 7.1-д заасан төв байна.

9.12.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага харьяалалдаа чадамжийн төв, салбар дундын дадлагын бааз, гарааны компани, бизнес инкубатор төв, туслах аж ахуйтай байж болно.

⁷ Багшийн хөгжлийг дэмжих тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2018 оны 31 дугаарт нийтлэгдсэн.

9.13.Энэ хуулийн 9.12-т заасан чадамжийн төв, дадлагын баазад тавих нийтлэг шаардлагыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

9.14.Энэ хуулийн 9.12-т заасан чадамжийн төв, дадлагын бааз, туслах аж ахуй нь өөрийн үйл ажиллагаанаас орлого олж болно.

9.15.Энэ хуулийн 9.1-д заасан сургалтын байгууллага нь суралцагчид сургалтад ашиглах техник, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэл, сургалтын хэрэглэгдэхүүнийг үнэ төлбөргүй ашиглуулна.

9.16.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага дотуур байртай байж болно. Дотуур байранд тавих шаардлагыг стандарт, техникийн зохицуулалтаар тогтооно.

10 дугаар зүйл.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын чиг үүрэг

10.1.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага нь дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

10.1.1.мэргэжлийн болон техникийн боловсрол олгох сургалт, мэргэжлийн сургалтыг зохион байгуулах;

10.1.2.элсэлт, төгсөлтийг Боловсролын ерөнхий хуулийн 26.1.22-т заасан журмын дагуу зохион байгуулах;

10.1.3.энэ хуулийн 9.12-т заасан байгууллагаар дамжуулан үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх, судалгаа хийх, зөвлөн туслах;

10.1.4.зээмшсэн мэдлэг, ур чадварын үнэлгээг түншлэгч талтай хамтран зохион байгуулах;

10.1.5.өөрийн үйл ажиллагаанаас гадна Төсвийн тухай хуулийн⁸ 44.1-д заасан туслах үйл ажиллагаанаас орлого олох;

10.1.6.туслах үйл ажиллагааны үр дүнд бий болох өөрийн орлогыг холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу зарцуулах;

10.1.7.гадаад, дотоодын мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагатай эрх хэмжээний хүрээнд хууль тогтоомжид заасны дагуу хамтран ажиллах;

⁸ Төсвийн тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2012 оны 03 дугаарт нийтлэгдсэн.

10.1.8.иргэнд боловсрол, мэргэжил эзэмших, мэргэшил болон ур чадвараа дээшлүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх;

10.1.9.хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн шаардлагад нийцсэн байгаль орчинд ээлтэй, жендэрийн мэдрэмжтэй, хүртээмжтэй сургалтын орчин бүрдүүлэх;

10.1.10.түншлэлийг хэрэгжүүлэх;

10.1.11.хуульд заасан бусад.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ МЭРГЭЖЛИЙН БОЛОН ТЕХНИКИЙН БОЛОВСРОЛЫН СУРГАЛТ, ЭЛСЭЛТ, ТӨГСӨЛТ

11 дүгээр зүйл.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалт

11.1.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалт нь онолын, сургууль дээрх дадлага, үйлдвэрлэлийн дадлага гэсэн бүрэлдэхүүнтэй, сургалтын байгууллага болон ажлын байран дахь, хосмог, зайны болон цахим сургалтын хэлбэртэй байна.

11.2.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын үйл ажиллагаанд тавих шаардлага, сургалт зохион байгуулах журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

11.3.Хосмог сургалтыг Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 63 дугаар зүйлд заасныг үндэслэн зохион байгуулна.

11.4.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын хичээлийн жилийн эхлэх, дуусах, үргэлжлэх хугацаа, зохион байгуулалтыг сургалтын төлөвлөгөөгөөр зохицуулна. Тухайн салбар, мэргэжлийн онцлогоос хамаарч уян хатан зохицуулалт хийж болно.

11.5.Мэргэжлийн сургалтын байгууллагад тавих шаардлагыг боловсролын болон хөдөлмөрийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүд хамтран батална.

12 дугаар зүйл.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын элсэлт, төгсөлт

12.1.Техникийн боловсролын сургалтын хөтөлбөрт бүрэн дунд болон түүнээс дээш боловсрол эзэмшсэн хүнийг элсүүлнэ.

12.2.Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын хөтөлбөрт суурь боловсрол эзэмшсэн, эсхүл насанд хүрсэн хүнийг элсүүлнэ.

12.3.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын хөтөлбөрт суралцагч элсүүлэхэд Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хуулийн⁹ 12.7-д заасныг баримтална.

12.4.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын төгсөгч хувиараа хөдөлмөр эрхлэх, бизнесээ хөгжүүлэхийг дэмжиж төрөөс хөнгөлөлттэй зээл олгож болно.

12.5.Энэ хуулийн 12.4-т заасан зээл олгох журмыг Засгийн газар батална.

12.6.Дээд боловсролын тухай хуулийн¹⁰ 6.6-д заасан шаталсан сургалттай хөгжмийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын элсэгчид энэ хуулийн 12.1, 12.2 дахь хэсэг хамаарахгүй.

13 дугаар зүйл.Боловсролын баримт бичиг

13.1.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын байгууллагыг төгсөгчид дараах боловсролын баримт бичгийг олгоно:

13.1.1.мэргэжлийн сургалтад хамрагдаж чадамж эзэмшсэн иргэнд чадамжийн гэрчилгээ;

13.1.2.мэргэжлийн боловсрол эзэмшсэн төгсөгчид мэргэжлийн үнэмлэх;

13.1.3.техникийн боловсрол эзэмшсэн төгсөгчид диплом.

13.2.Эзэмшсэн мэдлэг, ур чадварыг албан ёсоор хүлээн зөвшөөрсөн дүгнэлтийг үндэслэн энэ хуулийн 13.1-д заасан боловсролын баримт бичгийг олгоно.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ МЭРГЭЖЛИЙН БОЛОН ТЕХНИКИЙН БОЛОВСРОЛЫН ХАРИЛЦААНД ОРОЛЦОГЧ

⁹ Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2011 оны 08 дугаарт нийтлэгдсэн.

¹⁰ Дээд боловсролын тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2023 оны 27 дугаарт нийтлэгдсэн.

14 дүгээр зүйл.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын багш, түүнд тавих шаардлага

14.1.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын багш нь Боловсролын ерөнхий хуульд зааснаас гадна сургалтын байгууллага үйлдвэрлэл, үйлчилгээний үйл ажиллагаанд оролцох, зөвлөн туслах үйлчилгээ үзүүлнэ.

14.2.Мэргэжлийн боловсролын сургалтын байгууллагын багш тухайн мэргэжлийн чиглэлээр бакалавр, түүнээс дээш боловсролын зэрэгтэй, эсхүл үйлдвэрлэл, үйлчилгээний салбарт гурваас доошгүй жил ажилласан туршлагатай, мэргэшлийн өндөр ур чадвартай, багшлах эрхийн гэрчилгээтэй байна.

14.3.Техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын багш тухайн мэргэжлийн чиглэлээр магистр, түүнээс дээш боловсролын зэрэгтэй, эсхүл үйлдвэрлэл, үйлчилгээний салбарт таваас доошгүй жил ажилласан туршлагатай, мэргэшлийн өндөр ур чадвартай, багшлах эрхийн гэрчилгээтэй байна.

14.4.Багшийн мэдлэг, ур чадварын үнэлгээг боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага, мэргэжлийн холбоо, ажил олгогч, сургалтын байгууллагатай хамтран дөрвөн жил тутам зохион байгуулна.

15 дугаар зүйл.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын багшийн эрх, үүрэг

15.1.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын багш Боловсролын ерөнхий хуульд зааснаас гадна дараах эрхтэй:

15.1.1.өөрийн судалгаа, үйлдвэрлэл, үйлчилгээний үр дүнд бий болсон бүтээл, бүтээгдэхүүний орлогоос хувь, ногдол ашиг хүртэх;

15.1.2.түншлэгч байгууллага, иргэн, ажил олгогчид зөвлөгөө өгөх;

15.1.3.үйлдвэрлэлийн орчинд дадлага хийх;

15.1.4.хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн шаардлагад нийцсэн, байгаль орчинд ээлтэй, жөндөрийн мэдрэмжтэй, хүртээмжтэй орчинд ажиллах, сургалт зохион байгуулах;

15.1.5.шилдэг туршлагаа түгээн дэлгэрүүлэх;

15.1.6.ажлын гүйцэтгэл, үр дүнгээ үнэлүүлэх;

15.1.7.ажил, мэргэжлийн стандарт боловсруулахад оролцох.

15.2.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын багш нь Боловсролын ерөнхий хуулийн 13.2-т зааснаас гадна дараах үүрэгтэй:

15.2.1.инновац, шинэ техник, технологи, стандарт, норматив, хөдөлмөр зохион байгуулалтын дэвшилтэт арга барил судлах, сургалтад нэвтрүүлэх, сургалтын идэвхтэй, шинэлэг арга зүйг үр өгөөжтэй ашиглах;

15.2.2.суралцагчийн мэдлэг, ур чадварыг оношилж, чадамжийн түвшинд үндэслэн сургалтыг уян хатан зохион байгуулах;

15.2.3.сургалтын хөтөлбөрийг боловсруулах, нэгж хичээлийн төлөвлөлт хийх, дадлага сургалтын удирдамж боловсруулах, шинэчлэх, сургалтад ашиглах;

15.2.4.суралцагчийг сургалтын явц, анги дэвших болон сургууль төгсөхөд нь үнэлэх;

15.2.5.үйлдвэрлэлийн дадлагыг удирдах багш нь Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуулийн 18.2.5-д заасан ажлын тусгай хувцас, хамгаалах хэрэгслийг зориулалтын дагуу хэрэглэх;

15.2.6.Хүүхэд хамгааллын тухай хуулийн¹¹ 6.3.4, 6.3.5-д заасан арга хэмжээг хэрэгжүүлэх.

16 дугаар зүйл.Багш, ажилтны нийгмийн баталгаа

16.1.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын багш Боловсролын ерөнхий хуулийн 13.3-т зааснаас гадна дараах нийгмийн баталгаагаар хангагдана:

16.1.1.Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуулийн 28.1.9-д заасан хор саармагжуулах бодис, хүнсний бүтээгдэхүүнээр хангагдах;

16.1.2.мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллежийн багшид таван жил тутамд нэг удаа 10 сарын үндсэн цалинтай тэнцэх хэмжээний мөнгөн тэтгэмжийг ажиллаж байгаа сургалтын байгууллагаас олгох;

¹¹ Хүүхэд хамгааллын тухай хууль "Төрийн мэдээлэл" эмхэтгэлийн 2016 оны 09 дугаарт нийтлэгдсэн.

16.1.3.мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллежийн захирал, сургалтын менежер, нийгмийн ажилтан, дотуур байрын багш, арга зүйч, номын санч, эмч, хоол зүйч, тогооч, сэтгэл зүйч, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн мэргэжилтэнд эхний тав дахь жил болон дараагийн гурав дахь жил тутамд нэг удаа зургаан сарын үндсэн цалинтай нь тэнцэх хэмжээний мөнгөн тэтгэмжийг ажиллаж байгаа боловсролын сургалтын байгууллагаас олгох.

17 дугаар зүйл.Суралцагчийн эрх, үүрэг

17.1.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагч Боловсролын ерөнхий хуульд зааснаас гадна дараах эрхтэй:

17.1.1.хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн нөхцөл хангагдсан байгаль орчинд ээлтэй, жендэрийн мэдрэмжтэй, хүртээмжтэй орчинд суралцах;

17.1.2.сургалтын техник, тоног төхөөрөмж, багаж, ажлын тусгай хувцас, хамгаалах хэрэгсэл, түүхий эд материалаар хангагдах;

17.1.3.Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуулийн 28.1.9-д заасан хор саармагжуулах бодис, хүнсний бүтээгдэхүүнээр хангагдах;

17.1.4.үйлдвэрлэл, үйлчилгээний байгууллагад үйлдвэрлэлийн дадлага хийхэд Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 63 дугаар зүйлд заасны дагуу цалин хөлсөөр хангагдах;

17.1.5.хосмог болон ажлын байран дахь сургалтад суралцагч Хөдөлмөрийн тухай хуульд заасан ажлын цагаас хэтрүүлэн ажиллахгүй байх;

17.1.6.Боловсролын ерөнхий хуулийн 11.3-т заасан тэтгэлэг авах;

17.1.7.мэргэжлийн ур чадварын уралдаан, тэмцээнд оролцох;
17.1.8.сургалтын байгууллагын удирдах зөвлөлийн гишүүнээр сонгогдох;

17.1.9.хуульд заасан бусад.

17.2.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагад суралцагч Боловсролын ерөнхий хуулийн 10.2-т зааснаас гадна дараах үүрэгтэй:

17.2.1.үйлдвэрлэлийн болон сургалтын байгууллагын орчинд хийх дадлагын үед дотоод журам, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн дүрмийг баримтлах;

17.2.2.мэргэжлийн онцлогоос шалтгаалан эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамрагдах;

17.2.3.сургалтын техник, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгслийг ашиглалтын зааврын дагуу ашиглах;

17.2.4.үйлдвэрлэлийн дадлагын үед Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуулийн 18.2.5-д заасан ажлын тусгай хувцас, хамгаалах хэрэгслийг зориулалтын дагуу хэрэглэх.

17.3.Суралцагч элссэн хөтөлбөрөөр суралцах хугацаандаа тухайн чиглэлийн мэргэжлийн бусад хөтөлбөрт суралцаж, хос мэргэжил эзэмшиж болно.

17.4.Суралцагч энэ хуулийн 17.3-т заасан ижил чиглэлийн мэргэжлийн хөтөлбөрт хамрагдах тохиолдолд сургалтын төлбөр төлөх бөгөөд тэтгэлгийг давхардуулан олгохгүй.

18 дугаар зүйл.Эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчийн эрх, үүрэг

18.1.Эцэг, эх, асран, хамгаалагч, харгалзан дэмжигч нь Боловсролын ерөнхий хуулийн 40 дүгээр зүйлд зааснаас гадна үйлдвэрлэлийн дадлага зохион байгуулахад санал өгөх эрхтэй.

18.2.Эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч нь Боловсролын ерөнхий хуулийн 40.2-т зааснаас гадна дараах үүрэгтэй:

18.2.1.хүүхдийнхээ суралцах, мэргэжил эзэмших үйл ажиллагааг дэмжих;

18.2.2.ур чадварын уралдаан, тэмцээнд дэмжлэг үзүүлэх;

18.2.3.хүүхдээ гэмт хэрэг, зөрчил, аливаа эрсдэлд өртөхөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр багш, ажилтантай хамтран ажиллах;

18.2.4.хүүхдийнхээ авьяас, мэргэшлийн ур чадварыг хөгжүүлэх;

18.2.5.Хүүхдийн эрхийн тухай хуулийн¹² 5, 6, 7, 8, 9, 10 дугаар зүйл, Хүүхэд хамгааллын тухай хуулийн¹³ 5 дугаар зүйлд заасан үүргийг хэрэгжүүлэх.

¹² Хүүхдийн эрхийн тухай хууль "Төрийн мэдээлэл" эмхэтгэлийн 2016 оны 09 дугаарт нийтлэгдсэн
¹³ Хүүхэд хамгааллын тухай хууль "Төрийн мэдээлэл" эмхэтгэлийн 2016 оны 09 дугаарт нийтлэгдсэн.

19 дүгээр зүйл.Түншлэгч аж ахуйн нэгж, байгууллагын эрх, үүрэг

19.1.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын асуудлаар хамтран ажиллах нутгийн өөрөө удирдах болон төрийн захиргааны байгууллага, ажил олгогч, ажилтан, үйлдвэрчний эвлэл, мэргэжлийн холбоо, аж ахуйн нэгж, байгууллага, сонирхогч тал нийгмийн түншлэлийг бүрдүүлж зөвлөлийн хэлбэрээр дараах түвшинд ажиллана:

19.1.1.салбарын түвшний нийгмийн түншлэлийг салбарын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, мэргэжлийн холбоо, ажил олгогч, эцэг, эхийн төлөөлөл бүрдүүлэх;

19.1.2.орон нутгийн нийгмийн түншлэлийг нутгийн өөрөө удирдах болон төрийн захиргааны байгууллага, ажил олгогч, мэргэжлийн холбоо бүрдүүлэх;

19.1.3.сургалтын байгууллагын нийгмийн түншлэлийг аж ахуйн нэгж, байгууллага, ажил олгогч, эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, суралцагч бүрдүүлэх.

19.2.Түншлэгч аж ахуйн нэгж, байгууллага дараах эрхтэй:

19.2.1.сургалт, үнэлгээний стандарт, чадамжид суурилсан сургалтын хөтөлбөрийг боловсруулахад оролцох, санал болгох, сайжруулах талаар санал өгөх;

19.2.2.үйлдвэрлэлийн дадлага, төгсөлтийн үнэлгээг зохион байгуулахад хамтран ажиллах;

19.2.3.мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын удирдах зөвлөлд төлөөлөл оролцуулах;

19.2.4.иргэнд мэргэжлийн чиг баримжаа олгох, ажилтны мэргэшлийн түвшнийг дээшлүүлэх, ур чадвар, чадамж эзэмшүүлэх сургалтыг хамтран зохион байгуулах;

19.2.5.мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын төгсөгчийн чадамжийн талаар санал, дүгнэлт гаргах;

19.2.6.иргэний хүсэл сонирхол, чадавх, боломжид нийцүүлэн мэргэжлээ сонгоход нь дэмжлэг үзүүлэх, зөвлөгөө өгөх.

19.3.Түншлэгч аж ахуйн нэгж, байгууллага дараах чиг үүрэгтэй:

19.3.1.түншлэлийн гэрээгээр хүлээсэн үүргээ гүйцэтгэлд суурилсан, чанартай, хүртээмжтэй гүйцэтгэх;

19.3.2.түншлэлийн хүрээнд хийгдэх хөрөнгө оруулалт, санхүүжилтийн эх үүсвэрийг бүрдүүлэх;

19.3.3.өөрийн болон түншлэлд оролцогч байгууллагын чадавхыг бэхжүүлэх;

19.3.4.мэргэжилтэй ажилтны тоо, мэргэжлийн чиглэл, ур чадвар, чадамжийн шаардлага, мэргэшлийн түвшин ахиулах сургалт, өмнө эзэмшсэн мэдлэг ур чадварын үнэлгээний хүсэлтийг төлөөллийн байгууллагаар дамжуулан боловсролын мэдээллийн нэгдсэн санд бүртгүүлэх;

19.3.5.үйлдвэрлэлийн дадлагыг Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 63.1, 63.2, 63.3-т заасан гурван талт гэрээ, дадлагын удирдамжийн дагуу зохион байгуулах, сургалтын хэрэглэгдэхүүнээр хангах, үр дүнг хамтран дүгнэх;

19.3.6.үйлдвэрлэлийн дадлага сургалтыг байгаль орчинд ээлтэй, жендэрийн мэдрэмжтэй, хүртээмжтэй, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан орчинд удирдамж, хөтөлбөрт тусгасан чадамжийг эзэмшүүлэх, дадлагын явцад суралцагчийн оролцоог хангах, хуваарийн дагуу сургалтыг зохион байгуулах;

19.3.7.дадлага сургалтыг үйлдвэрлэлийн дадлагажуулагчаар удирдуулах;

19.3.8.мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагад шаардлагатай орчин бүрдүүлэх, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэл, материалын нөөцөөр хангахад дэмжлэг үзүүлэх;

19.3.9.үйлдвэрлэлийн дадлагын сургалтыг зохион байгуулах, мэргэшлийн ур чадвар эзэмшүүлэх дадлагажуулагч инженер, техникийн ажилтан ажиллуулах;

19.3.10.техник, технологийг шинэчлэх, судалгаа, туршилт хийх, инновацыг сургалтын байгууллагатай хамтран хөгжүүлэх;

19.3.11.багш, инженер, техникийн ажилтны мэдлэг, чадварыг хөгжүүлэх, шинэ техник, технологи дээр дадлагажуулахад дэмжлэг үзүүлэх;

19.3.12.сургалтын байгууллагыг бэхжүүлэх, сургалтын орчин бүрдүүлэх, шинэчлэхэд дэмжлэг, тусалцаа үзүүлэх;

19.3.13.дагалдан суралцагчид Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 63 дугаар зүйлд заасны дагуу цалин хөлс олгох.

19.4.Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуулийн¹⁴ 15.1.4, 15.1.5, 15.1.6, 15.1.9-д заасан зардал, дэмжлэг, хандивыг албан татвар ногдох орлогоос хасагдах зардалд тооцуулж болно.

19.5.Аж ахуйн нэгж, байгууллага нь эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбар, үйлдвэрлэл, үйлчилгээний онцлогоос хамааран Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтыг дэмжих санд энэ хуулийн 22.1-д заасан зөвлөлийн тогтоосон хувь хэмжээгээр санхүүгийн дэмжлэг үзүүлнэ.

19.6.Хосмог сургалт зохион байгуулсан тохиолдолд ажил олгогчоос болон ажилтнаас төлөх нийгмийн даатгалын шимтгэлийг Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 63.3-т заасны дагуу Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас төлнө.

20 дугаар зүйл.Мэдээллийн сан

20.1.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын мэдээллийн санг Боловсролын ерөнхий хуулийн 43.7-д заасан журмын дагуу бүрдүүлж, ажиллуулна.

20.2.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын салбарын мэдээллийн сан дараах мэдээллээс бүрдэнэ:

20.2.1.хөдөлмөрийн зах зээл дэх ур чадварын эрэлт, нийлүүлэлт, төгсөгчийн хөдөлмөр эрхлэлт, мөшгөх судалгаа, ажил олгогчийн сэтгэл ханамжийн судалгааны мэдээлэл;

20.2.2.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтыг дэмжих сангийн орлого, зарлага, үйл ажиллагааны талаарх мэдээлэл;

20.2.3.түншлэгч аж ахуйн нэгж, байгууллагын мэдээлэл;

20.2.4.мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын чадамжийн болон үнэлгээний мэдээлэл.

ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ МЭРГЭЖЛИЙН БОЛОН ТЕХНИКИЙН БОЛОВСРОЛ, СУРГАЛТЫН УДИРДЛАГЫН ТОГТОЛЦОО

21 дүгээр зүйл.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын удирдлага

¹⁴ Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хууль "Төрийн мэдээлэл" эмхэтгэлийн 2019 оны 23 дугаарт нийтлэгдсэн.

21.1.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын удирдлагын тогтолцоо нь Боловсролын ерөнхий хуулийн 23.1-д зааснаас гадна хөдөлмөрийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас бүрдэнэ.

22 дугаар зүйл.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын зөвлөл, түүний чиг үүрэг

22.1.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага, ажил олгогч, мэргэжлийн холбооны хамтын ажиллагааг дэмжих, сургалтад төр, хувийн хэвшлийн оролцоог хангах асуудлаар тогтоол, дүгнэлт гаргах, зөвлөмж, чиглэл өгөх үүрэг бүхий орон тооны бус Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын зөвлөл /цаашид “Зөвлөл” гэх/ байна.

22.2.Зөвлөл нь төрийн захиргааны төв байгууллага, төрийн өмчийн болон төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээд, ажил олгогчийн хууль ёсны ашиг сонирхлыг төлөөлөн хамгаалах байгууллага, ажилтан, үйлдвэрчний эвлэл, мэргэжлийн холбоо, мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын байгууллагын төлөөллөөс бүрдсэн нийт 15 гишүүнтэй байна.

22.3.Зөвлөлийн бүрэлдэхүүнийг дараах байгууллагын санал болгосноор боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална:

22.3.1.төрийн захиргааны байгууллагын төлөөлөл, төрийн өмчийн болон хувийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн төлөөллийг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн;

22.3.2.ажил олгогч, мэргэжлийн холбоодын төлөөллийн эрх ашгийг албан ёсоор төлөөлөх байгууллага.

22.4.Зөвлөлийн даргыг Мэргэжлийн зөвлөлийн бүрэлдэхүүний олонхын саналаар томилно.

22.5.Зөвлөлийн дүрмийг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

22.6.Зөвлөл ажлаа Боловсролын ерөнхий хуулийн 23.4-т заасан Боловсролын үндэсний зөвлөлд тайлагнана.

22.7.Зөвлөл энэ хуулийн 30.3-т заасан Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтыг дэмжих сангийн улирлын болон жилийн тайланг хянан хэлэлцэнэ.

22.8.Зөвлөл дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

22.8.1.мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын салбарын хөгжлийн бодлогын хэрэгжилтийг хэлэлцэх, санал, зөвлөмж гаргах;

22.8.2.мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийг хэрэгжүүлэх, салбар хоорондын уялдаа холбоог хангах;

22.8.3.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтыг дэмжих сангийн санхүүгийн дэмжлэг бүрдүүлэх ажлыг зохион байгуулах;

22.8.4.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтыг дэмжих санд аж ахуйн нэгж, байгууллагаас үзүүлж болох санхүүгийн дэмжлэгийн хувь хэмжээг салбарын онцлогт нийцүүлэн тогтоох;

22.8.5.эрэлттэй болон тэргүүлэх чиглэлийн мэргэжлийн жагсаалтад санал өгөх.

23 дугаар зүйл.Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын бүрэн эрх

23.1.Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага Боловсролын ерөнхий хуулийн 25.1-д зааснаас гадна дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

23.1.1.мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын ангиллыг тогтоох;

23.1.2.мэргэжлийн өөрийн өртөг тооцох аргачлалыг санхүү, төсвийн болон боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүд хамтран батлах;

23.1.3.хосмог сургалт, ажлын байран дахь сургалт зохион байгуулах журмыг боловсруулах, батлах;

23.1.4.мэргэжлийн болон техникийн боловсрол эзэмшүүлэх сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох;

23.1.5.мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын удирдах ажилтан, багшийг нэгдсэн бодлогоор хангах;

23.1.6.мэргэжлийн боловсрол, сургалтын тэргүүлэх болон нэн шаардлагатай мэргэжлийн жагсаалтыг боловсруулж батлуулах;

23.1.7.мэргэжлийн болон техникийн боловсролын шинэ мэргэжлээр сургалт явуулахад зөвшөөрөл олгох;

23.1.8.дээд боловсролын сургалтын байгууллагын харьяа мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага байгуулахад зөвшөөрөл олгох;

23.1.9.гадаадын хөрөнгө оруулалттай мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага байгуулахад энгийн зөвшөөрөл олгох.

24 дүгээр зүйл.Боловсролын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын бүрэн эрх

24.1.Боловсролын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага нь мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын талаарх бодлого, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах хүрээнд Боловсролын ерөнхий хуульд зааснаас гадна дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

24.1.1.мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтыг хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлт, шаардлагад нийцүүлэх, сургалтын чанарыг сайжруулах үйл ажиллагааг мэргэжлийн удирдлагаар хангах;

24.1.2.Мэргэжлийн зөвлөл, холбоод, салбар зөвлөлтэй хамтран ажиллах, түншлэлийг бэхжүүлэх;

24.1.3.гадаад улсын болон олон улсын ижил төрлийн сургалтын хөтөлбөрөөр төгсөгч, суралцагч Монгол Улсын мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагад суралцах тохиолдолд боловсролын баримт бичгийг дүйцүүлэх ажлыг зохион байгуулах;

24.1.4.багш, ажилтны мэргэжлийн хөгжлийн үйл ажиллагааг түншлэгч талтай хамтран зохион байгуулах;

24.1.5.багш, ажилтны мэргэжлийн зэрэг олгох, ахиулах, сунгах;

24.1.6.төрийн болон орон нутгийн өмчийн мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллежийн захирлыг Төрийн албаны тухай хуульд¹⁵ заасан сонгон шалгаруулалтын дүнг үндэслэн томилох, хуульд заасан үндэслэлээр чөлөөлөх.

24.1.7.хуульд заасан бусад чиг үүрэг.

¹⁵ Төрийн албаны тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2018 оны 01 дугаарт нийтлэгдсэн.

24.2.Энэ хуулийн 24.1.4-т заасан чиг үүргийг Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн¹⁶ 19 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан байгууллагаар гэрээний үндсэн дээр гүйцэтгүүлж болно.

25 дугаар зүйл.Судалгаа, арга зүйн төв

25.1.Судалгаа, арга зүйн төв нь Боловсролын ерөнхий хуулийн 17 дугаар зүйлд заасан Боловсролын эрдэм шинжилгээ, арга зүйн байгууллагын харьяанд үйл ажиллагаа эрхлэх бөгөөд дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

25.1.1.тэргүүн туршлагыг түгээн дэлгэрүүлэх, сургалт, судалгаа шинжилгээ хийх, зөвлөгөө, мэдээллээр хангах;

25.1.2.сургалтын хөтөлбөрийн агуулгыг сайжруулах судалгаа хийх;

25.1.3.сургалтын агуулгын хүндрэлийн түвшнийг тогтоох;

25.1.4.хосмог, ажлын байран дахь, зайн болон цахим сургалтыг хөгжүүлэх;

25.1.5.иргэн, аж ахуйн нэгж, сургалтын байгууллагыг арга зүй удирдлагаар хангах, зөвлөн туслах үйлчилгээ үзүүлэх;

25.1.6.энэ хуулийн 7.1-д заасан мэргэжлийн болон техникийн боловсролын стандартын хэрэгжилтэд дүн шинжилгээ хийх;

25.1.7.эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлыг дэмжих, инновац хөгжүүлэх, онол практикийн хурал, зөвлөгөөнийг зохион байгуулах;

25.1.8.судалгаа, эрдэм шинжилгээний ажлын сан бүрдүүлэх, шинэ бүтээлийг патентжуулахад дэмжлэг үзүүлэх;

25.1.9.хууль тогтоомжид заасан бусад.

25.2.Энэ хуулийн 25.1-д заасан байгууллагын дүрэм, бүтэц, орон тоог боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

26 дугаар зүйл.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын өөрийн удирдлага

26.1.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын удирдах зөвлөлийн нийтлэг дүрмийг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

¹⁶ Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 1993 оны 03 дугаарт нийтлэгдсэн.

26.2.Энэ хуулийн 26.1-д заасан нийтлэг дүрмийг үндэслэн мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын удирдах зөвлөл өөрийн үйл ажиллагааны дүрмийг батална.

26.3.Цогцолбор, хотхон бүхий мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага нэгдсэн удирдах зөвлөлтэй байж болно.

26.4.Удирдах зөвлөл есөн гишүүнээс бүрдэх бөгөөд үүсгэн байгуулагчийг төлөөлөх нэг, тухайн сургалтын байгууллагын хамт олныг төлөөлөх хоёр, түншлэгчийг төлөөлөх тав, төгсөгчийг төлөөлөх нэг гишүүний бүрэлдэхүүнтэй байна. Удирдах зөвлөлийн бүрэн эрхийн хугацаа дөрвөн жил байна.

26.5.Удирдах зөвлөл дараах эрхтэй:

26.5.1.сургалтын, судалгаа шинжилгээний, үйлдвэрлэлийн болон үйлчилгээний төлбөр хураамжийн хэмжээг тогтоох;

26.5.2.сургалтын байгууллагын үйл ажиллагааны болон санхүүгийн тайлан, сургалтын үр дүн, чанар гүйцэтгэлийг хэлэлцэх, дүгнэх.

26.6.Удирдах зөвлөл дараах үүрэгтэй:

26.6.1.сургалтын байгууллагыг хөгжүүлэх стратеги төлөвлөгөөг хэлэлцэж батлах, хэрэгжилтэд хяналт тавих, сургуулийн гүйцэтгэлийн тайланг хэлэлцэх, дүгнэх;

26.6.2.энэ хууль, мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалттай холбоотой стандарт, заавар, дүрэм, журам, эрх зүйн актыг хэрэгжүүлэх, сургалтын байгууллагыг хөгжүүлэхэд мэргэжил, арга зүйн зөвлөгөө, дэмжлэг үзүүлэх;

26.6.3.аж ахуйн нэгж, байгууллага, мэргэжлийн холбооны оролцоог дэмжих, түншлэлийг өргөжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх;

26.6.4.хандив, өөрийн болон туслах үйл ажиллагааны орлогыг нэмэгдүүлэх, зарцуулалтад хяналт тавих.

27 дугаар зүйл.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага

27.1.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын гүйцэтгэх удирдлагыг захирал хэрэгжүүлнэ.

27.2.Захирал дараах шаардлагыг хангасан байна:

27.2.1.бакалавр болон түүнээс дээш боловсролын зэрэгтэй;

27.2.2.мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагад, эсхүл үйлдвэрлэлийн салбарт 10-аас доошгүй жил ажилласан, үүнээс тухайн салбарт сургалтын менежер, арга зүйч, тэнхимийн эрхлэгчээр дөрвөөс доошгүй жил ажилласан туршлагатай байх.

27.3.Энэ хуулийн 27.2.2-т заасан шаардлагыг хангаагүй тохиолдолд томилохыг хориглоно. Энэ заалтыг зөрчсөн эрх бүхий албан тушаалтанд Зөрчлийн тухай хуульд¹⁷ заасны дагуу хариуцлага тооцно.

27.4.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын захирлыг таван жилийн хугацаагаар томилох бөгөөд ажлын үр дүн, гүйцэтгэлд үндэслэн, удирдах ажилтны манлайлал, хариуцлага, ёс зүйтэй байдлыг харгалзан дахин нэг удаа улируулан томилж болно.

27.5.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын захирал дараах чиг үүрэгтэй:

27.5.1.сургалтын байгууллагыг хөгжүүлэх стратеги, төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх;

27.5.2.иргэний мэргэжил, үр чадвар эзэмших хэрэгцээ, хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлтэд нийцүүлэн чанартай боловсрол, сургалтын үйлчилгээ үзүүлэх ажлыг удирдан зохион байгуулах;

27.5.3.нийгмийн түншлэлийн үйл ажиллагааг удирдлагаар хангах аж ахуйн нэгж, байгууллага, мэргэжлийн холбооны оролцоог дэмжих;

27.5.4.гадаад, дотоод хамтын ажиллагаа, түншлэлийг хөгжүүлэх, хамтарсан сургалт, хөтөлбөр, судалгаа, үйлдвэрлэл, үйлчилгээний чиглэлээр төсөл хэрэгжүүлэх асуудлаар гэрээ, хэлэлцээр байгуулах, хэрэгжилтийг хангах;

27.5.5.батлагдсан төсөв, өөрийн болон туслах үйл ажиллагааны орлогыг үр ашигтай зарцуулах;

27.5.6.хууль тогтоомжид заасны дагуу нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, статистикийн мэдээ гаргах, мэдээллийн сан бүрдүүлэх ажлыг зохион байгуулах;

¹⁷ Зөрчлийн тухай хууль "Төрийн мэдээлэл" эмхэтгэлийн 2017 оны 24 дугаарт нийтлэгдсэн.

27.5.7.сургалтын төлөвлөгөө батлах;
27.5.8.төсөв, санхүүгийн ил тод байдлыг ханган ажиллах;
27.5.9.сургалтын үйл ажиллагааг үр дүнтэй явуулах орчин нөхцөл, материаллаг нөөцөөр хангах ажлыг удирдан зохион байгуулах;

27.5.10.удирдах ажилтны манлайлал, ёс зүйг хангаж ажиллах;
27.5.11.холбогдох бусад хууль тогтоомж, журамд заасан бусад үүрэг.

ДОЛДУГААР БҮЛЭГ МЭРГЭЖЛИЙН БОЛОН ТЕХНИКИЙН БОЛОВСРОЛЫН СУРГАЛТЫН ТӨСӨВ, САНХҮҮЖИЛТ

28 дугаар зүйл.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын санхүүжилт

28.1.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын зардлыг сургалтын үр дүн, чанар, гүйцэтгэлд үндэслэн Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтыг дэмжих сангаас санхүүжүүлнэ.

28.2.Нэг суралцагчид ногдох мэргэжлийн өөрийн өртөгт суурилсан дундаж норматив зардлыг санхүү, төсвийн болон боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүд хамтран батална.

28.3.Салбар, үйлдвэрлэлийн онцлогоос хамааран аж ахуйн нэгж, байгууллага нь Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтыг дэмжих санд цалингийн сангаасаа Зөвлөлөөс тогтоосон тодорхой хувь хэмжээгээр санхүүгийн дэмжлэг үзүүлж болно.

28.4.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтыг дэмжих сангийн тухайн жилийн орлого, зарлагын төсвийн хуваарийг Зөвлөл, боловсролын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын саналыг үндэслэн боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

29 дүгээр зүйл.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтыг дэмжих сан

29.1.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтыг дэмжих сангийн хөрөнгийн удирдлагыг энэ хуулийн 29.2-т заасан журмын дагуу боловсролын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага хэрэгжүүлнэ.

29.2.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтыг дэмжих сангийн хөрөнгийг бүрдүүлэх, зарцуулах, түүнд хяналт тавих журмыг Засгийн газар батална.

29.3.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтыг дэмжих сангийн орлого нь Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуульд¹⁸ зааснаас гадна дараах эх үүсвэрээс бүрдэнэ:

29.3.1.мэргэжлийн сургалтын үйл ажиллагааг дэмжих зорилгоор Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас хуваарилсан хөрөнгө;

29.3.2.Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан нийтлэг эх үүсвэр болох улсын төсвийн хөрөнгө, хандив тусламж, тусгай сангийн өөрийн үйл ажиллагаанаас олсон орлого, зээлийн хүүгийн орлого;

29.3.3.төрийн болон орон нутгийн өмчийн мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын өөрийн болон туслах үйл ажиллагааны орлогын тодорхой хувь;

29.3.4.энэ хуулийн 19.4-т заасны дагуу төвлөрүүлсэн хөрөнгө.

29.4.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтыг дэмжих сангийн хөрөнгийг дараах зориулалтаар зарцуулна:

29.4.1.өмчийн хэлбэр үл харгалзан мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын гүйцэтгэл, үр дүнд суурилсан санхүүжилт;

29.4.2.төрийн болон орон нутгийн өмчийн мэргэжлийн, техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын дотуур байрын тогтмол зардал, суралцагчийн хоолны зардал;

29.4.3.өмчийн хэлбэр үл харгалзан мэргэжлийн, техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагчид олгох тэтгэлэг, бусад дэмжлэг;

29.4.4.нэг суралцагчид ногдох мэргэжлийн өөрийн өртөгт суурилсан дундаж норматив зардал;

29.4.5.багш, удирдах ажилтны мэргэжил дээшлүүлэх үндсэн сургалт, мэргэшүүлэх сургалтын зардал;

29.4.6.мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын байгууллагын гүйцэтгэлийн үнэлгээний зардал;

¹⁸ Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хууль "Төрийн мэдээлэл" эмхэтгэлийн 2019 оны 48 дугаарт нийтлэгдсэн.

29.4.7.энэ хуулийн 26.1-д заасан байгууллагын үйл ажиллагааны зардал;

29.4.8.мэргэжлийн ур чадварын олон улсын хэмжээний тэмцээнд бэлтгэх, оролцох, урамшуулах зардал болон үндэсний хэмжээний мэргэжлийн ур чадварын тэмцээнийг зохион байгуулах зардал.

30 дугаар зүйл.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтыг дэмжих сангийн орлого, зарлагын төсвийг батлах, тайлан тэнцэл гаргах

30.1.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтыг дэмжих сангийн жилийн орлого, зарлагын төсвийг Улсын Их Хурал батална.

30.2.Зөвлөл Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтыг дэмжих сангийн төсвийн төслийг жил бүрийн 07 дугаар сарын 15-ны дотор боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргэнэ.

30.3.Боловсролын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага нь Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтыг дэмжих сангийн орлого, зарлагын тайлан тэнцлийг дараах хугацаанд улирал, жилээр нэгтгэн гаргаж, боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, Зөвлөлд тайлагнаж байна:

30.3.1.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтыг дэмжих сангийн улирлын нэгдсэн тайланг дараа улирлын эхний сарын 15-ны дотор, жилийн нэгдсэн тайланг дараа оны 02 дугаар сарын 25-ны дотор нэгтгэн санал, дүгнэлтийн хамт мэргэжлийн боловсрол, сургалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад ирүүлэх;

30.3.2.улирлын тайланг дараа улирлын сүүлийн сарын 10-ны дотор, жилийн тайланг дараа оны нэгдүгээр улиралд багтаан Зөвлөлөөр хянан хэлэлцүүлэх.

30.4.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтыг дэмжих сангийн зарцуулалтын тайланд Төрийн аудитын тухай хуульд¹⁹ заасны дагуу аудит хийж, дүгнэлт гаргана.

**НАЙМДУГААР БҮЛЭГ
БУСАД АСУУДАЛ**

31 дүгээр зүйл.Хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт тавих

¹⁹ Төрийн аудитын тухай хууль "Төрийн мэдээлэл" эмхэтгэлийн 2020 оны 20 дугаарт нийтлэгдсэн.

31.1.Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд Боловсролын ерөнхий хуулийн 35.1-д заасан эрх бүхий этгээд хууль тогтоомжид заасан эрх хэмжээний хүрээнд хяналт тавина.

32 дугаар зүйл.Хууль зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага

32.1.Энэ хуулийг зөрчсөн үйлдэл нь гэмт хэргийн шинжгүй бол албан тушаалтанд Төрийн албаны тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

32.2.Энэ хуулийг зөрчсөн хүн, хуулийн этгээдэд Эрүүгийн хууль²⁰, эсхүл Зөрчлийн тухай хуульд²¹ заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

²⁰ Эрүүгийн хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2016 оны 07 дугаарт нийтлэгдсэн.

²¹ Зөрчлийн тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2017 оны 24 дугаарт нийтлэгдсэн.

мэдээлэл: 2023.06.06
мэдээлэл: 2023.06.06
мэдээлэл: 2023.06.06

мэдээлэл: 2023.06.06
мэдээлэл: 2023.06.06
мэдээлэл: 2023.06.06

мэдээлэл: 2023.06.06
мэдээлэл: 2023.06.06
мэдээлэл: 2023.06.06

мэдээлэл: 2023.06.06
мэдээлэл: 2023.06.06
мэдээлэл: 2023.06.06

мэдээлэл: 2023.06.06
мэдээлэл: 2023.06.06
мэдээлэл: 2023.06.06

мэдээлэл: 2023.06.06
мэдээлэл: 2023.06.06
мэдээлэл: 2023.06.06

мэдээлэл: 2023.06.06
мэдээлэл: 2023.06.06
мэдээлэл: 2023.06.06

мэдээлэл: 2023.06.06
мэдээлэл: 2023.06.06
мэдээлэл: 2023.06.06

мэдээлэл: 2023.06.06
мэдээлэл: 2023.06.06
мэдээлэл: 2023.06.06

мэдээлэл: 2023.06.06
мэдээлэл: 2023.06.06
мэдээлэл: 2023.06.06

در خصوص: درختان و تنه‌ها

සමස්ත ප්‍රතිචාරය

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 07 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

МЭРГЭЖЛИЙН БОЛОВСРОЛ, СУРГАЛТЫН
ТУХАЙ ХУУЛЬ ХҮЧИНГҮЙ БОЛСОНД
ТООЦОХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.2009 оны 02 дугаар сарын 13-ны өдөр баталсан Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын тухай хуулийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Г.ЗАНДАНШАТАР

Mongol Folio_02.html

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠤᠯᠤᠰ-ᠤᠨ ᠬᠤᠰᠠᠭᠤᠨ ᠬᠡᠭᠣᠣᠨ

ᠮᠡᠷᠭᠡᠵᠡᠯᠢᠢᠨ ᠪᠣᠯᠣᠪᠠᠰᠤᠷᠣᠯ, ᠰᠤᠷᠭᠠᠯᠲᠤᠨ
ᠲᠤᠬᠠᠢ ᠬᠤᠭᠤᠯᠢᠭ ᠬᠤᠴᠢᠨᠭᠤᠢ ᠪᠣᠯᠰᠣᠨᠳ

ᠠᠨᠤ ᠑᠓᠐᠙ ᠤᠨ ᠐᠒ ᠳᠤᠭᠠᠭ ᠰᠠᠷᠤᠨ ᠑᠓-ᠨᠢ ᠥᠳᠦᠷ ᠪᠠᠳᠠᠯᠰᠠᠨ
ᠮᠡᠷᠭᠡᠵᠡᠯᠢᠢᠨ ᠪᠣᠯᠣᠪᠠᠰᠤᠷᠣᠯ, ᠰᠤᠷᠭᠠᠯᠲᠤᠨ ᠲᠤᠬᠠᠢ ᠬᠤᠭᠤᠯᠢᠭ
ᠬᠤᠴᠢᠨᠭᠤᠢ ᠪᠣᠯᠰᠣᠨᠳ ᠲᠣᠣᠴᠣᠰᠤᠭᠠᠢ.

᠒ ᠳᠤᠭᠠᠭ ᠵᠢᠢᠯ.ᠡᠨᠡ ᠬᠤᠭᠤᠯᠢᠭ ᠮᠡᠷᠭᠡᠵᠡᠯᠢᠢᠨ ᠪᠣᠯᠣᠨ
ᠲᠤᠬᠠᠢᠨ ᠪᠣᠯᠣᠪᠠᠰᠤᠷᠣᠯ, ᠰᠤᠷᠭᠠᠯᠲᠤᠨ ᠲᠤᠬᠠᠢ ᠬᠤᠭᠤᠯᠢᠭ
ᠰᠢᠨᠡᠴᠢᠯᠰᠠᠨ ᠨᠠᠢᠷᠤᠭᠤᠯᠭ᠋ᠠ/ ᠬᠤᠴᠢᠨ ᠲᠥᠭᠡᠯᠳᠦᠷ
ᠪᠣᠯᠰᠣᠨ ᠥᠳᠦᠷᠥᠰ ᠡᠬᠡᠨ ᠳᠠᠭᠠᠵᠤ ᠮᠥᠷᠳᠥᠨᠡ.

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠤᠯᠤᠰ-ᠤᠨ
ᠶᠡᠬᠡᠭᠣᠣᠨ ᠳᠠᠷᠭ᠋᠎ᠠ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 07 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

БАГШИЙН ХӨГЖЛИЙГ ДЭМЖИХ ТУХАЙ
ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ
ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Багшийн хөгжлийг дэмжих тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.3 дахь хэсгийн “мэргэжлийн” гэсний дараа “болон техникийн” гэж нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл.Багшийн хөгжлийг дэмжих тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.2 дахь хэсгийн “мэргэжлийн сургалт, боловсролын сургалтын байгууллагын” гэснийг “мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын” гэж өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Г.ЗАНДАНШАТАР

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠤᠯᠤᠰ ᠤᠨ ᠬᠠᠭᠤᠨ ᠬᠡᠭᠡᠯᠢ ᠭᠡᠳᠡᠮᠵᠢᠬᠡ ᠲᠤᠬᠠᠢ ᠬᠠᠭᠤᠯᠤᠳᠤ ᠨᠡᠮᠡᠯᠲᠤ, ᠡᠭᠦᠷᠴᠢᠯᠡᠯᠲᠤ ᠣᠷᠤᠭᠤᠯᠠᠬᠤ ᠲᠤᠬᠠᠢ	ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠤᠯᠤᠰ ᠤᠨ ᠶ᠋ᠢᠬᠤ ᠬᠠᠭᠤᠨ ᠬᠡᠭᠡᠯᠢ ᠭᠡᠳᠡᠮᠵᠢᠬᠡ ᠲᠤᠬᠠᠢ ᠬᠠᠭᠤᠯᠤᠳᠤ ᠨᠡᠮᠡᠯᠲᠤ, ᠡᠭᠦᠷᠴᠢᠯᠡᠯᠲᠤ ᠣᠷᠤᠭᠤᠯᠠᠬᠤ ᠲᠤᠬᠠᠢ
---	---

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 07 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТУСГАЙ САНГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.3.10 дахь заалтын “Мэргэжлийн” гэсний дараа “болон техникийн” гэж нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Г.ЗАНДАНШАТАР

Mongol Folio_02.Hello

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТУСГАЙ САНГИЙН
ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуулийн 5 дүгээр зүйлийн 5.3.10 дахь заалтын “Мэргэжлийн” гэсний дараа “болон техникийн” гэж нэмсүгэй.

2 дүгээр зүйл. Энэ хуулийг Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 07 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЗӨРЧЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Зөрчлийн тухай хуулийн 9.11 дүгээр зүйлийн гарчиг, мөн зүйлийн 2 дахь хэсгийн “Мэргэжлийн” гэсний дараа “болон техникийн” гэж тус тус нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл.Зөрчлийн тухай хуулийн 9.11 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 3 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“3.Төрийн өмчийн мэргэжлийн болон техникийн боловсролын байгууллагын захирлыг томилох эрх бүхий албан тушаалтан хуульд заасан шаардлага хангаагүй албан тушаалтныг томилсон бол тавин мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.”

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Г.ЗАНДАНШАТАР

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДАРГА
Г.ЗАНДАНШАТАР

“3.Төрийн өмчийн мэргэжлийн болон техникийн боловсролын байгууллагын захирлыг томилох эрх бүхий албан тушаалтан хуульд заасан шаардлага хангаагүй албан тушаалтныг томилсон бол тавин мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.”

Энэ хуулийг Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 07 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Зөвшөөрлийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах заалт нэмсүгэй:

1/8.1 дүгээр зүйлийн 7 дахь хэсгийн 7.10, 7.11, 7.12 дахь заалт:

7.10.их сургууль, дээд сургуулийн харьяа мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага байгуулах	Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
7.11.гадаадын хөрөнгө оруулалттай мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага байгуулах	Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
7.12.төрийн болон орон нутгийн өмчийн мэргэжлийн болон техникийн боловсрол эзэмшүүлэх сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх	Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага

2/8.2 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсгийн 6.14 дэх заалт:

6.14.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын шинэ мэргэжлээр сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх	Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
--	--

2 дугаар зүйл.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсгийн “Төрийн өмчит болон төрийн өмч давамгайлсан хуулийн этгээд энэ хуульд заасан зөвшөөрөлтэйгөөр эрхлэх үйл ажиллагааг эрхлэхээс бусад” гэснийг “Энэ хуульд заасан зөвшөөрөлтэйгээр эрхлэх үйл ажиллагаа нь” гэж өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 07 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХӨДӨЛМӨРИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 63 дугаар зүйлийн 63.1, 63.2 дахь хэсгийн “мэргэжлийн” гэсний дараа “болон техникийн” гэж тус тус нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Г.ЗАНДАНШАТАР

Mongol Folio_02.Hml

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠤᠯᠤᠰ-ᠤᠨ ᠬᠤᠰᠣᠷᠭᠠᠨ ᠤᠯᠤᠰ

ᠬᠥᠳᠥᠯᠮᠥᠷᠢйн тᠤᠬᠠй хуульд
нэмэлт оруулах тᠤᠬᠠй

᠑. ᠖3.1, ᠖3.2 дᠤхь хэсгийн “мэргэжлийн” гэсний дараа “болон техникийн” гэж тус тус нэмсүгэй.

2. Энэ хуулийг Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ᠮᠣᠩᠭᠣᠯ ᠤᠯᠤᠰ-ᠤᠨ
ᠬᠥᠳᠥᠯᠮᠥᠷᠢйн тᠤᠬᠠй хуульд
нэмэлт оруулах тᠤᠬᠠй

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 07 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙГ ДЭМЖИХ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 6.3.7 дахь заалт нэмсүгэй:

“6.3.7.мэргэжлийн болон техникийн боловсролын байгууллагын суралцагч, төгсөгчдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих;”

2 дугаар зүйл.Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1 дэх хэсэг, 12 дугаар зүйлийн 12.1, 12.2 дахь хэсэг, 23 дугаар зүйлийн 23.1.7 дахь заалтын “малчин,” гэсний дараа “мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын төгсөгч” гэж, 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсэг, 23 дугаар зүйлийн 23.1.13 дахь заалт, 29 дүгээр зүйлийн 29.9.10, 29.13.5 дахь заалтын “мэргэжлийн” гэсний дараа “болон техникийн” гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.7 дахь заалтын дугаарыг “6.3.8” гэж, 11 дүгээр зүйлийн 11.3 дахь хэсгийн “Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын тухай хуулийн 14.5-д заасан журмын дагуу гэрчилгээ авсан аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэнтэй” гэснийг “Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хуулийн 9.4-т заасан байгууллагатай” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 07 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮНИЙ ЭРХИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 15.13 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“15.13.Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдэд мэргэжил эзэмшүүлэх сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөөг Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хуульд заасны дагуу боловсролын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын дарга батална.”

2 дугаар зүйл.Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.6, 15.7 дахь хэсгийн “мэргэжлийн” гэсний дараа “болон техникийн” гэж, 15 дугаар зүйлийн 15.6 дахь хэсгийн “хүний” гэсний дараа “мэргэжлийн, дипломын боловсрол болон” гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1 дэх хэсгийн “мэргэжил олгох төв нь” гэснийг “мэргэжлийн сургалтын төв нь” гэж өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

Ажлын үр дүнд

«2023 оны 12 сарын 1-н өдөр»

МОНГОЛЫН АЖЛАХ АНД
МОНГОЛЫН АЖЛАХ АНД

МОНГОЛЫН АЖЛАХ АНД
МОНГОЛЫН АЖЛАХ АНД

МОНГОЛЫН АЖЛАХ АНД
МОНГОЛЫН АЖЛАХ АНД

МОНГОЛЫН АЖЛАХ АНД
МОНГОЛЫН АЖЛАХ АНД

МОНГОЛЫН АЖЛАХ АНД
МОНГОЛЫН АЖЛАХ АНД

МОНГОЛЫН АЖЛАХ АНД
МОНГОЛЫН АЖЛАХ АНД

МОНГОЛЫН АЖЛАХ АНД
МОНГОЛЫН АЖЛАХ АНД

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2023 оны 07 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ДЭЭД БОЛОВСРОЛЫН ТУХАЙ /Шинэчилсэн найруулга/

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь дээд боловсролын удирдлага, зохион байгуулалт, сургалт, судалгаа, санхүүжилт, тэдгээртэй холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл.Дээд боловсролын зорилго

2.1.Дээд боловсролын зорилго нь нийгэм, эдийн засгийн хөгжилд хувь нэмэр оруулах, дэвшилтэт шинэ санаа, судалгаа, инновацыг хөгжүүлэх, бүтээлчээр ашиглах, олон соёлын орчинд ажиллаж, амьдрах чадвартай, ёс суртахуунтай иргэнийг бэлтгэхэд оршино.

3 дугаар зүйл.Дээд боловсролын хууль тогтоомж

3.1.Дээд боловсролын хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль¹, Боловсролын ерөнхий хууль², энэ хууль болон эдгээр хуультай нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

3.2.Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

4 дүгээр зүйл.Хуулийн нэр томьёоны тодорхойлолт

4.1.Энэ хуульд хэрэглэсэн дараах нэр томьёог доор дурдсан утгаар ойлгоно:

4.1.1.“ахисан түвшний сургалт” гэж магистрын болон докторын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг;

4.1.2.“дээд боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагч” /цаашид “суралцагч” гэх/ гэж дэд бакалаврын болон бакалаврын хөтөлбөрөөр суралцагч оюутан, магистрын хөтөлбөрөөр суралцагч магистрант, докторын хөтөлбөрөөр суралцагч докторантыг;

¹ Монгол Улсын Үндсэн хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 1992 оны 01 дугаарт нийтлэгдсэн.

² Боловсролын ерөнхий хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2023 оны 27 дугаарт нийтлэгдсэн.

4.1.3.“судалгааны грант” гэж Инновацийн тухай хуулийн³ 3.1.7-д зааснаас гадна байгууллага, судлаачийн судалгааны ажилд зориулж иргэн, хуулийн этгээд, олон улсын байгууллагаас урьдчилан нөхцөл, болзолтой буцалтгүй олгох мөнгөн болон мөнгөн бус хөрөнгийг;

4.1.4.“судалгааны их сургууль” гэж судалгааны үйл ажиллагаа эрхэлдэг, бакалавр болон ахисан түвшний сургалтын хөтөлбөр хэрэгжүүлдэг дээд боловсролын сургалтын байгууллагыг;

4.1.5.“суралцагчийн тэтгэлэг” гэж сургалтын төлбөр, судалгааны болон амьжиргааны зардлыг бүхэлд нь буюу тодорхой хэсгийг санхүүжүүлэхэд зориулан суралцагчид олгох мөнгөн тусламжийг;

4.1.6.“сургалтын зээл” гэж сургалтын төлбөр, амьжиргааны зардлыг бүхэлд нь буюу зарим хэсгийг санхүүжүүлэхэд зориулан эргэн төлөгдөх хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр суралцагчид олгох мөнгөн хөрөнгийг;

4.1.7.“сургалтын төлбөрийн хөнгөлөлт” гэж дээд боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагчийн сурлагын амжилт, төлбөрийн чадамжийг тооцож төлбөрөөс тодорхой хувиар чөлөөлөхийг;

4.1.8.“шаталсан сургалт” гэж боловсролын бусад түвшний хөтөлбөрийг зэрэгцсэн болон дараалсан байдлаар хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг.

5 дугаар зүйл.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага үйл ажиллагаандаа баримтлах зарчим

5.1.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь үйл ажиллагаандаа Боловсролын ерөнхий хуульд зааснаас гадна дараах зарчмыг баримтална:

5.1.1.эрдмийн эрх чөлөөг эрхэмлэх;

5.1.2.оюуны бүтээл, судалгааны ёс зүйг дээдлэх;

5.1.3.дээд боловсролын сургалтын байгууллагын бие даасан байдлыг дэмжсэн байх;

5.1.4.хамтын удирдлагатай, улс төр, ашиг сонирхлын зөрчлөөс ангид байх.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ ДЭЭД БОЛОВСРОЛЫН СУРГАЛТЫН БАЙГУУЛЛАГА, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

6 дугаар зүйл.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага

³ Инновацийн тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2012 оны 24 дугаарт нийтлэгдсэн.

6.1.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь коллеж, дээд сургууль, их сургууль байна.

6.2.“Монгол Улсын” болон “Үндэсний” гэсэн үг, түүний англи хэл дээрх орчуулга, барааны тэмдгийг зөвхөн төрийн өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагад хэрэглэнэ.

6.3.Энэ хуулийн 6.1, 7.4-т заасан дээд боловсролын сургалтын байгууллагын ангиллыг техникийн зохицуулалтад үндэслэн боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн тогтооно.

6.4.Цэрэг, цагдаагийн мэргэжлийн чиглэлийн сургалтын үйл ажиллагааг Боловсролын ерөнхий хуулийн 3.1.18-д заасан төрийн өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллага эрхэлнэ.

6.5.Энэ хуулийн 6.1, 7.4-т заасан дээд боловсролын сургалтын байгууллагад тавих техникийн зохицуулалтыг Засгийн газар батална.

6.6.Консерватор нь ерөнхий боловсрол, мэргэжлийн боловсрол, техникийн болон дээд боловсрол эзэмшүүлэх шаталсан сургалттай хөгжмийн дээд боловсролын сургалтын байгууллага байна.

6.7.Технологийн коллеж нь бүрэн дунд боловсрол, техникийн болон дээд боловсролын шаталсан сургалттай, дэд бакалавр, бакалаврын зэрэг олгох сургалтын хөтөлбөр хэрэгжүүлдэг дээд боловсролын сургалтын байгууллага байна.

7 дугаар зүйл.Их сургууль

7.1.Их сургууль нь дэд бакалавр, бакалавр, магистр, докторын зэрэг олгох сургалтын хөтөлбөр хэрэгжүүлдэг сургалт, судалгаа, туршилт-үйлдвэрлэлийн байгууллага байна.

7.2.Их сургууль нь ахисан түвшний сургалт дагнан эрхэлж болно.

7.3.Их сургууль нь харьяалалдаа коллеж, технологийн коллеж, политехник коллеж, мэргэжлийн боловсролын сургууль, судалгааны лаборатори, төв, хүрээлэн, ахлах сургууль, дадлагын баазтай байж болно.

7.4.Их сургуулийг үйл ажиллагааны хүрээ, сургалт, судалгааны чиглэл, сургалтын хөтөлбөр, суралцагч, төгсөгчийн тоо, холбогдох бусад үзүүлэлтэд үндэслэн судалгааны, сургалтын, мэргэжлийн гэж ангилна.

7.5.Их сургууль нь сургалт-эрдэм шинжилгээ-үйлдвэрлэлийн цогцолбор байж болно.

7.6.Багш бэлтгэх их сургууль нь харьяалалдаа цэцэрлэг, ерөнхий боловсролын сургуультай байж болно.

7.7.Соёл, урлаг, цэргийн мэргэжлийн чиглэлээр сургалтын үйл ажиллагаа эрхэлдэг их сургууль нь бүрэн дунд сургуультай /6-12 дугаар анги/ байж болно.

7.8.Судалгааны их сургуулийг Засгийн газрын өргөн мэдүүлснээр Улсын Их Хурал хуулиар байгуулна.

8 дугаар зүйл.Дээд сургууль

8.1.Дээд сургууль нь сургалт, эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажил явуулж, дэд бакалавр, бакалавр, магистрын зэрэг олгох сургалтын хөтөлбөр хэрэгжүүлдэг сургалт, судалгааны байгууллага байна.

8.2.Дээд сургууль нь харьяалалдаа коллеж, мэргэжлийн боловсролын сургууль, ахлах сургуультай байж болно.

9 дүгээр зүйл.Коллеж

9.1.Коллеж нь дэд бакалавр, бакалавр, магистрын зэрэг олгох сургалтын хөтөлбөр хэрэгжүүлдэг сургалт-судалгаа, сургалт-үйлдвэрлэлийн байгууллага байна.

9.2.Коллеж нь харьяалалдаа политехник коллеж, мэргэжлийн боловсролын сургууль, ахлах сургуультай байж болно.

10 дугаар зүйл.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагыг байгуулах, өөрчлөх, татан буулгах

10.1.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагыг Боловсролын ерөнхий хуульд заасны дагуу байгуулж зөвшөөрөл олгоно.

10.2.Төрийн болон орон нутгийн өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагыг байгуулах, өөрчлөх, татан буулгах асуудлыг Засгийн газар шийдвэрлэнэ.

10.3.Төрийн бус өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллага боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зөвшөөрснөөр харьяаллын сургууль байгуулна.

10.4.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага татан буугдсан нөхцөлд суралцагчийг ижил мэргэжлийн сургуульд шилжүүлэн суралцуулах

асуудлыг тухайн сургалтын байгууллагын эцсийн эзэмшигч буюу үүсгэн байгуулагч, Удирдах зөвлөл нь дээд боловсролын бусад байгууллагатай хамтран шийдвэрлэнэ.

10.5.Энэ хуулийн 10.4-т заасантай холбогдон гарах зардлыг татан буугдсан дээд боловсролын сургалтын байгууллагын үүсгэн байгуулагч, эцсийн эзэмшигч нь хариуцна.

10.6.Татан буугдсан дээд боловсролын сургалтын байгууллага үйл ажиллагаа явуулах хугацаандаа баталсан шийдвэр, суралцагчийн хувийн хэрэг, мэдээлэл, төгсөгчийн дипломын хуулбар, сургалтын төлөвлөгөө зэрэг дээд боловсролын сургалтын байгууллагын үйл ажиллагаатай холбогдох баримт бичгийг татан буугдах шийдвэр гарснаас хойш 6 сарын дотор Үндэсний төв архивт хүлээлгэн өгнө.

10.7.Татан буугдсан дээд боловсролын сургалтын байгууллага төгсөлт хийгээгүй суралцагчийг өөр сургуульд шилжүүлэхдээ түүнийг сургуульд анх элсүүлсэн шийдвэр, судалсан багц цаг, сурлагын дүн, шалгалттай холбоотой материалыг шилжүүлсэн шийдвэрийн хамт шилжин суралцах сургуулийн захиргаанд хүлээлгэн өгнө.

11 дүгээр зүйл.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын зохион байгуулалтын бүтэц

11.1.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын зохион байгуулалтын үндсэн нэгж нь тэнхим, лаборатори байна.

11.2.Их, дээд сургуульд Эрдмийн зөвлөл, Хөтөлбөрийн хороо, коллежид Сургалт, арга зүйн зөвлөл ажиллана.

11.3.Эрдмийн зөвлөл болон Хөтөлбөрийн хороо, Сургалт, арга зүйн зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, ажиллах журмыг тухайн сургуулийн гүйцэтгэх удирдлага батална.

11.4.Анагаах ухааны чиглэлээр сургалтын үйл ажиллагаа эрхэлдэг их сургууль нь их сургуулийн эмнэлэгтэй байна.

11.5.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын харьяаллын сургууль нь хуулийн этгээд байх бөгөөд бие дааж магадлан итгэмжлэлд орно.

11.6.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зөвшөөрснөөр орон нутагт салбар сургууль байгуулж болно.

11.7.Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон бусад холбогдох байгууллагын хамтарсан шийдвэрээр аж ахуйн нэгж, байгууллагыг сургалт, эрдэм шинжилгээ, туршилт үйлдвэрлэл, дадлагын түшиц газар болгож болно.

11.8.Дээд боловсролын байгууллагын зохион байгуулалтын бүтцийн үндсэн болон бусад нэгжийн эрх, үүрэг, хариуцлагыг тухайн сургалтын байгууллагын дүрмээр тогтооно.

11.9.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь дотуур байртай байж болно. Дотуур байранд тавих шаардлагыг стандарт, техникийн зохицуулалтаар тогтооно.

11.10.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь сургалтын хөтөлбөр боловсруулах, үнэлэх, сайжруулах дүгнэлт, санал гаргах чиг үүрэг бүхий орон тооны бус Хөтөлбөрийн хороотой байна.

11.11.Энэ хуулийн 11.4-т заасан их сургуулийн эмнэлэг нь эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ, сургалт-эрдэм шинжилгээний үйл ажиллагаа эрхэлж болно.

11.12.Энэ хуулийн 6.4-т заасан дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь цэрэг, цагдаагийн тогтолцоонд хамаарах анги, байгууллага, цэргийн байртай байна.

12 дугаар зүйл.Дээд боловсролын чанарын баталгаажуулалт

12.1.Дээд боловсролын чанарын баталгаажуулалт нь сургуулийн сургалт, судалгааны гүйцэтгэлийн болон чанарын удирдлагыг сайжруулах зорилготой, нээлттэй, оролцогч талыг хамарсан тасралтгүй үйл ажиллагаа байна.

12.2.Дээд боловсролын чанарын баталгаажуулалт нь дараах хэлбэртэй байна:

12.2.1.дотоод чанарын баталгаажуулалт;

12.2.2.хөндлөнгийн үнэлгээ;

12.2.3.магадлан итгэмжлэл.

12.3.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь өөрийн үнэлгээ, дотоод хяналт, хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний үйл ажиллагааг тогтмол хэрэгжүүлэх замаар дотоод чанарын баталгаажуулалтыг хийнэ.

12.4.Хөндлөнгийн үнэлгээг Удирдах зөвлөл, гүйцэтгэх удирдлага, төр, эцэг эх, оюутан, хамтран ажиллагч түнш зэрэг дээд боловсролын сургалтын байгууллагын үйл ажиллагаанд оролцогч талын хүсэлтээр үндэсний, эсхүл олон улсын мэргэжлийн байгууллага, мэргэжлийн холбоо, төлөөллийн бусад байгууллага болон шинжээч олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн арга, аргачлалын дагуу хийнэ.

12.5.Магадлан итгэмжлэл нь дээд боловсролын сургалтын байгууллага болон хөтөлбөрийн чанарт эрх бүхий байгууллага мэргэжлийн, хараат бус үнэлгээ хийх үйл явц байна.

12.6.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага, Боловсролын ерөнхий хуулийн 12.5, энэ хуулийн 12.11-д заасан хөтөлбөр, тэргүүлэх, эрэлттэй мэргэжлийн сургалтын хөтөлбөрийг 5 жил тутам магадлан итгэмжилнэ.

12.7.Хуульд өөрөөр заагаагүй бол дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь сургалтын хөтөлбөрийн чанар, нийцлийг сайжруулах зорилгоор Боловсролын ерөнхий хуулийн 12.5, энэ хуулийн 12.6-д зааснаас бусад тохиолдолд сайн дурын үндсэн дээр магадлан итгэмжлүүлж болно.

12.8.Шинэ хөтөлбөрөөр сургалт эрхлэхийн өмнө тухайн хөтөлбөрт урьдчилсан магадлан итгэмжлэл хийлгэнэ.

12.9.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын үндэсний эрэмбэ, чансаа, хөтөлбөрийн чанарыг энэ хуулийн 12.13-т заасан цахим сангийн мэдээлэлд үндэслэн олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн үнэлгээний байгууллагатай хамтран 2 жил тутам тогтоон олон нийтэд мэдээлнэ.

12.10.Энэ хуулийн 12.2-т заасан хөндлөнгийн үнэлгээ зохион байгуулах журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

12.11.Анагаах ухааны мэргэжлийн чиглэлийн сургалтын хөтөлбөрийг заавал магадлан итгэмжилнэ.

12.12.Хөтөлбөрийн магадлан итгэмжлэл, дээд боловсролын сургалтын байгууллагын эрэмбэ, чансааны үзүүлэлт тухайн байгууллагын суралцагчид хуульд заасан дэмжлэг, зээл, тэтгэлэг олгох үндэслэл болно.

12.13.Дээд боловсролын цахим мэдээллийн сан нь Боловсролын ерөнхий хуулийн 43.3-т зааснаас гадна магадлан итгэмжлэл, эрдэм шинжилгээний бүтээл, санхүүжилт, иргэний гадаад улсад эзэмшсэн боловсрол, үнэлгээ, хөдөлмөр эрхлэлт зэрэг мэдээллээс бүрдэнэ.

12.14.Энэ хуулийн 12.6-д заасан хугацаагаар гурван удаа магадлан итгэмжлэл хийлгэсэн дээд боловсролын сургалтын байгууллага цаашид 10 жил тутам магадлан итгэмжлэл хийлгэнэ.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ ДЭЭД БОЛОВСРОЛЫН ХАРИЛЦААНД ОРОЛЦОГЧИЙН ЭРХ, ҮҮРЭГ, НИЙГМИЙН БАТАЛГАА

13 дугаар зүйл.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагчийн эрх, үүрэг

13.1.Суралцагч нь Боловсролын ерөнхий хуульд зааснаас гадна дараах эрхтэй:

13.1.1.судалгааны ажилд оролцох, бусад сургуулийн суралцагч, багштай хамтран судалгаа хийх;

13.1.2.бүтээлээ хэвлүүлэх;

13.1.3.докторантаар суралцах хугацаандаа бакалаврын хөтөлбөрөөр суралцагчдад хичээл заах;

13.1.4.дадлага хийх;

13.1.5.инновац, шинэ мэдлэгийг хөгжүүлэх;

13.1.6.хичээлийн хөтөлбөр болон багшийг сонгох;

13.1.7.улиралд судлах багц цагийг сонгож, суралцах хугацааг төлөвлөх;

13.1.8.ижил түвшний бусад сургуулийн хичээл болон багшийг сонгон суралцах, багц цагийг дүйцүүлэх;

13.1.9.хуульд заасан бусад.

13.2.Суралцагч нь дараах үүрэгтэй:

13.2.1.хөтөлбөрийн агуулгыг бүрэн эзэмших, бие даан суралцах;

13.2.2.сургуулийн дотоод дүрэм, журмыг мөрдөх;

13.2.3.сургалтын төлбөрийг гэрээний дагуу төлөх;

13.2.4.хуульд заасан бусад.

14 дүгээр зүйл.Суралцагчийн нийгмийн баталгаа

14.1.Суралцагч нь Боловсролын ерөнхий хуульд зааснаас гадна дараах нийгмийн баталгаагаар хангагдана:

14.1.1.стандарт, эрүүл ахуй, аюулгүй байдлын шаардлага хангасан хичээлийн байр, лаборатори, номын сан, нийтийн хоол, биеийн тамирын заал, талбайгаар үйлчлүүлэх;

14.1.2.сургалтын зээл авах;

14.1.3.суралцагчийн тэтгэлэгт хамрагдах;

14.1.4.хууль тогтоомжид заасан сургалтын төлбөрийн хөнгөлөлт эдлэх;

14.1.5.хуульд заасан бусад.

15 дугаар зүйл.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын багш

15.1.Ахисан түвшний сургалтын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх багш нь докторын зэрэгтэй байна.

15.2.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын багш нь магистр болон түүнээс дээш боловсролын зэрэгтэй байна.

15.3.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагад семинар, дадлага, лабораторийн хичээлийг тухайн мэргэжлийн чиглэлээр мэргэшсэн, зөвлөх, дадлага, туршлагатай мэргэжилтэн удирдаж болно.

15.4.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын багшийн албан тушаал нь профессор, дэд профессор, ахлах багш, багш, дадлагажигч багшийн зэрэглэлтэй байна.

15.5.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь тухайн сургалтын байгууллагын багшийн мэргэжлийн хөгжлийг хангах журмыг баталж, хэрэгжүүлнэ.

16 дугаар зүйл.Багшийн эрх, үүрэг

16.1.Багш нь Боловсролын ерөнхий хуульд зааснаас гадна дараах эрхтэй:

16.1.1.эрдмийн зэрэг, цолны нэмэгдэл авах;

16.1.2.бүтээлийн чөлөө авах;

16.1.3.зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх;

16.1.4.эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлын үр дүн, технологи, инновацын бүтээгдэхүүн, оюуны өмчөө хамгаалуулах, эдийн засгийн эргэлтэд оруулах.

16.2.Багш нь Боловсролын ерөнхий хуульд зааснаас гадна дараах үүрэгтэй:

16.2.1.мэргэжлээрээ нийгэмд үйлчлэх, соён гэгээрүүлэх, сурталчлах ажилд оролцох;

16.2.2.байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны чиглэлээр чанарын баталгаажуулалт, сургалтын хөтөлбөрийн сайжруулалтад оролцох;

16.2.3.судалгаа, эрдэм шинжилгээний ажил гүйцэтгэх.

17 дугаар зүйл.Багшийн нийгмийн баталгаа

17.1.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын багш нь дараах нийгмийн баталгаагаар хангагдана:

17.1.1.өөрийн эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлын үр дүнд байгуулагдсан гарааны компанийн инновацын бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний орлогоос хувь, ногдол ашиг хүртэх;

17.1.2.мэргэжил, ур чадвараа дээшлүүлэхэд дэмжлэг авах;

17.1.3.судалгаа, эрдэм шинжилгээний ажил хийх боломж, орчин, нөхцөлөөр хангагдах.

17.2.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын багшид тухайн ажиллаж байгаа байгууллагаас дараах дэмжлэгийг үзүүлж болно:

17.2.1.орон нутаг дахь төрийн өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагад ажиллаж байгаа багш, ажилтанд орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласны тэтгэмжийг 5 жил тутамд нэг удаа олгох;

17.2.2.дээд боловсролын сургалтын байгууллагын харьяа мэргэжлийн боловсролын сургууль, политехник коллежийн багшид Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хуулийн 16.1.2-т заасан тэтгэмж олгох.

17.3.Энэ хуулийн 17.2.1, 17.2.2-т заасан дээд боловсролын сургалтын байгууллагын багш, ажилтны нийгмийн баталгааг хангахтай холбогдсон харилцааг тухайн сургалтын байгууллагын дотоод журмаар зохицуулна.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ ДЭЭД БОЛОВСРОЛЫН СУРГАЛТЫН ХӨТӨЛБӨР, АГУУЛГА

18 дугаар зүйл.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын элсэлт

18.1.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын дэд бакалавр, бакалаврын хөтөлбөрт бүрэн дунд боловсрол эзэмшсэн, элсэлтийн шаардлага хангасан хүнийг элсүүлнэ.

18.2.Политехник коллеж, шаталсан сургалттай дээд боловсролын сургалтын байгууллагын төгсөгч тухайн мэргэжлийн чиглэлээр дэд бакалавр, бакалаврын хөтөлбөрт элсэхэд энэ хуулийн 18.1 дэх хэсэг хамаарахгүй.

18.3.Боловсролын ерөнхий хуулийн 26.1.22, энэ хуулийн 18.8-д заасан үнэлгээ, элсэлтийн шалгалт зохион байгуулах журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

18.4.Дэд бакалавр, бакалаврын хөтөлбөрт элсэгчийн элсэлтийн шалгалтын босго оноог өмчийн хэлбэр харгалзахгүйгээр боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн ижил хэмжээгээр тогтооно.

18.5.Элсэлтийн шалгалтын босго оноог шинэчлэхэд өмнөх босго оноог бууруулахгүйгээр тогтооно.

18.6.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага мэргэжил эзэмшихэд шаардагдах мэдлэг, ур чадварыг харгалзан элсэлтийн нэмэлт шалгалт зохион байгуулж болно.

18.7.Ахисан түвшний сургалтад элсэгч, суралцагчид тавих шаардлага, элсэлтийн шалгалтыг сургуулийн дотоод журмаар зохицуулна.

18.8.Элсэлтийн шалгалтын зохион байгуулалт, үнэлгээний арга зүйг олон улсын чиг хандлагад нийцүүлнэ.

19 дүгээр зүйл.Сургалтын зохион байгуулалт

19.1.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь танхимын, танхимын бус, тэдгээрийн хосолсон хэлбэрээр сургалт зохион байгуулна.

19.2.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь сургалт, судалгаа, туршилтын ажлын зарим хэсгийг эрдэм шинжилгээний хүрээлэн, үйлдвэрийн лаборатори, дадлагажих газрыг түшиглэн явуулж болно.

19.3.Дээд боловсролын хичээлийн жил нь улиралд хуваагдах бөгөөд 2-4 улиралтай байж болно. Суралцах хугацааг элсэлтийн шалгалттай уялдуулан сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөөгөөр зохицуулна.

19.4.Суралцагч элссэн мэргэжлийн чиглэлийн хөтөлбөрт суралцах хугацаанд бусад мэргэжлийн чиглэлийн хөтөлбөрт давхар суралцаж хос мэргэжил эзэмшиж болно.

19.5.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь ахисан түвшний сургалтын хөтөлбөрийг эрдэм шинжилгээний байгууллагатай хамтран хэрэгжүүлж болно.

19.6.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь төгсөгчийн мэргэжлийн хөгжлийг хангах, насан туршийн суралцахуйн тогтолцоог бүрдүүлэх ажлыг зохион байгуулна.

19.7.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь бие даан, эсхүл хамтран цахим сургалтын системийг бүрдүүлэн, сургалт зохион байгуулж болно.

20 дугаар зүйл.Сургалтын хөтөлбөр, агуулга

20.1.Дээд боловсролын сургалтын хөтөлбөрт тавих нийтлэг шаардлагыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

20.2.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь мэргэшлийн үндэсний шаталсан бүтэц, энэ хуулийн 20.1-д заасан нийтлэг шаардлагад нийцүүлэн сургалтын хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ.

20.3.Сургалтын хөтөлбөрийг тухайн сургалтын байгууллага боловсруулж, энэ хуулийн 11.2-т заасан хорооны дүгнэлтийг үндэслэн гүйцэтгэх удирдлага батална.

20.4.Сургалтын хөтөлбөрийн агуулга нь харилцан уялдаа холбоотой ерөнхий суурь, мэргэжлийн суурь болон мэргэших хэсэгтэй байна.

20.5.Дэд бакалавр, бакалаврын сургалтын хөтөлбөрт Боловсролын ерөнхий хуульд зааснаас гадна доор дурдсан агуулгыг тусгана:

20.5.1.ерөнхий суурь хэсэгт дээд боловсрол эзэмшихэд зайлшгүй шаардлагатай шинжлэх ухааны суурь мэдлэг, ур чадвар, хандлага, төлөвшил;

20.5.2.мэргэжлийн суурь хэсэгт суралцах чиглэлийн шинжлэх ухааны суурь мэдлэг, чадвар эзэмшүүлэх, бүтээлчээр сэтгэх, мэргэжлийн ёс зүй, эрх зүйн суурь ойлголт;

20.5.3.мэргэших хэсэгт тодорхой мэргэжлийн мэдлэг, ур чадвар эзэмшүүлэх, тухайн салбар, чиглэлийн шинжлэх ухаан, арга, технологи.

20.6.Дээд боловсролын түвшин нь багц цагаар хэмжигдэх дэд бакалаврын, бакалаврын, магистрын, докторын зэрэгтэй байна.

20.7.Багц цагийн хэмжээ нь дэд бакалаврын зэрэгт 90 багц цагаас доошгүй, бакалаврын зэрэгт 120 багц цагаас доошгүй, магистрын зэрэгт 30 багц цагаас доошгүй, докторын зэрэгт 60 багц цагаас доошгүй байна.

20.8.Сургалтын агуулгыг багц цагаар тооцох, багц цагийг дүйцүүлэх журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

20.9.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь суралцагчийн хүсэлтээр энэ хуулийн 20.1-д заасан нийтлэг шаардлагын дагуу бакалавр-магистрын 150-иас, магистр-докторын 90-ээс доошгүй багц цаг бүхий нэгдмэл агуулгатай хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж болно.

20.10.Энэ хуулийн 20.9-д заасан нэгдмэл хөтөлбөрөөр суралцсан төгсөгчид тухайн түвшин бүрийн боловсролын баримт бичгийг олгоно.

20.11.Бакалаврын хөтөлбөрт суралцаж 90 багц цаг судалсан боловч цаашид суралцах боломжгүй болсон суралцагчид дэд бакалаврын зэрэг олгоход тавих шаардлагыг хангасан тохиолдолд тухайн боловсролын баримт бичгийг дүйцүүлэн олгож болно.

20.12.Боловсролын ерөнхий хуулийн 3.1.4-т заасан багц цаг нь дээд боловсрол эзэмшихэд тавих шаардлага, сургалтын төлөвлөгөө, төлбөр, багшийн ажлын ачаалал зэргийг тогтоох үндэслэл болно.

20.13.Боловсролын ерөнхий хуулийн 26.1.7-д заасан дээд боловсролын мэргэжлийн чиглэл, хөтөлбөрийн индексийн жагсаалтыг 5 жил тутам шинэчлэн батална.

20.14.Сургалтын хөтөлбөрийг тухайн дээд боловсролын сургалтын байгууллага, мэргэжлийн холбоо, ажил олгогч, төгсөгчийн төлөөллөөс бүрдсэн энэ хуулийн 11.2-т заасан Хөтөлбөрийн хороо хэлэлцэж санал, дүгнэлт гаргана.

20.15.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагын төгсөгч эзэмшсэн мэргэжлийн чиглэлээр дээд боловсролын сургалтын байгууллагад суралцахад хөтөлбөрийн агуулга, багц цаг дүйцүүлэн тооцож болно.

21 дүгээр зүйл.Суралцагчийн үнэлгээ, төгсөлт

21.1.Суралцагчийн үнэлгээ нь суралцахуйн үр дүнг бататгах, бие даан суралцах үйл ажиллагаа, бүтээлч хандлагыг дэмжих, авьяас, ур чадварыг хөгжүүлж урамшуулахад чиглэнэ.

21.2.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын онцлогоос хамааран суралцагчийн судалгааны ажлын үр дүн, суралцаж байгаа мэргэжлийн чиглэлээр олон улсын тэмцээн, уралдаанд гаргасан амжилтыг багц цагт тооцож болно.

21.3.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагчийн үнэлгээний үлгэрчилсэн журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

21.4.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагчийн суралцахуйн үр дүнг үнэлэх үйл ажиллагааг энэ хуулийн 21.3-т заасан журмаар Боловсролын ерөнхий хуулийн 17.11-д заасан байгууллага, мэргэжлийн холбоо, ажил олгогчийн төлөөлөл хамтран хэрэгжүүлнэ.

21.5.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагчид диплом олгох, хүчингүй болгох, гадаадын дээд боловсролын сургалтын байгууллагыг төгссөн төгсөгчийн дипломыг хүлээн зөвшөөрөх, бүртгэх, баталгаажуулахтай холбогдсон харилцааг Боловсролын ерөнхий хуулийн 26.1.22-т заасан журмаар зохицуулна.

21.6.Магистрын зэрэг хамгаалуулах зөвлөлийг тухайн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын дотоод журмаар зохицуулах ба докторын зэрэг хамгаалуулах зөвлөлийн бүрэлдэхүүн болон дүрмийг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ ЭРДЭМ ШИНЖИЛГЭЭ, ИННОВАЦ

22 дугаар зүйл.Эрдэм шинжилгээ, инновацын үйл ажиллагаа

22.1.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь эрдэм шинжилгээ, инновацын үйл ажиллагаа эрхэлж, гарсан үр дүнг сургалт, үйлдвэрлэлд нэвтрүүлнэ.

22.2.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь эдийн засаг, нийгмийн тэргүүлэх чиглэлээр болон ахисан түвшний хөтөлбөрийн холбогдох чиглэлээр бие дааж болон хамтарсан төсөл хэрэгжүүлнэ.

22.3.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь оюуны өмчийг бүртгүүлэх, хамгаалах, эдийн засгийн эргэлтэд оруулах технологи дамжуулах бүтцийг бий болгож, их сургууль, аж үйлдвэрийн хамтын ажиллагааг дэмжсэн тогтолцоог бүрдүүлсэн байна.

22.4.Оюуны болон технологийн нөөцийг ашиглах, эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлын ололтыг үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд нэвтрүүлэх зорилгоор их сургууль нь өөрийн үндсэн бүтцэд эрдэм шинжилгээний хүрээлэн, сургалт, судалгааны, бизнес инкубатор, технологи дамжуулах төв, гарааны компани, шинжлэх ухааны парк, технологи, инновацийн кластер, туршилт үйлдвэрлэлийн болон эдгээртэй адилтгах нэгжийг бие даан, эсхүл хамтран байгуулж болно.

22.5.Ахисан түвшний сургалтын хөтөлбөрийн хүрээнд багш, суралцагчийн эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлын үр дүнг үнэлж, багшийн нэмэлт орлого олох, суралцагчийн сургалтын төлбөрийг хөнгөлөх эх үүсвэр болгон ашиглаж болно.

22.6.Суралцагчийг эрдэм шинжилгээний ур чадвараа хөгжүүлэх, гүнзгийрүүлэн суралцахад дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор төсөл, хөтөлбөр хэрэгжүүлэх профессорын багт ажиллуулж, хамтран ажиллах боломжоор хангана.

22.7.Энэ хуулийн 22.4-т заасан нэгж нь удирдлага, санхүүгийн бие даасан үйл ажиллагаа явуулах ба холбогдох журмыг Дээд боловсролын Үндэсний зөвлөлөөс баталсан нийтлэг журам, бусад хууль тогтоомжид нийцүүлэн тухайн сургуулийн Удирдах зөвлөл батална.

22.8.Их сургууль салбар дундын судалгааны нээлттэй лаборатори болон технологийн туршилт, зүгшрүүлэлтийн нэгдсэн сүлжээг байгуулж ажиллуулах журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

23 дугаар зүйл.Судалгааны ёс зүй

23.1.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын багш, суралцагчийн эрдэм шинжилгээний бүтээлийн нэгдсэн мэдээллийн сангийн бүртгэл, мэдээлэл солилцох, хадгалах, хамгаалах, баяжуулах, ашиглахтай холбогдох үйл ажиллагааг Шинжлэх ухаан, технологийн сан хариуцна.

23.2.Судалгааны ажлын хуулбарлалтыг шалгах журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

23.3.Дээд боловсролын судалгааны ёс зүйг Боловсролын ерөнхий хуулийн 23.3-т заасан Судалгааны ёс зүйн дэд хороо хариуцна.

23.4.Энэ хуулийн 23.3-т заасан дэд хороо нь дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

23.4.1.судалгааны ажилд оюуны өмч, зохиогчийн эрхийг зөрчихгүй байх, зөрчигдөхөөс урьдчилан сэргийлэх талаар дээд боловсролын сургалтын байгууллагад мөрдөх журам, заавар, зөвлөмж боловсруулах, батлах, хэрэгжилтэд хяналт тавих;

23.4.2.судлаачийн ёс зүйн зөрчлийн талаарх гомдлыг холбогдох хууль тогтоомжийн хүрээнд хянан хэлэлцэх, хуульд заасан журмын дагуу шийдвэрлэх.

ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ ДЭЭД БОЛОВСРОЛЫН УДИРДЛАГА

24 дүгээр зүйл.Дээд боловсролын удирдлага

24.1.Дээд боловсролын удирдлага нь Боловсролын ерөнхий хуулийн 23.1-д заасан байгууллагаас бүрдэнэ.

24.2.Дээд боловсролын удирдлага нь Боловсролын ерөнхий хуульд зааснаас гадна дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

24.2.1.төрийн захиргааны бусад байгууллагатай тухайн салбарт мэргэжилтэн бэлтгэх асуудлаар хамтран ажиллах;

24.2.2.төрийн захиргааны бусад байгууллага болон дотоод, гадаадын байгууллага, иргэнтэй санхүүгийн дэмжлэг олгох, суралцагчийн нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэх чиглэлээр хамтран ажиллах;

24.2.3.судлаачид эрдмийн зэрэг, цол олгох нийтлэг шаардлага, шалгуур үзүүлэлтийг тогтоох.

24.3.Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага төрийн өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын хөрөнгийн удирдлагыг хэрэгжүүлэх харьяа нэгжтэй байж болно.

24.4.Энэ хуулийн 24.3-т заасан нэгжийг Засгийн газар байгуулж, бүтэц, ажиллах журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

25 дугаар зүйл.Дээд боловсролын зөвлөл

25.1.Дээд боловсролын салбарт Боловсролын ерөнхий хуулийн 23.3-т заасан Мэргэжлийн зөвлөл нь Дээд боловсролын зөвлөл байна.

25.2.Дээд боловсролын зөвлөл /цаашид “Зөвлөл” гэх/ нь дээд боловсролын удирдлага, зохион байгуулалт, сургалт, судалгааны үйл ажиллагаа, үр дүнг хэлэлцэх, санал, зөвлөмж гаргах, оролцогч талуудын оролцоо, хамтын ажиллагааг дэмжих чиг үүрэг бүхий орон тооны бус байгууллага байна.

25.3.Зөвлөл нь төрийн, дээд боловсролын сургалтын байгууллага, эрдэм шинжилгээний байгууллага болон үйлдвэр, аж ахуйн нэгж, оюутны төлөөллөөс бүрдсэн 15 гишүүнтэй байна.

25.4.Зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, дүрмийг Боловсролын ерөнхий хуулийн 23.5-д заасны дагуу боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

26 дугаар зүйл.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын Удирдах зөвлөл

26.1.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын өөрийн удирдлага нь Удирдах зөвлөл байна.

26.2.Удирдах зөвлөл нь эцсийн өмчлөгч буюу үүсгэн байгуулагч, тухайн сургуулийн багш, суралцагч, төгсөгч, ажил олгогчийн төлөөлөл бүхий 15 хүний бүрэлдэхүүнтэй байна.

26.3.Төрийн өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын Удирдах зөвлөлд үүсгэн байгуулагчийн төлөөлөл найм, багшийн төлөөлөл гурав, төгсөгч, ажил олгогчийн төлөөлөл гурав, суралцагчийн төлөөлөл нэг байна.

26.4.Удирдах зөвлөл нь энэ хуулийн 26.8-д заасан нийтлэг дүрэмд нийцүүлэн өөрийн дүрмийг батална.

26.5.Төрийн бус өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын Удирдах зөвлөлийн бүрэлдэхүүн энэ хуулийн 26.3-т заасан төлөөллийн оролцоог хангасан байна.

26.6.Төрийн өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллага дундын Удирдах зөвлөл байгуулж болно. Энэ тохиолдолд энэ хуулийн 26.3-т заасан төлөөллийг оролцуулсан байна.

26.7.Энэ хуулийн 26.6-д заасан Удирдах зөвлөл байгуулах тохиолдолд зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, дүрмийг Засгийн газар батална.

26.8.Энэ хуулийн 26.1-д заасан Удирдах зөвлөлийн даргыг сонгох, гишүүнээр ажиллах, бүрэн эрхийн хугацаа дуусгавар болгох, дарга, гишүүнийг эгүүлэн татахтай холбогдсон харилцааг зохицуулах нийтлэг дүрмийг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

27 дугаар зүйл.Удирдах зөвлөлийн чиг үүрэг

27.1.Удирдах зөвлөл дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

27.1.1.холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу тухайн дээд боловсролын сургалтын байгууллагыг хөгжүүлэх урт, дунд, богино хугацааны бодлого, төлөвлөгөө, дүрэм, журам, хөтөлбөрийг батлах, өөрчлөх;

27.1.2.дээд боловсролын сургалтын байгууллагын бүтэц, зохион байгуулалт, хөрөнгө оруулалт, тухайн жилийн төсвийг баталж, зарцуулалтад хяналт тавих;

27.1.3.аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдээс хандив, тусламж авах журам тогтоох, зарцуулалтад хяналт тавих;

27.1.4.сургалтын төлбөр, оюутны үйлчилгээний зардал, дотуур байрны үйлчилгээний төлбөрийн хэмжээг зохих журмын дагуу төрөөс хараат бусаар тогтоох;

27.1.5.дээд боловсролын сургалтын байгууллагын үйл ажиллагааны тайлан хэлэлцэх, үнэлэлт, дүгнэлт өгөх;

27.1.6.Удирдах зөвлөлийн үйл ажиллагааны жилийн тайлан, сургуулийн үйл ажиллагааны тайланд хийсэн дүгнэлтийг үүсгэн байгуулагчид танилцуулах;

27.1.7.нээлттэй сонгон шалгаруулалтын дүнг үндэслэн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын гүйцэтгэх удирдлагыг 5 жилийн хугацаагаар томилж, гэрээ байгуулах, хуульд заасан үндэслэлээр чөлөөлөх;

27.1.8.гүйцэтгэх удирдлагын ажлын үр дүнг үнэлэх, гэрээ дүгнэх журмыг батлах, өөрчлөх;

27.1.9.гүйцэтгэх удирдлагын гэрээг жил бүр дүгнэж, үр дүнд үндэслэн сунгах эсэхийг шийдвэрлэх;

27.1.10.дээд боловсролын үндэсний зөвлөлөөс гаргасан зөвлөмж, шийдвэрийг хэрэгжүүлэх, үр дүнг тайлагнах.

27.2.Удирдах зөвлөл нь үйл ажиллагаандаа туслах үүрэг бүхий орон тооны бус ажлын хэсэг байгуулан ажиллуулж болно.

28 дугаар зүйл.Эрдмийн зөвлөл

28.1.Эрдмийн зөвлөл нь 21-ээс доошгүй гишүүнээс бүрдэх бөгөөд гишүүнээр эрдмийн зэрэг, цолтой багшийг үндсэн орон тооны нийт багш нарын төлөөллөөс сонгоно.

28.2.Эрдмийн зөвлөл нь доор дурдсан чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

28.2.1.сургалт, судалгааны чиглэлийг тогтоох, хэрэгжилтийн үр дүнг хэлэлцэх, дүгнэлт гаргах;

28.2.2.дэд профессор, профессор, хүндэт цол олгох;

28.2.3.судалгааны төсөл болон ахисан түвшний сургалт судалгааны үр дүнг хэлэлцэх, дүгнэх.

28.3.Эрдмийн зөвлөлийн үйл ажиллагаатай холбогдсон бусад харилцааг тухайн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын Эрдмийн зөвлөлийн үйл ажиллагааны журмаар зохицуулна.

28.4.Эрдмийн зөвлөл нь сургалт, эрдэм шинжилгээний бодлого, үйл ажиллагааны чиглэлийг тодорхойлох чиг үүрэг бүхий орон тооны бус зөвлөл байна.

29 дүгээр зүйл.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага

29.1.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага нь дээд сургууль, коллежид захирал /цаашид “захирал” гэх/, их сургуульд ректор /цаашид “ректор” гэх/ байна.

29.2.Захирал, ректорыг гэрээний биелэлт, үр дүнд үндэслэн нэг удаа улируулан томилж болно.

29.3.Цэрэг, цагдаагийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын гүйцэтгэх удирдлагыг хууль зүй, дотоод хэргийн болон батлан хамгаалахын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн томилж, хуульд заасан үндэслэлээр чөлөөлнө.

29.4.Төрийн болон орон нутгийн өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын гүйцэтгэх удирдлагыг сонгон шалгаруулах журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

30 дугаар зүйл. Гүйцэтгэх удирдлагын чиг үүрэг

30.1. Гүйцэтгэх удирдлага нь дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

30.1.1. дээд боловсролын сургалтын байгууллагыг улсын хөгжлийн бодлоготой уялдуулан хөгжүүлэх стратеги төлөвлөгөө, чиглэл, хөтөлбөрийг санаачлан Удирдах зөвлөлөөр батлуулж, хэрэгжилтийг хангах;

30.1.2. гадаад, дотоод хамтын ажиллагаа, түншлэлийг хөгжүүлэх, хамтарсан сургалт, хөтөлбөр, эрдэм шинжилгээ, судалгааны төсөл хэрэгжүүлэх асуудлаар гэрээ, хэлэлцээр байгуулах, хэрэгжилтийг хангах;

30.1.3. байгууллагын стратеги төлөвлөгөөний гүйцэтгэлийн шалгуур үзүүлэлт, зорилтот түвшний хэрэгжилтийн чанар, үр дүнг бүрэн хариуцах;

30.1.4. санхүүжилт, хөрөнгө оруулалтын эх үүсвэрийг бүрдүүлж, санхүү, төсвийг үр дүнтэй төлөвлөж зарцуулах;

30.1.5. сургуулийн хөгжлийг дэмжихэд үр нөлөөтэй, хөгжихүйн болон чадахуйн /мерит/ зарчмыг хангасан засаглал, менежментийн тогтолцоог бүрдүүлж, хэрэгжүүлэх;

30.1.6. хүний нөөцийг чадавхжуулах, өндөр мэдлэг ур чадвартай мэргэжилтнийг татан ажиллуулах нөхцөлийг бүрдүүлсэн хүний нөөцийн бодлогыг үр дүнтэй хэрэгжүүлж, багш, ажилтны нийгмийн баталгааг хангах;

30.1.7. дээд боловсролын сургалтын байгууллагын чанарын удирдлагын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх;

30.1.8. багш, судлаач, эрдэм шинжилгээний ажилтан болон бусад ажилтны орон тоо, цалингийн сүлжээг баталж, сонгон шалгаруулалтыг чадахуйн /мерит/ болон хөгжихүйн зарчимд үндэслэн явуулж, томилох;

30.1.9. гүйцэтгэх удирдлагын чиг үүрэгтэй холбогдсон бусад харилцааг сургуулийн дүрмээр зохицуулна.

31 дүгээр зүйл. Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын чиг үүрэг

31.1. Дээд боловсролын сургалтын байгууллага дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

31.1.1.дээд боловсрол, шинжлэх ухаан, технологи, инновац, сургуулийн үйл ажиллагааны чиглэлээр эрх бүхий этгээдийн баталсан бодлого, стратеги төлөвлөгөө, дүрэм, журмыг чанартай хэрэгжүүлэх, тайлагнах;

31.1.2.сургуулийн дотоод үйл ажиллагаатай холбоотой дүрэм, журмыг батлан хэрэгжүүлэх;

31.1.3.сургалтын хөтөлбөр, агуулга, арга, хэлбэр, судалгаа, туршилтын ажлын зорилт, чиглэлийг тодорхойлж, чанартай хэрэгжүүлэх;

31.1.4.зөвлөх үйлчилгээ, эрдэм шинжилгээ, судалгаа, хөрөнгө оруулалтын төсөл хэрэгжүүлэх, оролцох;

31.1.5.элсэлт, төгсөлтийн үйл ажиллагааг зохих журмын дагуу зохион байгуулах;

31.1.6.тусгай хэрэгцээ шаардлагатай суралцагчийг дэмжих хөтөлбөр баталж, шаардагдах орчин нөхцөлийг бүрдүүлэх;

31.1.7.багш, эрдэм шинжилгээний ажилтан бэлтгэх, давтан сургах, үйл ажиллагаандаа нийцүүлэн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх, технологийн судалгаа хийх;

31.1.8.сургуулийн үйл ажиллагаа, сургалтад цахим технологи нэвтрүүлэх;

31.1.9.гадаад, дотоодын боловсрол, шинжлэх ухааны байгууллага, шинжлэх ухааны парк, бусад этгээдтэй өөрийн эрх хэмжээний асуудлаар гэрээ, хэлэлцээр байгуулах;

31.1.10.багш, ажилтан, суралцагчийг соён гэгээрүүлэх, олон нийтийн болон хүмүүнлэгийн чиглэлийн үйл ажиллагааг дэмжих хөтөлбөр батлан хэрэгжүүлэх;

31.1.11.багш, ажилтан, суралцагчийн эрүүл мэндийг хамгаалах, эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх болон нийтийн биеийн тамир, спортоор хичээллэх хөтөлбөр баталж, хэрэгжүүлэх;

31.1.12.амжилттай суралцаж, олон нийтийн болон хүмүүнлэгийн бүтээлч ажил гүйцэтгэсэн суралцагчид тухайн сургалтын байгууллага тэтгэлэг олгох, төлбөрийн хөнгөлөлт үзүүлэх асуудлыг сургуулийн дүрэмд тусган хэрэгжүүлэх;

31.1.13.аж ахуйн нэгж, байгууллагатай гэрээ байгуулан сургалт, эрдэм шинжилгээний ажилд амжилт гаргасан суралцагчид нэрэмжит тэтгэлэг олгох, сургалтын төлбөр, амьжиргааны зардлын болон эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлын дэмжлэг үзүүлэх;

31.1.14.статистикийн болон бусад шаардлагатай мэдээллийг тогтоосон хугацаанд нь үнэн зөв гаргаж холбогдох байгууллагад хүргүүлэх.

31.2.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага доор дурдсан хамтын ажиллагааг хэрэгжүүлэх үүрэгтэй:

31.2.1.олон улсад өрсөлдөх чадвартай багшлах хүний нөөцийг бэлтгэх, дэмжих;

31.2.2.онцгой авьяастай суралцагчийг дэмжих, авьяасыг хөгжүүлэх хамтарсан хөтөлбөр хэрэгжүүлэх;

31.2.3.дээд боловсролын сургалтын байгууллага хооронд харилцан тохиролцсон бусад хэлбэр.

ДОЛДУГААР БҮЛЭГ ДЭЭД БОЛОВСРОЛЫН САНХҮҮЖИЛТ

32 дугаар зүйл.Дээд боловсролын санхүүжилт

32.1.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын санхүүжилт нь Боловсролын ерөнхий хуульд зааснаас гадна дараах эх үүсвэрээс бүрдэнэ:

32.1.1.үүсгэн байгуулагчаас шилжүүлсэн хөрөнгө;

32.1.2.олон улсын байгууллага, хөрөнгө оруулалтын сангаас олгох хөгжлийн тусламж, хандивын хөрөнгө;

32.1.3.Засгийн газар хоорондын гэрээ, хэлэлцээрийн дагуу хэрэгжих төсөл, хөтөлбөрийн санхүүжилт;

32.1.4.дээд боловсролын сургалтын байгууллагын дэргэд байгуулсан гарааны компанийн үйл ажиллагаанаас орсон орлого;

32.1.5.технологи дамжуулалт, патент, ашигтай загвар, роялти, зөвлөх үйлчилгээнээс олсон орлого, гэрээт ажил, үйлчилгээ, түрээс, аж ахуйн үйл ажиллагаанаас орсон орлого;

32.1.6.сургуулийн нэрийн бүтээгдэхүүн болон бүртгэгдсэн барааны тэмдэг гаргах, бусдад ашиглуулах, түүний борлуулалтаас орох орлого;

32.1.7.хүүгийн орлого;
32.1.8.байгууллагын болон судалгааны грант;
32.1.9.өрсөлдөөнт төсөл;
32.1.10.их сургуулийн эмнэлгийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээнээс олсон орлого;

32.1.11.хөрөнгө оруулалтын зээл;
32.1.12.орон нутгийн төсвийн дэмжлэг;
32.1.13.хуульд заасан бусад эх үүсвэр.

32.2.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагад улсын төсвөөс дараах дэмжлэг үзүүлнэ:

32.2.1.тэргүүлэх болон эрэлттэй мэргэжлийн чиглэлээр суралцагчид олгох сургалт, судалгааны тэтгэлэг;

32.2.2.улс орны нийгэм, эдийн засагт үзүүлэх ач холбогдол бүхий Засгийн газрын захиалгат судалгаа шинжилгээ, дэвшилтэт технологи дамжуулалт болон инновацын үйл ажиллагааны зардал;

32.2.3.төрийн өмчийн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын эзэмшиж, ашиглаж байгаа хөрөнгийн төрийн өмчийн тогтмол зардал.

32.3.Энэ хуулийн 32.1.1, 32.1.2, 32.1.3, 32.1.4, 32.1.5, 32.1.6, 32.1.7, 32.1.8, 32.1.9, 32.1.10, 32.1.11, 32.1.12, 32.1.13-т заасан эх үүсвэрээс бүрдсэн орлогыг захиран зарцуулах журмыг тухайн дээд боловсролын сургалтын байгууллагын Удирдах зөвлөл батална.

32.4.Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын эндаументын сангийн бүрдүүлэлт болон зарцуулалттай холбогдох нийтлэг журмыг боловсролын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

32.5.Энэ хуулийн 6.6-д заасан дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь хуулиар зөвшөөрсөн нийтлэг санхүүжилтийн эх үүсвэрээс гадна үйл ажиллагааны үр дүн, гүйцэтгэл, онцлогоос хамаарч улсын төсвийн нэмэлт санхүүжилтийн эх үүсвэртэй байж болох бөгөөд санхүүжүүлэх журмыг Засгийн газар батална.

32.6.Аймаг, нийслэлийн удирдлага дээд боловсролын сургалтын байгууллагын суралцагчид хуульд заасан санхүүгийн дэмжлэг олгож болох бөгөөд санхүүгийн дэмжлэгийн төрөл, хэмжээ, олгох нөхцөл, журмыг тухайн аймаг, нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал тогтоож, тухайн жилийн төсөвтөө тусган санхүүжүүлнэ.

32.7.Энэ хуулийн 32.2-т заасан зардлыг гүйцэтгэл, үр дүнд суурилан санхүүжүүлнэ.

32.8.Энэ хуулийн 32.2-т заасан зардлыг санхүүжүүлэх журмыг Засгийн газар батална.

33 дугаар зүйл.Бие даасан санхүүгийн үйл ажиллагаа

33.1.Дээд боловсролын сургалтын байгууллага нь санхүү, төсвийн хувьд бие даасан байдлаа хадгалах талаар дараах үйл ажиллагаа эрхэлнэ:

33.1.1.оюуны болон технологийн нөөцийг ашиглах, эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлын ололтыг үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд нэвтрүүлэх зорилгоор өөрийн үндсэн бүтцэд харьяалагдах сургалт, судалгааны бизнес инкубатор, технологи дамжуулах төвийг дангаар болон үйлдвэрлэлийн иж бүрдэл тогтолцоогоор байгуулан ажиллуулах;

33.1.2.хөрөнгө оруулалтын төсөл хэрэгжүүлэх, сургалтын материаллаг орчныг сайжруулах зорилгоор зээл авах;

33.1.3.сургуулийн нэрийн бүтээгдэхүүн болон бүртгэгдсэн барааны тэмдэг гаргах, бусдад ашиглуулах, түүний борлуулалтаас орлого олох;

33.1.4.дээд боловсролын сургалтын байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааг дэмжих зорилгоор мөнгөн хөрөнгийн удирдлагыг оновчтой зохион байгуулах.

НАЙМДУГААР БҮЛЭГ БУСАД ЗҮЙЛ

34 дүгээр зүйл.Хууль зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага

34.1.Энэ хуулийг зөрчсөн үйлдэл нь гэмт хэргийн шинжгүй бол Төрийн албаны тухай⁴, Хөдөлмөрийн тухай хуульд⁵ заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

34.2.Энэ хуулийг зөрчсөн хүн, хуулийн этгээдэд Эрүүгийн хууль⁶, эсхүл Зөрчлийн тухай хуульд⁷ заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

⁴ Төрийн албаны тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2018 оны 01 дугаарт нийтлэгдсэн

⁵ Хөдөлмөрийн тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2021 оны 31 дугаарт нийтлэгдсэн.

⁶ Эрүүгийн хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2016 оны 07 дугаарт нийтлэгдсэн.

⁷ Зөрчлийн тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2017 оны 24 дугаарт нийтлэгдсэн.

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

۵۰. یس علی مر فهم حزنات مر فوهمصن مر ممتضمم دلم وندتممنیزنا دلم صوفومرسن یکسیندیسر یس علی مر تدیریا ککن
مر ممتضمم دلم وندتممنیزنا کی ممتضمو کو رفعمهن دلم ششیز . وسم سر محمدرفوم مماتسو فهرا ...

عزیز دوست! میں نے تم سے ملنے کا ارادہ کیا ہے۔

[illegible]

۶۰۳. در حدیث و فهم و تحقیق . تأسیس در حدیث و تحقیق . بزرگان

[illegible][illegible][illegible]

٤٦ فصل في علاج .. ص ١٠٧

[illegible][illegible][illegible][illegible]

٥٦ قسم لصلح .. صلحو وقلو صلحا

در صلحتهم صلح در صلحتهم صلح

در صلحتهم صلح در صلحتهم صلح

[illegible][illegible][illegible][illegible]

החלטתו של בית דין זה, תהיה כפוף להחלטת בית דין זה.

[illegible]

تدوین و تصحیح: دکتر محمدعلی مرادپور
 تصحیح: دکتر محمدعلی مرادپور
 چاپ: ۱۳۸۵
 شابک: ۹۶۴-۶۹۳-۹۰۰-۰

[illegible][illegible][illegible]

[illegible]

2065

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2023 оны 06 дугаар
сарын 30-ны өдөр

Дугаар 61

Улаанбаатар
хот

Хуулийн төсөл буцаах тухай

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.10 дахь хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Монгол Улсын Засгийн газраас 2022 оны 08 дугаар сарын 30-ны өдөр Улсын Их Хуралд Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай /Шинэчилсэн найруулга/-ийн төслийн хамт өргөн мэдүүлсэн Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг буцаах нь зүйтэй гэсэн Байнгын хорооны санал, дүгнэлт гаргасныг нэгдсэн хуралдаанд оролцсон гишүүдийн олонх дэмжсэн тул хууль санаачлагчид нь буцаасугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН
ДЭГИЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙН
41.10 ДАХЬ ХЭСГИЙГ
ҮНДЭСЛЭН
МОНГОЛ УЛСЫН ИХ
ХУРЛААС
ТОГТООХ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН
ДЭГИЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙН
41.10 ДАХЬ ХЭСГИЙГ
ҮНДЭСЛЭН
МОНГОЛ УЛСЫН ИХ
ХУРЛААС
ТОГТООХ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН
ДЭГИЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙН
41.10 ДАХЬ ХЭСГИЙГ
ҮНДЭСЛЭН
МОНГОЛ УЛСЫН ИХ
ХУРЛААС
ТОГТООХ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН
ДЭГИЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙН
41.10 ДАХЬ ХЭСГИЙГ
ҮНДЭСЛЭН
МОНГОЛ УЛСЫН ИХ
ХУРЛААС
ТОГТООХ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН
ДЭГИЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙН
41.10 ДАХЬ ХЭСГИЙГ
ҮНДЭСЛЭН
МОНГОЛ УЛСЫН ИХ
ХУРЛААС
ТОГТООХ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2023 оны 07 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Дугаар 73

Улаанбаатар
хот

Хууль баталсантай холбогдуулан авах арга хэмжээний тухай

Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсэг, Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 44 дүгээр зүйлийн 44.5 дахь хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Боловсролын ерөнхий хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийг баталсантай холбогдуулан дараах арга хэмжээг авахыг Монгол Улсын Засгийн газар /Л.Оюун-Эрдэнэ/-т даалгасугай:

1/Боловсролын ерөнхий хууль /Шинэчилсэн найруулга/, Сургуулийн өмнөх болон ерөнхий боловсролын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/, Мэргэжлийн болон техникийн боловсрол, сургалтын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/, Дээд боловсролын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-д нийцүүлэн Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 7.1, 7.2, 7.4, 7.9 дэх заалт, 8.2 дугаар зүйлийн 6.2, 6.3, 6.4, 6.5 дахь заалт, Зөрчлийн тухай хуулийн 9.1, 9.2, 9.3, 9.4, 9.11 дүгээр зүйлд өөрчлөлт оруулах хуулийн төслийг боловсруулан Монгол Улсын Их Хурлын 2023 оны намрын ээлжит чуулганы хугацаанд багтаан Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэх;

2/Боловсролын ерөнхий хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийн 38.4-т заасан зохицуулалттай холбогдуулж 2024 оны улсын төсвийн төсөлтэй хамт Төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах хуулийн төслийг боловсруулан Монгол Улсын Их Хурлын 2023 оны намрын ээлжит чуулганы хугацаанд багтаан Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэх;

3/Боловсролын үндэсний зөвлөлийг байгуулах ажлыг зохион байгуулалтаар хангаж, үйл ажиллагааг жигдрүүлэх;

4/боловсролын салбарын хууль, эрх зүйн шинэчлэлт, зохицуулалтын талаар харьяалах салбар болон олон нийтэд сурталчлах ажлыг зохион байгуулах;

5/бүх нийтийн англи хэлний суралцахуйг дэмжиж, бага, дунд боловсролын сургалтын тогтолцоонд олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн англи хэлний хөтөлбөр, цахим технологи, багш бэлтгэх арга зүйг нэвтрүүлж суралцагчдад суралцах тэгш боломж бүрдүүлэх цогц арга хэмжээг

төлөвлөж, шаардагдах төсөв, хөрөнгийг жил бүрийн улсын төсвийн төсөлд тусган батлуулах.

2.Энэ тогтоолын биелэлтэд хяналт тавьж ажиллахыг Монгол Улсын Их Хурлын Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын байнгын хороо /Г.Мөнхцэцэг/-нд үүрэг болгосугай.

3.Энэ тогтоолыг Боловсролын ерөнхий хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

ମୋର ଶ୍ରୀମତୀ

ایم. حکم - / کو مستطیبات

الحمد لله رب العالمين

رصيفتي مصعم مر كرتا راصفي مر مصسن راصفين لار ۽ كشتن لاصف مر ۽ ۶۰۰ كرتا
 رصيفتي مصعم مر كرتا راصفي مر مصسن راصفين لار ۽ كشتن لاصف مر ۽ ۶۰۰ كرتا
 رصيفتي مصعم مر كرتا راصفي مر مصسن راصفين لار ۽ كشتن لاصف مر ۽ ۶۰۰ كرتا
 رصيفتي مصعم مر كرتا راصفي مر مصسن راصفين لار ۽ كشتن لاصف مر ۽ ۶۰۰ كرتا

